

အနုပညာ

ကမ္ဘာ့တရား
တရားတရားတရား

ရတနာပုံစာပေ

အမှတ် ၁၀၀ (D)၊ အင်းယားလမ်း၊

ကမာရွတ်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ဖုန်း - ၅၂၆၆၇၅

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
အချုပ်အခြာ အာဏာ တည်တံ့ ခိုင်မြဲရေး	ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။

နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။

နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။

ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြေမှုန်းကြ။

ကမ္ဘာ့စာပေ တစ်စုတစ်စောင်း

နတ်နွယ်

ရတနာပုံစာစဉ် - ၆
[၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ]

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၂၉ / ၂၀၀၁ (၈)
မျက်နှာပုံခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၂၈ / ၂၀၀၁ (၈)

- စီစဉ်သူ   ✎ **မောင်သိမ်းစိုး၊ မင်းထွဋ်ဝင်း**
- အကြိမ်   ✎ ပထမအကြိမ် ၂၀၀၁ ခု၊ စက်တင်ဘာလ
- အုပ်ရေ   ✎ (၁၀၀၀)
- ထုတ်ဝေသူ   ✎ ဦးညွန့်ဌေး၊ စိန်ပန်းမြိုင်စာပေ
၂၃ (A)၊ ဦးကောင်းလမ်း၊
ကြည့်မြင်တိုင်။
- အတွင်းစာစီ   ✎ ပုလဲ (သီဟရတနာ)
- အတွင်းပုံနှိပ်   ✎ ဒေါ်မာလာသိန်း၊ Infinity ပုံနှိပ်တိုက်၊
၁၆၂၊ ၃၃-လမ်း၊ ကျောက်တံတား။
- မျက်နှာပုံပုံနှိပ်   ✎ ဒေါ်ခင်အေးမြင့်၊ ရာပြည့်အေ့ဖ်ဆက်၊
၁၉၉၊ လမ်း ၅၀၊ ပုဇွန်တောင်။
- မျက်နှာပုံပန်းချီ   ✎ ကိုဆန်း Glory
- စာအုပ်ချုပ်   ✎ ကိုမြင့်
- တန်ဖိုး   ✎ ၃၅၀ ကျပ်

စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်း သမိုင်းရောက်ခံ

ကမ္ဘာ့စာပေတွင် စိတ်အလျဉ် စီးဆင်းရာ ရေ ရေးဖွဲ့နည်း (Stream of Consciousness)သည် နှစ်ပေါင်း (၁၄၀)ကျော်လာပြီ ဖြစ်သော်လည်း၊ ယင်းကိုအခြေပြုပြီး အတွင်းစိတ် တုံ့ပြန်မှု စိတ္တဗေဒ ရေးဖွဲ့နည်း အမျိုးမျိုးလည်း တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်လည်း၊ မြန်မာ ဝတ္ထုများတွင်လည်း စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းနှင့် အခြား စိတ်တုံ့ပြန်မှု ရေးဖွဲ့နည်းများကို ကာလအတန်ကြာကပင် လှပသိမ်မွေ့စွာ ရေးဖွဲ့ထားကြပြီ ဖြစ်သော်လည်း၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ယခုနောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် ခေတ်ပေါ် သို့မဟုတ် မော်ဒန် ရေးဖွဲ့နည်းများကို ပြောဆိုကြရာတွင် ယင်း စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို အတော်ကလေးပင် ထည့်သွင်းပြောဆိုလျက် ရှိကြသည်။

သို့သော် မြန်မာဝတ္ထုများတွင် စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို အလျဉ်းသင့်သလို အသုံးပြုထားသည်များကို လေ့လာထောက်ပြထားခြင်းများ မရှိသလောက် နည်းပါးနေပြီ။

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေမှ စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို အသုံးပြုသော စာရေးဆရာများ၏ ထင်ရှားသော ဝတ္ထုကြီးများအကြောင်းကိုလည်း ဟုတ္တိပတ္တိ ပြောဆိုထားခြင်း သို့မဟုတ် ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်းများလည်း မတွေ့ရရှိသလောက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြင့် မိမိသည် သစ်မရခင်စပ်ကြား ဝါးကို ပေါင်းကွပ်သည့် အနေဖြင့် စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို အသုံးပြုခဲ့ကြသော ကမ္ဘာ့စာရေးဆရာကြီးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ထင်ရှားသောဝတ္ထုကြီးများအကြောင်းကို အနည်းငယ်မျှ ညွှန်း၍ ဖော်ပြရလျှင် ကောင်းမည်လားဟု စိတ်ကူး ရရှိပါသည်။

စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းသည် အခြင်းအရာ အဖြစ်အပျက်များကို သူ့အစီအစဉ်အတိုင်း ဇာတ်လမ်းသဘော စနစ်တကျ တည်ဆောက်ရေးသားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးစီ၏ စိတ်ထဲတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော တုံ့ပြန်မှု၊ အမှတ်ရမှု၊ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု၊ ထိခိုက်ခံစားရမှုများကို စီးဆင်းဖြစ်ပေါ်နေသည့်အတိုင်း ရေးဖွဲ့ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အတွင်းစိတ် လှုပ်ခတ်မှုကို အခြေပြုသော စိတ္တဗေဒ ရေးဖွဲ့နည်းတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။

စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းတွင် ကဗျာလင်္ကာဖွဲ့ဆိုရာ၌ အသုံးပြုသော နိမိတ်ပုံများနှင့် သင်္ကေတများကို အထူးတွေ့ရှိကြရသည်။

ဤရေးဖွဲ့နည်းသည် ယခုအခါတွင် အဆန်းအပြား မဟုတ်လှသော်လည်း ရှေးယခင်က အစဉ်အလာ ဇာတ်လမ်း သရုပ်ဖော် ရေးဖွဲ့မှုနှင့်ကား အတော်ကြီးပင် ခြားနားသည်ဟု ဆိုရမည်။

စိတ်အလျဉ် ရေးဖွဲ့နည်းတွင် ကဗျာပရိယာယ်၊ နိမိတ်ပုံ၊ သင်္ကေတ ဝါဒနှင့် စိတ္တဗေဒတို့ကို အသုံးပြုထားသဖြင့် သင်္ကေတ ဝတ္ထု၊ စိတ္တ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၉

ဗေဒ ဝတ္ထုများနှင့်လည်း ရောထွေးနေတတ်ပါသည်။ ထို့အပြင် စိတ်၏ တုံ့ပြန်မှုကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် အတွေးအမြင်များ ပါရှိသဖြင့် ဒဿနိက ဝတ္ထု များနှင့်လည်း ယခုအခါ ဆက်နွယ်လျက် ရှိပါသည်။

သို့သော် ဝတ္ထုဟူသည် ဇာတ်လမ်းတစ်ပိုဒ်ကို အထူးတလည် ဖွဲ့နွဲ့ ပြောဆိုခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားသော ၁၈ ရာစု ခုနှစ်ကမူ စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းသည် အတော်ကလေးပင် ဆန်းပြားနေပြီး နား မလည်နိုင်သူများနှင့် လက်မခံနိုင်သူများ ရှိကြပေလိမ့်မည်။

သို့သော် စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့သူ စာရေးဆရာကြီးများသည် ယနေ့ မျက်မှောက်ခေတ် စာပေပေါ်တွင် အတော်ပင် ဩဇာသက်ရောက်လျက် ရှိပြီး ၎င်းတို့၏ ဝတ္ထုကြီးများမှာလည်း ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်စာပေတွင် ယနေ့တိုင် တင်ကျန်လျက်ရှိပါသည်။

စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့သူ စာရေးဆရာကြီးများအဖြစ် ဂျိမ်းစ်ဂျွိုက်စ်^၁ နှင့် ဗျာဂျီနီယာဝုဖ်^၂ တို့ကို အသိများ အပြောများနေကြသော်လည်း စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို ပထမဦး စတင်အသုံးပြုသူမှာ လောရင့် စတန်း^၃ ဖြစ်ပြီး အက်ဒဝပ်ဒူဂျာဒင်^၄ နှင့် ဒေါ်ရိုသီရစ်ချတ်ဆန်^၅ တို့မှာလည်း ဂျွိုက်စ်နှင့် ဝုဖ်တို့ထက် စောကြသည်။ မာဆယ်ပရောက်စ်^၆ မှာလည်း အနည်းငယ်စောသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

လော့ရင့်စတန်းကို သူ၏ရေးဖွဲ့ပုံ ထူးခြားပြီး အတွင်းစိတ်လှုပ်ရှား မှုများကို စုစည်းဖော်ပြထားသည့် ထရစ္စထရန် ရှန်ဒီ^၇ ဝတ္ထုကြီးအတွက်

---

(၁) James Joice (1882-1941) (၂) Virginia Woolf (1882-1941)
(၃) Laurence Steme (1713-1768) (၄) Edouard Dujardin
(၅) Dorothy Richardson (1873-1957)
(၆) Marcel Proust (1871-1922) (၇) Tristram Shandy (1759-67)

နှောင်းခေတ် စိတ်အလျဉ် စာရေးဆရာများ၏ ရှေ့ပြေးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟု ဝေဖန်ရေးဆရာများက အကဲဖြတ် ရေးသားကြသည်။

ဤဝတ္ထုသည် ပဋိဇာတ်လိုက် တစ်ယောက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ပဋိဝတ္ထု (An/anti-novel/with/an/anti-hero)တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပြီး ဂျိမ်းစ် ဂျွိုက်စ်နှင့် မာဆယ်ပရောက်စ်တို့အပေါ်တွင် ဩဇာကြီးမားလှသည်။

ဤဝတ္ထုတွင် ရှန်ဒီဆိုသူက ဇာတ်ကြောင်းပြန်ထားသော်လည်း . . . ၎င်း ရှန်ဒီသည် အတွဲ (၃)တွင်မှ မွေးဖွားသည်။ စတန်းက ဤဝတ္ထုကို ရေးသားရာတွင် ဒဿနိကပညာရှင်ကြီး ဂျွန်လော့ခ် ၊ ၎င်း၏ ခံစားမှုအတွေးအမြင် ရရှိသည်ဟူသော အယူအဆပေါ်တွင် အခြေခံသည်ဟု ဝန်ခံထားသည်။ သို့ဖြင့် ဆရာသည် အစဉ်အလာနောက်ကြောင်းပြန်စနစ်ကို သုံးရင်း ဇာတ်ဆောင်တို့၏ အတွင်းစိတ် လှုပ်ခတ်စီးဆင်းမှုများကို အထူးပြု ရေးဖွဲ့ထားပေသည်။

သို့သော် စိတ်အလျဉ်စီးဆင်းရာ ရေးဖွဲ့နည်းကို ပထမဆုံး စနစ်တကျ ရေးဖွဲ့သောဝတ္ထုမှာ စာရေးဆရာကြီး အက်ဒဝပ်ဒူဂျာတင် ၊ ၎င်း၏ ‘ကျွန်တော်တို့ တောထဲကို နောက်တစ်ခါမသွားတော့ပါ’ ဟူသော ဝတ္ထုကြီးပင်ဖြစ်သည်။

(ဂျိမ်းစ်ဂျွိုက်စ် ကိုယ်တိုင်ကပင်လျှင် သူ၏ ‘ယူလိုက်ဆက်’ ၊ ဝတ္ထုကြီး အောင်မြင်သောအခါ စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို သူ ပထမဆုံး တီထွင်သည်မဟုတ်ဘဲ ‘အက်ဒဝပ်ဒူဂျာတင်’က သည်လိုဝတ္ထုမျိုးကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၃၀ လောက်ကတည်းက သူ့ထက်စောပြီး ရေးသားခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံထားသည်။)

---

(၁) Jom locke (1632-1704) (၂) We'll to the woods no more (1887)
(၃) Ylyness (1922)

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၁

ထို့အပြင် စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို ဂျိမ်းဂျွိုက်စ်နှင့် ဗာဂျီနီယာ ဝုမ်းတို့ထက် စောပြီး ရေးသားခဲ့သူတစ်ဦးမှာ အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ်ရီသီရစ်ချတ်ဆင်ပင် ဖြစ်သည်။

သူမသည် ဂျွိုက်စ်နှင့် ဝုမ်းတို့နှင့် ခေတ်ပြိုင်ပင်ဖြစ်သည်။ အသက် အားဖြင့် ဂျွိုက်စ်နှင့် ဝုမ်းတို့ထက် ကိုးနှစ်ကြီးသည်။

ဂျွိုက်စ်သည် ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ဖြစ်သော ‘ဒဗ္ဗလင်မြို့သားများ’^၁ ကို ၁၉၁၄ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော်လည်း သူ၏ ပထမဆုံး စိတ်အလျဉ် ဝတ္ထုဖြစ်သော အနုပညာရှင်လူငယ်တစ်ဦး၏ ရုပ်ပုံလွှာ^၂ ကို ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ယင်း၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်သော ‘ယူလိုက်ဆက်’ ကို ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသောအခါတွင်မှ သူသည် စိတ်အလျဉ် စာရေးဆရာ အဖြစ် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒေါ်ရီသီရစ်ချတ်ဆင်သည် သူမ၏ အတွဲ ၁၂တွဲ ဝတ္ထုရှည်ကြီး ‘ခရီး’^၃ ၏ ပထမတွဲဖြစ်သော အမိုးချွန်ချွန်များ^၄ ကို အက္ကဝါခရီး^၅ ဝတ္ထုနှင့် တစ်နှစ်တည်း (၁၉၁၅)မှာပင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သို့သော် ‘အက္ကဝါခရီး’သည် အစဉ်အလာ သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတစ် ပုဒ်ဖြစ်ပြီး ဝုမ်းသည် ယင်းဝတ္ထုကို သူမ၏မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာ အီးအမ် ဖော့စတာ^၆ ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

-
- (၁) Dubliners (1914)
  - (၂) A Potraint of the artirst as a young man (1916)
  - (၃) Pilgrimage (1915-38) (၄) Pointed Roofs (1915)
  - (၅) The voyage out (1915) (၆) E.M Forster (1879-1970)

ဝုမ်၏ ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော ညနှင့်နေ့^၁ ဝတ္ထုမှာ လည်း သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ပင် ဖြစ်သည်။ ဝုမ်သည် ၁၉၂၅ ခုနှစ် တွင် ထုတ်ဝေသော ‘မစ္စက် ဒါလိုဝေ’^၂၊ ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေ သော ‘မီးပြတိုက်သို့’^၃ နှင့် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင်ထုတ်ဝေသော ‘လှိုင်း’^၄ ဝတ္ထုများတွင်မှ စိတ်အလျဉ်ရေးနည်းကို အသုံးပြုပြီး ထင်ရှားကျော်ကြား ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သို့သော် အတွဲပေါင်း ၁၂ တွဲရှိသော ‘ခရီးဝတ္ထုရှည်ကြီးကို ၁၉၁၅ ခုနှစ်က စတင်ရေးသားခဲ့သော ဒေါ်ရီသီရစ်ချတ်ဆန်သည် ထိုစဉ်အချိန် က ဂျွိုက်စ်နှင့် ဝုမ်တို့လို စိတ်အလျဉ်စာရေးရာအဖြစ် အောင်မြင်ထင် ရှားမှု မရခဲ့ပါ။

သို့သော် များမကြာမီ နှစ်များကမူ သူမ၏ ‘ခရီး’ဝတ္ထုရှည်ကြီးကို နာမည်ကျော်စာရေးဆရာနှင့် ဝေဖန်ရေးဆရာကြီး အန်ထော်နီဗာဂျက်^၅ နှင့် အခြားထင်ရှားသော အမျိုးသမီး ‘မ,ဝါဒီ’^၆ များက ဝေဖန် ချီးကျူး ကြသဖြင့် ယခုအခါတွင် ပြန်လည်ပုံနှိပ်ရပြီး ထင်ရှားကျော်ကြားလျက် ရှိပါတော့သည်။

ဤသည်မှာ စိတ်အလျဉ်စီးဆင်းရာ ရေးဖွဲ့နည်း သမိုင်းအကျဉ်း ဖြစ်ပြီး စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို မြန်မာစာဖတ်သူများကို ပိုအကဲခတ်

(၁) Night and Day (1919) (၂) Mrs Dalloway (1925)
 (၃) To the lighthouse (1927) (၄) Waves (1931)
 (၅) Anthony Burgess (1917) (၆) Feminist

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်

၁၃

လေ့လာနိုင်ရန် စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို အသုံးပြုထားသော ကမ္ဘာ
ကျော်ဝတ္ထုကြီးများအကြောင်းကို အလျဉ်းသင့်သလို ညွှန်းဆိုရေးသား
သွားပါဦးမည်။

စန္ဒာ ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း
အမှတ်စဉ်- ၂၄၇
ဇွန်လ၊ ၁၉၉၀

ဟောကဏ္ဍ:မိတ်ဆက်

နိုင်ငံတကာဝတ္ထုသမိုင်းနှင့် ၂၀ ရာစုစာပေသမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော၊ ကျော်ကြားသော၊ ထူးခြားသော၊ ထက်မြက်သော အတွေးအမြင်၊ စူးရှသော အတတ်ပညာ၊ ကြွယ်ဝသော စာရေးဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုများကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခြင်း၊ မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်နှင့် မိတ်ဆက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြရာ အမေရိကန်စာရေးဆရာကြီးများလည်း ပါရှိခဲ့သည်။

ဟာမင်မာဗီး (မိုဗီဒစ်)၊ နသန်နီယယ်ဟောသွန် (ခုနစ်ဆောင်ပြိုင်အိမ်ကြီး) ဟဲရိယက်ဗီချာစတိုး (ဦးလေးတွမ်)၊ မတ်ခ်တိုန်း၊ (တွမ်ဆောယား၏ စွန့်စားခန်းများ)၊ ဂျက်လန်ဒန် (ပင်လယ်ဝံပုလွေ) အပွတန်ဆင်ကလဲယား (သွေးစုပ်မြေ) ဝီလာကာသာ (သည်မိုး သည်လေ)၊ ဟဲမင်းဝေး (အဏ္ဏဝါနှင့်အဘိုးအို)၊ ပါးလဘတ် (မြေပဒေသာ)၊ စတိုင်းဘက် (ဒေါသမာန်)၊ ဆလင်ဂျာ (လေလွင့်သူ)၊ မာဂရက်မစ်ချဲ (လေရှူးသုန်သုန်) စသည့် စာရေးဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုရှည်ကြီးများနှင့် ဝတ္ထုတိုများကို အနည်းနှင့်

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၅

အများဆိုင်သလို ပြန်ဆိုခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရန်သင့်သော စာရေးဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုရှည်ကြီးများ အမြောက်အမြား ကျန်ရှိနေပေသေးသည်။ ဆိုကြပါစို့၊ စတီဗင်ကရိန်း၊ သီယိုဒိုးဒရိုက်ဇာ၊ ဖရင့်နောရစ်၊ ဆင်ကလဲယား၊ လူးဝစ်၊ အက်ဖ်စကော့ဗစ်ဇာရယ်၊ ပီလီယံဗော့ကနား၊ ဂျန်ဒါစပါဆာ၊ ကော့ဒပဲ၊ အိုဟာရာ၊ မာကွန်း၊ အယ်လီဆန်၊ ဆော်ဗီလို့၊ မာလာပူ၊ အပွဒိုက် စသူတို့ဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ စာရေးဆရာကြီးများနှင့် အခြား အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီးများ၏ စာအုပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုတိုအချို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရည်ညွှန်းချက်အချို့ကိုသော်လည်းကောင်း မြန်မာစာဖတ်သူများ ကြားဖူး တွေ့ဖူး ဖတ်ဖူးကြပါလိမ့်မည်။

သို့သော် မြန်မာစာဖတ်သူများ အတော်ကလေး ဖတ်ရှုဖူးပြီး အထူး သတိပြုကြရသော ဂျက်လန်ဒန်၊ ဟဲမင်းဝေးနှင့် စတိုင်းဘက်တို့ကဲ့သို့ ထင်ရှားထက်မြက်ပြီး မျက်မှောက်ခေတ် စာပေသမိုင်းကို လေ့လာလျှင်လည်းကောင်း၊ အမေရိကန် စာပေသမိုင်းကို လေ့လာလျှင်လည်းကောင်း ခြွင်းချန်မထားသင့်သော စာရေးဆရာကြီး တစ်ဦးကိုကား အမည်သာ ကြားဖူးနေပြီး ‘သူ၏ ဝတ္ထုကြီးများအကြောင်း မကြာမကြာ ကြားဖူးနေရပြီး ယခုတိုင် ဟုတ္တိပတ္တိ မသိရှိသေးဟု ထင်ပါသည်။ သူကား ဝီလီယံဖော့ကနားပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဝီလီယံဖော့ကနား (William Faulkner 1897-1962) သည် အမေရိကန် ဝတ္ထုရှည်ရေးဆရာနှင့် ဝတ္ထုတိုရေးဆရာတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး လက်ရှိ ရာစုနှစ်၏ အကြီးမားဆုံးသော စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ပူလစ်ဇာဆုနှင့် နိုဗယ်ဆုများ ရရှိသည်။ သူသည် ၂၀ ရာစုနှစ် ပထမ

ရတနာပုံစာပေ

တစ်ဝက်ကို သိမ်းပိုက်ထားနိုင်ပြီး ယခုတိုင်လည်း မျက်မှောက်ခေတ် စာပေအပေါ်တွင် အတိုင်းအတာကြီးမားစွာ သြဇာလွှမ်းမိုးလျက်ရှိသည်။

စာပေအနုပညာရှင်တို့၏ အဓိကအကြောင်းအရာသည် ‘ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေသော လူသားတို့၏ နှလုံးသားပင် ဖြစ်သည်’ဟု နိဗ္ဗာန်ဆု လက်ခံ မိန့်ခွန်းတွင် ၎င်းကပြောကြားခဲ့သည်။

သူ၏ ဝတ္ထုများတွင်လည်း ယင်းပဋိပက္ခကို အဓိကထား ရေး သားခဲ့သည်။ ယောက်ျားများနှင့် မိန်းမများ၏ နှလုံးသားတွင် ဖြစ်ပေါ် နေသော စာနာမှုနှင့် ကြမ်းတမ်းမှုတို့က ၎င်းတို့၏ ခံစားမှုများကို မြေ ငလျင်လှုပ်ခါစေသည်။

ဝီလီယံဖော့ကနား၏ ကမ္ဘာသည် သမ္မာကျမ်းစာဟောင်းတွင် ပါရှိသော ခရစ်တော်မပေါ်မီကာလက ရှိခဲ့သော လူသတ်မှု၊ မုဒိမ်းမှုနှင့် ဒုစရိုက်မှုများပင်ဖြစ်သည်ဟု ပြင်သစ် ဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ယောက်က ဆိုသည်။

အချို့သော ဝေဖန်ရေးဆရာများကမူ ဖော့ကနားသည် ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးတွင် အထင်အရှားရှိနေသော တဏှာရာဂနှင့် သေခြင်းတရား တို့ကို အရင်းအမြစ်မှနေပြီး ရေးဖွဲ့နေသည်ဟု ဆိုသည်။

ဖော့ကနားသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တောင်ပိုင်းဒေသ တွင်ရှိသော ပြည်တွင်းစစ် ဇာတ်လမ်းများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ ဒဏ္ဍာရီများကို အခြေပြုပြီး ခေတ်ပြိုင်စာပေရေးဖွဲ့မှု အတတ်ပညာ၊ မော်ဒန်နည်းစနစ် ဖြင့် မျက်မှောက်ခေတ်ကြီးကို တုန်လှုပ်ချောက်ချားဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေး ခြယ်နေသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။

ဖော့ကနားသည် ဒေါ့စတာယက်စကီ၏ စာများကို စွဲလမ်း နှစ်သက်ခဲ့သည့်အလျောက် လူသားတို့၏ အတွင်းစိတ်ကို အဓိကထား

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၇

ခြယ်မှုန်းပြီး ပါရီစာပေလောကတွင် သွားရောက် နေထိုင်ခဲ့သည့် အလျောက် အဇ္ဈတ္တသရုပ်မှန် စိတ်အလျဉ်ရေးဖွဲ့နည်းကို နိုင်နင်းကြွယ်ဝစွာ အသုံးပြုခဲ့သူဖြစ်သည်။

သူ၏ ဝတ္ထုများသည် သူ့ရှိစဉ်ကတည်းကပင် ဥရောပ စာပေလောကကို လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ပြင်သစ်စာပေလောကအပေါ်တွင် သြဇာကြီးမားခဲ့သည်။ ယခုအခါတွင် သူ၏ ဝတ္ထုများသည် အာရှစာပေလောကကို လွှမ်းမိုးလျက်ရှိပြီး အထူးသဖြင့် တရုတ်စာပေလောကကို ချုပ်ကိုင်ထားသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ ဥရောပနိုင်ငံများနှင့် အာရှနိုင်ငံအချို့မှ မျက်မှောက်ခေတ် ဝတ္ထုရေးဆရာကြီးများသည် တရုတ်စာပေများကို အထူးလေ့လာလိုက်စားလျက် ရှိကြသည်။ ဆင်ခြင်သုံးသပ်လျက် ရှိကြသည်။

သူ၏ ရေးဖွဲ့နည်းက တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဖြစ်ထွန်းသွားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ တစ်ရစ်ပြီးတစ်ရစ် ကျုံ့ဝင်လာသည့်နည်းမျိုးဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် သူသည် ဇာတ်ကို အဆုံးမှာ စတတ်သည်။ သို့မဟုတ် အစီအစဉ်အလိုက် မဟုတ်ဘဲ ဟိုခုန်သည်ခုန်ကူးကာ ရှေ့ပြန်နောက်ပြန် ရောယှက်ကာ ရေးတတ်သည်။ သူက အဆက်အစပ်မရှိသော ဇာတ်လမ်းနှစ်ခု သုံးခုကို တစ်ပြိုင်တည်း ရေးဖွဲ့တတ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာဝေးသည်အထိ ဇာတ်ကို ဆုတ်သွားတတ်သည်။ စိတ်အလျဉ်စီးဆင်းရာကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် မတူ ခြားနားသော အတွေးများကို ပြတတ်သည်။ အချို့သောအချက်များကို စာဖတ်သူများက ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဆက်စပ်ယူကြရသည်။ ထို့အပြင် အကြောင်းအရာတစ်ခုကို မထင်မှတ်သော ရှုထောင့်မှနေပြီး တင်ပြတတ်သည်။

သူ၏ စူးရှသော အတွေးအမြင်များနှင့် သူ၏ ခြားနားသော

ရတနာပုံစာပေ

အတတ်ပညာများကြောင့်လည်း သူသည် အစွမ်းသတ္တိကြီးမားသော စာရေးဆရာတစ်ယောက်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဖော့ကနားသည် မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာ ရှာဂုဒ်အန်ဒါဆင်၏ တိုက်တွန်းချက်ဖြင့် စာ စတင်ရေးသားခဲ့သော်လည်း ပါရီစာပေလောက သို့ ရောက်ရှိပြီး ခေတ်ပြိုင်ရေးဖွဲ့နည်းဖြစ်သော မော်ဒန်အတတ်ပညာတို့ ကို နိုင်နင်းစွာ အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဂျိမ်းစ်ဂျွိုက်စ်၊ စတိန်း၊ ဟဲမင်းဝေး၊ ဂျွန် ဒါစပါဆာတို့ကဲ့သို့ အတွင်းစိတ် ထုတ်ဖော်နည်းကို အသုံးပြုရာတွင် အထူးထိရောက် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ သူသည် အတွင်းစိတ် လှုပ်ရှားမှုများ ကို တစ်ဦးချင်း၊ တစ်ကွက်ချင်း ဖော်ပြကာ ရုပ်ဝတ္ထု ထပ်ဟပ်ရိုက်ခတ်မှု များကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြနိုင်သဖြင့် သူ၏ ဝတ္ထုများသည် စိတ္တဗေဒ သရုပ်မှန်ဝတ္ထုများအဖြစ် ထင်ရှားကြရခြင်း ဖြစ်သည်။

သူ၏ ‘ဒေါသမုန်တိုင်း’ (The Sound and Fury)၊ ‘ငါ သေသော အခါ’ (As I Long Dying) နှင့် ‘ဩဂုတ်လ အလင်းရောင်’ (Light in August) တို့သည် အတွေးအမြင် ထက်မြက်စူးရှသည်တစ်ကြောင်း၊ ရေး ဖွဲ့သော အတတ်ပညာ ထိရောက်ခြားနားသည်တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် မျက်မှောက်ခေတ် ဂန္ထဝင်စာရင်းဝင်များအဖြစ် ထင်ရှားလျက်ရှိကြသည်။

ဖော့ကနားသည် ရုရှစာရေးဆရာကြီး ဒေါ့စတာယက်စကီ၏ ဝတ္ထုများကို အသက် ၁၈နှစ် ၁၉ နှစ်အရွယ်ကပင် စတင်ဖတ်ရှုခဲ့ပြီး ယခုအထိလည်း နှစ်စဉ် နှစ်တိုင်းလိုပင် ပြန်ဖတ်နေသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဖော့ကနား၏ ‘ဒေါသမုန်တိုင်း’မှ ကွန်ပဆင် ညီအစ်ကိုများသည် ဒေါ့စကာကက်စကီ၏ ‘ကာရာမာဇော ညီအစ်ကိုများ’နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး လေ့လာနိုင်ပါသည်။ စာရေးဆရာကြီးနှစ်ဦးသည် ‘သာမန်မိသားစု’ ရာဇဝင်ကို ရေးနေကြခြင်းမဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုလုံး စတင်

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၉

ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုနှင့် ကျဆင်း ဆုတ်ယုတ်မှုများကို နိုင်နိုင်နင်းနင်းနှင့် ပီပီပြင်ပြင် ရေးဖွဲ့ထားကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ဖော့ကနားကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု မစ္စစ္စစ်ပီပြည်နယ်တွင် မွေးဖွားသည်။ သူသည် အထက်တန်းစာမေးပွဲကိုလည်း အောင်မြင်ခြင်း မရှိပါ။ မစ္စစ္စစ်ပီ တက္ကသိုလ်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သင်ယူရာတွင်လည်း မအောင်မြင်ပါ။

ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် သူသည် ကနေဒါ လေတပ်မတော်၌ အမှုထမ်းခဲ့သည်။ စစ်ပြီးသောအခါ စာပေလောကသို့ ဝင်ရောက်ရန် သန္နိဋ္ဌာန်ချခဲ့သည်။ ပထမ ကဗျာများ ရေးသားသည်။ ထို့နောက် ရှာဝုဒ် အန်ဒါဆင်၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ပထမဆုံးဝတ္ထုဖြစ်သော ‘စစ်သား လစာ’ (Soldier's Pay. 1926) တွင် ရေးသားခဲ့သည်။ အောင်မြင်မှု မရရှိ ပါ။ နောက် သုံးနှစ်ကြာသောအခါ ‘ဒေါသမုန်တိုင်း’ဖြင့် အောင်မြင်မှု သရဖူ ဆောင်းနိုင်ခဲ့သည်။

ထိုနှစ်မှာပင် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။ စားဝတ်နေရေးကြောင့် ဘော်ချက်သည့်အနေဖြင့် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ‘ကွန်းခိုရာ’ (Sanetuary) ကို ရေးသားခဲ့သည်။

သို့သော် ထိုသို့ ဘော်ချက်သည့်လုပ်ငန်းသည် ခဏတဖြုတ်မျှ သာ ဖြစ်ပြီး သူ့စာပေ ရေးဖွဲ့မှုတွင် ဆက်လက်အားထုတ်ခဲ့သည်။ သူ၏ ဒေသယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာများ၊ လူမှုရေး ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ကွဲမှုများကို ဆန်းစစ် လေ့လာကာ ဝတ္ထုများ ရေးဖွဲ့ဖန်တီးသည်။ သို့ဖြင့် ‘ဒေါသ မုန်တိုင်း’ (၁၉၂၉)၊ ‘ငါ သေသောအခါ’ (၁၉၃၁) နှင့် ‘ဩဂုတ်လ အလင်း ရောင်’ (၁၉၃၂) တို့သည် ခေတ်သစ် ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

သူ၏ နောက်ဆုံးဝတ္ထုဖြစ်သော ‘အဓမ္မသမား’ (Reiver) ကို

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင်ရေးသားခဲ့သည်။ လူဆိုးကလေးတစ်ယောက်အကြောင်း ဖြစ်သည်။ ပူလစ်ဇာဆု ရရှိသည်။ (နိဗယ်ဆုကို ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ရရှိခဲ့ သည်။)

ဖော့ကနားသည် ပုပုသေးသေး ဖြစ်သော်လည်း လူချောလူခန့် တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ စကားနည်းသည်။ အေးသည်။ လူလုံးပြ ကြော်ငြာမှု များကို ရှောင်ရှားသည်။ မိသားစုက အတင်းတိုက်တွန်းသဖြင့်သာ နိဗယ် ဆုကို လက်ခံရန် ဆွဲဒင်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် သူ၏ ဆုယူမိန့်ခွန်းသည် မှတ်သားဖွယ်ရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။
သို့သော် ဒေါသမုန်တိုင်းသည် ထန်ဆဲ။
ဩဂုတ်လ အလင်းရောင်သည် တောက်ပဆဲ။
ငါ သေသောအခါသည် . . . ။

စာပေဂျာနယ်
အမှတ် - ၁၂
အောက်တိုဘာလ၊ ၁၉၉၂

အကြောင်းအရာသစ် ပုံစံသစ် ဂျွန်ဒါစပါဆာ (၁၈၉၆-၁၉၇၀)

အမှန်တကယ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဖန်တီးထားသော ဇာတ်ဆောင်များကို ရောနှောကာ အမှန်တကယ်ဖြစ်ပွားသော အကြောင်းချင်းရာများနှင့် စိတ်ကူးကြံဆထားသော ဇာတ်လမ်းကို ပေါင်းစပ်ကာ ရေးသားသည့် New Journalism ခေါ် စာနယ်ဇင်းအတတ်ပညာသစ်ကို တီထွင်ခဲ့သူမှာ အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး ဂျွန်ဒါစပါဆာ (John Rodrigo Dos Passos) ဖြစ်သည်။

ဒါစပါဆာ၏ ဝတ္ထုများက အကြောင်းအရာသစ်များ ဖြစ်သကဲ့သို့ ပုံစံသစ်များလည်း ဖြစ်သည်။ သူက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့ရာတွင် ပုံစံ လေးမျိုးဖြင့် တစ်ပြိုင်တည်း ရေးဖွဲ့သွားသည်။

သူသည် စစ်၏ အနိဋ္ဌာရုံနှင့် လူတန်းစား ပဋိပက္ခတို့ကို ဖော်ပြရာတွင် လူသားတို့၏ လွတ်လပ်မှုကို အထူးပြုသည်။

ဂျွန်ဒါစပါဆာသည် ပေါ်တူဂီမျိုးနွယ်ဖြစ်ပြီး မိဘများသည် ကုံလုံကြွယ်ဝသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

ရတနာပုံစာပေ

ရိုကာဂိုမြို့တွင် မွေးဖွားသည်။ သူ၏ဖခင်မှာ ရှေ့နေတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဒါစပါဆာသည် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် ဟားဗတ်တက္ကသိုလ် တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် ဗိသုကာပညာ သင်ကြားရန် စပိန်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုခေတ်ထိုကာလ က အခြားသော အမေရိကန် စာရေးဆရာများနည်းတူပင် သူလည်း ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းသို့ ပါဝင်ခဲ့သည်။ သူက ဆေးတပ်ဖွဲ့သို့ သာမန် တပ်သားအဖြစ် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

သူ၏ ပထမဆုံးဝတ္ထုမှာ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော ‘လူတစ်ယောက်၏ ဦးဆောင်မှု၊ ၁၉၁၇’ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယ ဝတ္ထုမှာ ‘စစ်သားသုံးယောက်’ (၁၉၂၁) ဖြစ်သည်။ နှစ်အုပ်စလုံးပင် သူ၏ စစ်အတွေ့အကြုံများကို အခြေခံထားသည်။

စစ်ကြီးပြီးသောအခါ သူသည် နယူးယောက်သို့ ပြန်လာပြီး ကဗျာများ၊ ပြဇာတ်များ၊ ဆောင်းပါးများ ရေးသားသည်။ ဒါစပါဆာသည် အမေရိကန် မတ်ဝါဒီတို့၏ စာစောင်တစ်ခုဖြစ်သော ‘လူထုသစ်’ (New Masses) ကို တည်ထောင်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

ဤကာလအတွင်းမှာပင် သူသည် ‘မင်ဟက်တန်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း’ (Manhattan Transfer) ကို ရေးသားပြီး ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူသည် ပုံစံသစ်ရေးနည်းကို ဤဝတ္ထုတွင် စတင်စမ်းသပ်ခဲ့သည်။ ‘မင်ဟက်တန်သို့ပြောင်းရွှေ့ခြင်း’သည် နယူးယောက်မြို့အကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး သူ၏ လက်ရာမွန်ဖြစ်သော ‘ယူအက်စ်အေ’ (U.S.A)၏ ရှေ့ပြေးပင် ဖြစ်သည်။

ယူအက်စ်အေမှာ မြို့တစ်မြို့အကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ရေးသားခြင်းမဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ကို မှတ်တမ်းတင် ရေးသားထားခြင်း

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၂၃

ဖြစ်သည်။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၃၅ ခုနှစ်အတွင်းက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ လူမှုရေးမှတ်တမ်းကြီးပင် ဖြစ်သည်။

ယူအက်စ်အေတွင် အတွဲသုံးတွဲပါဝင်သည်။ ပထမတွဲ ‘၄၂ မျဉ်းပြိုင်’ (42nd Parallel) ကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယတွဲ ‘၁၉၁၉’ (1919) ကို ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း၊ တတိယတွဲ ‘အဓိကရငွေ’ (The Big Money) ကို ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင်လည်းကောင်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဤဝတ္ထုသုံးတွဲတွင် သူသည် ပုံစံလေးမျိုးဖြင့် တစ်ပြိုင်တည်း ရောယှက်ရေးသားသည့်နည်းကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဤဝတ္ထုဖြင့်ပင် သူသည် စာပေနယ်တွင် ထင်ရှားအောင်မြင်ခဲ့သည်။

ဒါစပါဆာ၏ ရေးဟန်သည် လေးနက်တိကျခြင်း၊ စကားလုံး အားကောင်းခြင်း၊ အသံအားကောင်းခြင်း၊ စကားပြောများ ကောင်းမွန်ခြင်း၊ ရုပ်ပုံလွှာများ ပေါ်လွင်ခြင်းတို့ကြောင့် လူငယ် စာရေးဆရာများအပေါ် ဩဇာကြီးမားသည်။

ဒါစပါဆာသည် ‘ယူအက်စ်အေ’၏ ပုံစံကို ယူပြီး နောက်ထပ် အတွဲသုံးတွဲပါရှိသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ရေးသားပြန်သည်။ ၁၉၄၉-၁၉၅၂ တွင် ထုတ်ဝေသော ‘ကိုလံဘီယာခရိုင်’ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤဝတ္ထုတွင် ကား အတတ်ပညာပိုင်း လျော့ပြီး တရားဟောသည့်အပိုင်းက များနေသည်ဟု ဝေဖန်ကြသည်။

သူ၏ ‘လမ်းဘေးက လက်တွန်းလှည်းတစ်စီး’ (A Pushcart at the Curb) ကဗျာစာအုပ်မှာလည်း ထင်ရှားသည်။ ခရီးသွားမှတ်တမ်းများ၊ ပြဇာတ်များ၊ လူမှုရေး အတွေးအမြင် ရသစာတမ်းများ စသည့် စာအုပ်အများအပြားကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရတနာပုံစာပေ

၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသော ‘ရာစုနှစ်အလယ်’ (Mid century) မှာ သူ၏ နောက်ဆုံးထုတ် စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်သည်။ ထုံးစံအတိုင်း သတင်းမှတ်တမ်းများ၊ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိများနှင့် ရောမွေထားသော ရေးနည်းကိုပင် အသုံးပြုထားသည်။

သူသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့သဖြင့် ထောင်အကြိမ်ကြိမ် ကျခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ဒါစပါဆာ၏ လူမှုရေးအတွေးအမြင်နှင့် ဝတ္ထုရေးသားမှု အတတ်ပညာတို့ကို လေ့လာလိုလျှင် သူ၏ လက်ရာမွန်ဖြစ်သော ‘ယူအက်စ်အေ’ ဝတ္ထုသုံးတွဲကို လေ့လာကြရမည်သာ ဖြစ်သည်။

‘ယူအက်စ်အေ’သည် တိုင်းပြည်ကြီးတစ်ပြည်လည်း ဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်ရုံကြီးတစ်ရုံလည်းဖြစ်သည်။ စာကြည့်တိုက်ကြီးတစ်တိုက်လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ‘ယူအက်စ်အေ’သည် ပြည်သူတို့၏ အသံလည်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ရွှေ ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း
အမှတ်-၄
ဧပြီလ၊ ၁၉၉၃

အိုင်းရစ်မားဒေါ့၏ ကွန်ရက်ထဲဝယ်

အိုင်းရစ်မားဒေါ့ (Iris Murdoch. 1919)သည် ထင်ရှား ကျော်ကြားသော အိုင်ယာလန်လူမျိုး အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာမ ဖြစ်သည်။ သူမ၏ စာရေးသက် အနှစ်လေးဆယ်အတွင်း ၂၅အုပ်မြောက် ဖြစ်သော 'မြစိမ်းရောင်သူရဲကောင်း' (The Green Knight) ဝတ္ထုသည် စက်တင်ဘာလအတွင်းက ထွက်ခဲ့သည်။ ၄၇၂ မျက်နှာရှိပြီး တန်ဖိုးမှာ ၁၅.၉၉ ပေါင် ဖြစ်သည်။ ချက်တိုနှင့် ဝင်းဒပ် စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။ လာမည့် ဇန်နဝါရီလတွင် ဗိုင်ကင်းပင်ဂွင်း စာအုပ်တိုက်က အမေရိကတွင် ထုတ် ဝေမည်ဖြစ်သည်။

မားဒေါ့သည် စာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်သလို ဒဿနပညာရှင် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်တစ်ခုမှ ဒဿနိကဗေဒ ဆရာမ တစ် ဦးဖြစ်သလို ဒဿနိက စာအုပ်စာတမ်းပေါင်းများစွာကို ရေးသားခဲ့သူ လည်း ဖြစ်သည်။

ရတနာပုံစာပေ

များမကြာမီက အောက်စဖို့ မြောက်ပိုင်းရှိ သူမ၏နေအိမ်၌ ‘အိ
ကောနောမစ်’မဂ္ဂဇင်းက တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် သူမက လူ့အဖွဲ့အစည်း
အတွင်း ဝတ္ထု၏အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်ပြီး သူ၏အမြင်များကို စာရေး
ဆရာတစ်ဦးအနေနှင့်ရော ဒဿနပညာရှင်တစ်ဦးအနေနှင့်ပါ ဖြေကြား
ပြောဆိုခဲ့သည်။

သူမသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်မှ
ဘွဲ့ရရှိပြီးနောက် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် အလုပ်လုပ်သည်။ ဒုတိယ
ကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး ရက်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် သူမသည် ဩစတြီး
ယားနိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် လွတ်
မြောက်ခါစ ဘယ်ဂျီယံနိုင်ငံ ဘရပ်ဆယ်မြို့တော်ကိုဖြတ်ပြီး သွားရောက်
သည်။ ယင်းခရီးသည် သူမအတွက် အလွန် စိတ်လှုပ်ရှားရသောကာလ
ဖြစ်သည်။ ကြောက်လန့်ခြင်းနှင့် ပျော်ရွှင်ခြင်းတို့ကို ခံစားရသည်။

ထိုစဉ်က သူမသည် ဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒီ ပြင်သစ်စာရေးဆရာ
နှင့် ဒဿနပညာရှင် ယန်းပေါဆတ်၏ “တည်ရှိခြင်းနှင့် ဘာမျှမရှိခြင်း”
(Being and Nothingness) စာအုပ်ကို ဖတ်ထားပြီးဖြစ်သည်။ ဘရပ်
ဆယ်မြို့တွင် သူမ ရှိနေစဉ်အတွင်း ဆတ်သည် ထိုမြို့သို့ ရုတ်တရက်
ရောက်ရှိလာသည်။ မစ္စမားဒေါသည် ဆတ်နှင့် တွေ့ရသောအခါ အထူး
ပင် စိတ်လှုပ်ရှား နိုးကြွခဲ့ရသည်။

သူမကို ဝတ္ထုရေးရန် အထူးတလည် အားပေးတိုက်တွန်းသူများ
ထဲတွင် ပြင်သစ်ဝတ္ထုရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာနှင့် ဝေဖန်ရေးဆရာ ရေမွန်
ကေနီးနှင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်သို့ သူမ ပြန်လည်ရောက်ရှိသော
အခါ စာပေနိဗယ်ဆုရသူ ဩစတြီးယားနိုင်ငံဖွား စာရေးဆရာ အိလိ
ယက်ကင်နက်တီတို့ ပါဝင်ကြသည်။ မစ္စမားဒေါ၏ ပထမဆုံးဝတ္ထု ‘ကွန်

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၂၇

ရက်ထဲဝယ်’ (Under the Net) ကို ရေးသားရန် တိုက်တွန်းသူနှင့် ထုတ်ဝေသူ ရှာပေးသူမှာလည်း မစ္စတာ ကင်နက်တီပင် ဖြစ်သည်။ “ကွန်ရက်ထဲဝယ်” ကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်က ထုတ်ဝေသည်။ ဝတ္ထုနာမည်သည်ပင်လျှင် ဒဿနိကဆိုင်ရာပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်တော့သည်။

“အဓိပ္ပါယ်ကတော့ ဘာသာစကားကွန်ရက်ထဲမှာ ဘာသာစကားဟာ အမှန်တကယ်ရှိနေတဲ့အရာမို့ ဘယ်လိုဆက်စပ်နေသလဲ၊ ဒါမှမဟုတ် ဘာသာစကားရဲ့အောက်မှာရှိတဲ့ အရာတစ်ခု၊ ဒါမှမဟုတ် ဘာသာစကားရဲ့ ပြင်ပမှာရှိတဲ့အရာတစ်ခုကို ဘယ်လိုခေါ်ကြမလဲ။ အဲဒါကတော့ ဒဿနိကနယ်ထဲကို ကျွန်မ ပြန်ရောက်သွားတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မကို လွှမ်းမိုးနေတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုပဲ။ အရစ္စတိုတယ် အဖွဲ့အစည်းအတွက် ကျွန်မ ပထမဆုံးရေးတဲ့ စာတမ်းအမည်ကတော့ “ဝိသေသအလွမ်း” (Nostalgia for The Particular) ပဲ။ အဲဒါကတော့ ဘာသာစကား “ကွန်ရက်ထဲဝယ်” အတိုင်းပဲ။ ဝတ္ထုက တစ်နေရာမှာ နောက်ကြောင်းပြန်ပြောတဲ့ ဟူးဂိုးက ဒီအကြောင်းတွေကို ဒဿနိကသဘောနဲ့ ဆွေးနွေးထားတယ်”

၁၉၅၀ ခုနှစ်များအစောပိုင်းတွင် ဝတ္ထုစာအုပ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းမှာ အဆင်ပြေလာသည်။ စက္ကူခွဲတမ်းစနစ်ကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ခြင်းမှာလည်း အကြောင်းတစ်ကြောင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၅၀-၅၄ ကာလကို မြိတိသျှ ဝတ္ထု ရွှေခေတ်ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။ ဤနှစ်များအတွင်းမှာပင် ဝီလီယံဂိုလ်ဒင်၊ ကင်းစလေးအေမက်စ်၊ ဒေါရစ်လက်ဆင်၊ အန်းဂပ်ဝီလ်ဆင်၊ ဂျွန်စီနန်းနှင့် အိုင်းရစ်မားဒေါ့တို့၏ ပထမဆုံးဝတ္ထုများ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

“ဒီလူစုကို ‘ဒေါသထွက်နေသောလူရွယ်များ’ (Angry Young Men) လို့ ခေါ်ကြတယ်လို့ ကျွန်မထင်ပါတယ်။ အင်း ဟုတ်တယ်၊ အဲဒါ

ရတနာပုံစာပေ

ကျွန်မတို့လူစုရဲ့ နာမည်ပဲ။ အင်း ပြောရရင်တော့ ကျွန်မဟာ ဒေါသ ထွက်နေတဲ့ လူရွယ်တစ်ယောက်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွဲမြီးတို့ နေတာတော့ အမှန်ပါပဲ။ အဲဒီအထဲမှာ ကျွန်မမိတ်ဆွေတွေ အများကြီး ပါပါတယ်။ ဥပမာပြောရရင် ကင်းစလေးအေမက်ပေါ့။ ကျွန်မတို့အကြား မှာ စည်းလုံးညီညွတ်မှုတစ်ခု ရှိနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တူညီတဲ့ ဘုံလမ်းစဉ် တစ်ခု ရှိတယ်လို့တော့ ကျွန်မ မထင်ဘူး။ အမှန်ကတော့ ကျွန်မတို့ကို တစ်စုတစ်ဝေးတည်း တွဲပေးလိုက်တာကတော့ ဝေဖန်ရေးဆရာတွေပဲ။ အဲဒါကို ကျွန်မတို့ သဘောကျရတယ်”

သူမအနေဖြင့် စာရေးသားနည်း အတတ်ပညာကို အတုယူလေ့ လာခဲ့ရသည့် ရှေးခေတ် စာရေးဆရာကြီးတွေက မည်သူတွေနည်း။

သူမက ‘စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး’ ကို ဝတ္ထုများအားလုံးအနက် အကြီး ကျယ်ဆုံးဟု ယူဆသည်။ အမှန်ကိုပြောရလျှင် သူမက ယေဘုယျအား ဖြင့် ရုရှဝတ္ထုများကို ကြိုက်နှစ်သက်သည်။ စာရေးဆရာကြီး ဒေါ့စတာ ယက်စကီကို အထူးနှစ်သက်စွဲလန်းပြီး သူမအပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးမှုရှိသည်။ သည့်နောက်တွင်ကား သူမ နှစ်သက်သော စာရေးဆရာများမှာ ချားလ် ဒစ်ကင်း၊ ဂျိမ်းအော်စတင်၊ သောမတ်စ်ဟာဒီ၊ အင်မလီဘရွန်တီနှင့် ဟင် နရီဂျိမ်းစ် . . . ။

သူမ၏ ဝတ္ထုများတွင်မူ ‘ခေါင်းလောင်း’ (The Bell, 1918)ကို စောစောပိုင်းထွက်သော ဝတ္ထုများတွင် အကောင်းဆုံးဟု ယူဆသည်။ ဤဝတ္ထုတွင် သူမက ဘာကိုပြောချင်သနည်း။ ဤဝတ္ထုကို ဘာသာရေး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဟု သူမကဆိုသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းအနီးတွင် နေသော လူများအကြောင်းဖြစ်သည်။ သူတို့၏ဘဝသည် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သောဘဝ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ကြသည်။ ဤဝတ္ထုတွင်

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၂၉

အကောင်းနှင့်အဆိုးကို ဖော်ပြထားသည်။ သူမ၏ ဝတ္ထုများတွင် ကိုယ် ကျင့်တရားနှင့် ပတ်သက်သည်များကို ဆက်လက်ရေးသားပြီး အသက် ကြီးလာသောအခါ သူမ၏ဝတ္ထုများသည် ပိုပြီး ရှည်လျားလာကြသည်။ သူမကမူ မကြာမီကထွက်သော ဝတ္ထုများကို သူမ၏ အကောင်းဆုံးဝတ္ထု များဟု ယူဆသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

“သူတို့က ပိုပြီးကြီးလာကြတယ်။ အကြောင်းအရာတွေ ပိုပြီး များ ပြားလာတယ်။ သူတို့က ပိုပြီး ရှည်လျားကြမယ်။ သူတို့က ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်အရ ကြေကွဲစရာတွေ၊ ပျော်ရွှင်စရာတွေနဲ့ တခြားဟာတွေကို ဖော်ပြနိုင်ကြတယ်။ အကြောင်းအရာတွေကို ပြောတာမဟုတ်ဘူးနော်။ အကြောင်းအရာအားဖြင့် သူတို့ညံ့ချင်ညံ့ကြမယ်၊ အဲဒါတွေက ကျွန်မ လေးစားတဲ့ စာရေးဆရာကြီးတွေရဲ့ ဝတ္ထုတွေနဲ့ ပိုပြီးရေးကြတယ်”

သူမအနေဖြင့် စာရေးဆရာတစ်ယောက်အနေနှင့်ရော၊ ဒဿန ပညာရှင်တစ်ယောက် အနေနှင့်ရော စိတ်ဝင်စားနေသည်က ခေတ်သစ် ကမ္ဘာကြီးတွင် ဘာသာအယူဝါဒ အခန်းကဏ္ဍပင် ဖြစ်သည်။ သူမက ထာဝရ ဘုရားသခင်ကို မယုံကြည်ပါ။ အထူးသဖြင့် ရှေးရိုးအယူမှန် ခရစ် ယာန်ဘာသာ၌ ကောင်းကင်ဘုံတွင် ထာဝရဘုရားသခင်ရှိနေပြီး ဘုရား သခင်၏ သားတော် ယေရှုက ဘာသာရေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် တည်ရှိနေခြင်း မှာ သူမအတွက် ပြဿနာဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘာသာတရားရှိနေရန် လိုအပ်ကြောင်းကို သူမ လက်ခံသည်။ လူအများသည် ၎င်းတို့ကွယ်လွန် သောအခါ ၎င်းတို့ချစ်ခင်သူများနှင့် တွေ့ရလိမ့်မည်ဟု ယူဆ မျှော်လင့် ချက်ဖြင့် နှစ်သိမ့်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ သူမက ဆိုပါသည်။ သို့သော် သူမအနေနှင့် ယင်း ယုံကြည်ချက်များသည် မမှန်ကန်ဟု ထင်ပါသည်။

သို့သော် ထိုပြဿနာထဲတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ဟိန္ဒူဘာသာတို့

မပါဝင်ဟု သူမက ဆိုပါသည်။

ထို့နောက် ဆတ်နှင့် ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒအကြောင်း ဆွေးနွေး
ကြသည်။

သူ့ဘဝတွင် မည်သည့်အချင်းအရာသည် အကျေနပ်အနှစ်သက်
ဆုံးဖြစ်သနည်း။

“အခက်အခဲပဲ၊ အိုးအိမ်မဲ့ ပြောင်းရွှေ့လာကြရသူတွေရဲ့ ဒုက္ခ
သည်စခန်းမှာ နေရတာ ကျွန်မ သိပ်ပျော်တယ်။ အဲဒီမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခ
တွေနဲ့ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေတယ်။ အဲဒါက မဟုတ်ဘူးထင်ရပေမယ့် အမှန်
တကယ်ပဲ။ ကျွန်မအနေနဲ့ အဲဒီလိုစခန်းတွေမှာ တစ်သက်လုံး နေသွားချင်
တယ်”

ရည်ညွှန်း - The Economist; September 1993.

ရွှေ ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း
ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၉၉၃

ဂျိမ်းစ် အေ မစ်ချဲနာ သုဘဝနှင့် သူစာပေ

ဂျိမ်းစ် အေ မစ်ချဲနာ (James A. Michener, 1909-99)သည် အထူးပင် ထင်ရှားသော အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး ဖြစ်သည်။ သူ၏ သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုကြီးများသည် အပတ်တကုတ် သုတေသန ပြုလုပ် ထားပြီး ထူထဲရှည်လျားကြလှသည်။

တောင်ပစိဖိတ်က ဇာတ်လမ်းများ (Tales of South Pacific) သည် သူ၏ ပထမဆုံးဝတ္ထုဖြစ်ပြီး ပူလစ်ဇာဆု (၁၉၄၈)ရရှိသည်။ ‘တောင်ပစိဖိတ်’ အမည်နှင့် ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးရာ အော်စကာဆု ရရှိသည်။ **ဆာယောနရ** (၁၉၅၄) သည် ဂျပန်နောက်ခံ ဖြစ်ပြီး **ဟာပိုင်ယီ** (၁၉၅၉) သည် ဟာပိုင်ယီကျွန်း၏ သမိုင်းကြောင်းဖြစ်ပြီး ပိုလီနီးရှန်းလူမျိုးများ အခြေချသည်မှစပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအထိ ဖြစ်သည်။ **ကန္တာရခရီးသည်** (Caravan*, 1964) သည် အာဖဂန်နစ္စတန် နောက်ခံဖြစ်သည်။ **မူလဘူတ** (The Source, 1965) သည် ခေတ်သစ် အစွရေးနိုင်ငံတွင်

---

* ‘ကန္တာရခရီးသည်’အဖြစ် ဘုန်းမြင့် (မန္တလေး)က မြန်မာပြန်ခဲ့ရာ ၁၉၈၇ ခုနှစ်အတွက် အမျိုးသားစာပေ (ဘာသာပြန်)ဆု ရရှိသည်။

ရှေးဟောင်းသုတေသန တူးဖော်ရာမှ ရရှိသော အချက်အလက်များကို အခြေခံပြီး ပါလက်စတိုင်းနိုင်ငံသမိုင်းကို ခြယ်မှုန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ **ပိုလန်** (၁၉၈၃) သည် တစ်ရွာတည်းသား ရန်ဘက်နှစ်ဦးအကြောင်း ရေးသားထားပြီး ‘သွေးစည်းညီညွတ်ရေး သမဂ္ဂ’ (Solidarity Union) အထွတ်အထိပ်ရောက်ချိန်က ထွက်ပေါ်ခဲ့သဖြင့် လူအများ အလေးထား ပြောဆိုခဲ့ရသည်။ မစ်ချနာ၏ အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဟုလည်း ဆိုနိုင် သည်။ အလစကာ (၁၉၈၈) သည် သမိုင်းမတိုင်မီခေတ်က အလာစကာ ဒေသ၏ သမိုင်းနှင့် စွန့်စားခန်း ဖြစ်သည်။ **ပဋိညာဉ်** (Covenant)နှင့် ချက်ဆာပိ၊ **စင်တယ်နီယယ်လ်** တို့မှာလည်း ထင်ရှားကြသည်။

နိုင်ငံတကာသမိုင်းနောက်ခံ စာရေးဆရာကြီး ဂျိမ်းစ် မစ်ချနာကို ယမန်နှစ် (၁၉၉၃)က **အိပ်ကဲစ်ပရက်စ်ရှင်** မဂ္ဂဇင်းက သူ့ဘဝနှင့် သူ့ စာပေအကြောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းပြီး စဉ်းစားဆင်ချင်စရာ ဖြစ်သဖြင့် ဘာသာပြန်ဆို ဖော်ပြလိုက် ပါသည်။

ဂျိမ်းစ် မစ်ချနာသည် ပထမဆုံးစာအုပ်ကို အသက် ၄၀ အတွင်း ရောက်မှ စတင်ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအတွက်ပင် သူ့ကိုယ်သူ ထူးဆန်းသည်ဟု မစ်ချနာက ပြောဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လုပ်ငန်းမှာ ဆိုရိုးစကားတစ်ခုရှိတယ်။ လူတစ် ယောက်ဟာ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံးစာအုပ်ကို အသက် ၃၅ နှစ်မတိုင်ခင်မှာမှ မရေးခဲ့ရင် သူ ဘယ်တော့မှ ရေးဖြစ်တော့မှာ မဟုတ်ဘူးတဲ့”

သူ့ဘဝမှာ လေယာဉ် သုံးခါပျက်ကျခဲ့ဖူးသည်။ သုံးခါစလုံး သူ အသက်ရှင် လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ လေယာဉ်ပျက်ကျမှုတစ်ခုအပြီးမှာ သူက ယခုလို ကြုံးဝါးခဲ့ပါသည်။

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၃၃

“ဒီက နောက်ပိုင်းမှာ ငါ့ဘဝဟာ ထင်ရှားကျော်ကြားတဲ့ လူတစ်ယောက် ဖြစ်ရမယ်”

ထိုအချိန်မှစ၍ သူ့ဘဝသည် တစ်ဆစ်တစ်ချိုး ပြောင်းခဲ့ပါသည်။

အသက်ဘေးက သီသီကလေး လွတ်မြောက်ခဲ့ရသည့်နောက်ပိုင်းတွင် သူသည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာအတွင်းရှိ ဗန်နေဒူ ကျွန်းပေါ်မှ ရေတပ်စခန်း တဲကလေးတစ်ခုအတွင်းမှ ဖန်မီးအိမ်ကလေးတစ်ခု၏ အလင်းရောင်နှင့် ပထမဆုံးစာအုပ်ကို ရေးတော့သည်။ နောက် နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်အကြာ မျက်မှောက်ကာလ အသက် ၈၆ နှစ်အရွယ်မှာတော့ သူသည် ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်နေပါတော့သည်။

မစ်ချနာက သူ၏ ငယ်စဉ်ဘဝနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြန်ပြောင်းပြောဆိုရာတွင် -

“ကျွန်တော့်မှာ ရှည်လျားတဲ့ နောက်ခံနဲ့ အယ်ဒီတာကောင်းတွေ ဆီမှာ ရှည်လျားတဲ့ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုတွေ ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တော့မှာမဆို သမိုင်းပါမောက္ခတစ်ယောက်ပဲ။ အဲဒီအလုပ်ကို ကျွန်တော် မြတ်နိုးတယ်၊ ကြိုးစားတယ်၊ ကျွန်တော့်ဘဝဟာ ပျော်ရွှင်စရာ အပြည့်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်ဘာသာ ၃၅ နှစ်မှာ အယ်ဒီတာတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။ ဆယ်နှစ်လောက် လုပ်တယ်။ အဲဒီအလုပ်မှာ ကျွန်တော် ပျော်မွေ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်ကြီးဖြစ်လာပြီး ကျွန်တော်ဟာ ဘာမှ အလုပ်မည်မည်ရရမရှိတဲ့ ပစိဖိတ်စစ်မြေပြင်ကို ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော် စာစပြီးရေးတာပဲ။ ဘဝရဲ့ တော်တော်အနှောင်းပိုင်းမှပဲပေါ့။

“ကျွန်တော့်ကို ၁၉၀၇ ခု ဖေဖော်ဝါရီလ (၃) ရက်နေ့မှာ မွေးတယ်။ (အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု) ပင်ဆယ်ဗေးနီးယားပြည်နယ် ဒိုယက်စတောင်းမြို့က ကိုတ်ကာ ခရစ်ယာန်အသင်းတော်ဝင်တစ်ဦးအိမ်မှာ

ရတနာပုံစာပေ

ကြီးပြင်းခဲ့ရတယ်။ ဘုရားတရား ကြည်ညိုပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးတဲ့ ကျွန်တော့် ရဲ့မိခင်နဲ့ မိသားစုဟာ ကျွန်တော်နဲ့ ဘာမှ သွေးသားမတော်ဘဲ ကျွန်တော့် ကို မွေးစားခဲ့ကြတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် အသက်နှစ်ဆယ်အရွယ် ရောက် မှ သိရတယ်။

“ကလေးဘဝမှာ ကျွန်တော်ဟာ အတော်ကြီးကို ဆင်းရဲခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ မွေးစားအဖေက ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး အမေဟာ လမ်းပေါ်က ကောက်ယူမွေးစားခဲ့တဲ့ ကလေးတွေတစ်လှေကြီး ကို ပညာသင်ကြားနိုင်အောင် နဖူးကချွေး ခြေမကျအောင် အလုပ်လုပ်ခဲ့ ရတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ကြံ့ခဲရတာတွေထက် ဘာမှပိုပြီး ဆိုးစရာမရှိ တော့ဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ အမေရိကန်သတ္တဝါတစ်ကောင်ပဲ၊ ကျွန်တော့် ဘဝမှာ ရသမျှဟာ ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်မှ ရတာချည်းပဲ”

“ကျွန်တော့်အသက် ၁၄နှစ်မှာ အိမ်ကထွက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့် အသက်ရှင်ရေးအတွက် ရရာအလုပ်ကို လုပ်ခဲ့တယ်။ တစ်နိုင်ငံလုံး လှည့် ပြီး အတွေ့အကြုံတွေ ရှာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်သားအရွယ် မှာ အားကစား ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင် လုပ်ခဲ့ရတဲ့ အခိုက်အတန့်မှာ လက်နှိပ်စက်ရိုက်တတ်ခဲ့တယ်။ အခု ရိုက်နေတဲ့အတိုင်း လက်ချောင်း နှစ်ချောင်းနဲ့ ရိုက်တတ်ခဲ့တယ်။ ထိခိုက်မှတ်သားလွယ်တဲ့ လူငယ်တစ်ဦး အနေနဲ့ အဲဒီလို ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်မှာ ကိုယ်ရပ်ခဲ့ရတဲ့အတွက် ကျွန်တော်ဟာ ဘဝခရီးကို ဆက်လျှောက်ဖို့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ယုံကြည်စိတ်ချ မှု ရခဲ့တယ်။ နောက်ပြီး ဘယ်တော့မှ ပြောင်းလဲတော့မှာ မဟုတ်တဲ့ အကောင်းမြင်ဝါဒကိုလည်း ရခဲ့တယ်။

“ပညာကောင်းကောင်းတတ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို ခြေ သလုံးအိမ်တိုင်ဘဝက ကျွန်တော့်ကို အသိပေးခဲ့တယ်။ ဆွာသမီး

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၃၅

ကောလိပ်ကို တက်ဖို့ ကျွန်တော် ပညာသင်ဆုရတယ်။ ၁၉၂၉ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော် ဘွဲ့ရတယ်။ အဲဒီနောက် ကျွန်တော် ဥရောပမှာ ပညာဆက်သင်တယ်။ ပင်ဆယ်ဗေးနီးယားမှာရော ကော်လာရာဒိုမှာရော ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာပြတယ်”

“ကျွန်တော်ဟာ အင်္ဂလိပ်စာဆရာကောင်းတစ်ယောက်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ အင်္ဂလိပ်စာဟာ သိပ်ပြီး မကျယ်ပြန့်ဘူးလို့ ကျွန်တော် ထင်လာတယ်။ ဒါနဲ့ သမိုင်းဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ကိုယ့်ဟာကိုယ် လေ့လာသင်ကြားရတယ်။ မက္ကမီလန်စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး ကုမ္ပဏီက ကျွန်တော့်ကို အယ်ဒီတာအလုပ်ပေးတဲ့အခါမှာ အဲဒီအလုပ်ဟာ အတွေးအမြင်သစ်ကိုပေးမယ့်အလုပ်လို့ ယူဆပြီး ကျွန်တော် လက်ခံလိုက်တယ်။

“ပစိဖိတ်ဒေသမှာ စစ်မီးတောက်လောင်လာတဲ့အခါမှာ စစ်ထဲကို ကျွန်တော် ဝင်လိုက်တယ်။ အမေရိကန်ရေတပ်မတော်ရဲ့ အထက်တန်းသမိုင်းအရာရှိတစ်ဦးအနေနဲ့ ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးတွေနဲ့ ဝေးလံပြီး လူသူအရောက်အပေါက်နည်းတဲ့ ကျွန်းကလေးတွေကို ရောက်ရတယ်။

“**တောင်ပစိဖိတ်က ဇာတ်လမ်းများ** ကို အဲဒီသမုဒ္ဒရာအလယ်က ကျွန်းကလေးတစ်ကျွန်းပေါ်မှာ ရေးခဲ့တယ်။ အားလုံးကို ညဘက်မှာ ချည့် ရေးတာပဲ။ နေ့ဘက်မှာ မရေးဘူး . . . ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော့်မှာ အချိန်ပြည့် အလုပ်ရှိနေလို့ပဲ . . . **တောင်ပစိဖိတ်က ဇာတ်လမ်းများ** ဟာ ဘယ်တုန်းကမှ အရောင်းသွက် ဘက်ဆဲလားမဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ရိုက်ထားတဲ့စက္ကူက တော်တော်ညံ့တယ်။ အခန်းတစ်ခုကို ဘယ်တော့မှ စာမျက်နှာရဲ့ ထိပ်က မစဘူး။ အခန်းတစ်ခုကိုဆိုရင် စာမျက်နှာရဲ့ အောက်ဆုံး နှစ်ကြောင်းကနေ စထားတယ်။ ဒါလောက် ဆိုးဆိုးရွားရွား ပုံနှိပ်ထားတဲ့ စာအုပ်မျိုး ကျွန်တော် မတွေ့ဖူးဘူး။ တစ်ခုတော့ရှိတယ်။

ရတနာပုံစာပေ

စစ်အတွင်းမှာ စက္ကူသုံးတာကို ကန့်သတ်ထားတယ်။

“စာအုပ်နည်းနည်းပဲ ရောင်းရတယ်။ အများကြီးမဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်က ဖတ်သင့်ဖတ်ထိုက်တဲ့လူတွေရဲ့ လက်ထဲကို ရောက်သွားတယ်။ နယူးယောက် ဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ယောက်က ကောင်းကောင်းကြီး ချီးကျူးထားတယ်။ ဝေဖန်ရေးအေဂျင်စီကြီးဆယ်ခုအနက် ကိုးခုက ဒီစာအုပ်ကို မသိကျိုးကျွန် ပြုထားတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ နောက်တစ်နှစ်အကြာမှာတောင် **ပစီဖိတ်က ဇာတ်လမ်းများ** ပူလစ်ဇာဆု ရတယ်(၁၉၄၈)။ အဲဒီတော့မှပဲ ဒီစာအုပ်ဟာ ဒုတိယအကြိမ် အသက်ဝင်လာတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆုကြေညာတဲ့နေ့မှာပဲ အဖုံးပျော့ပုံနှိပ်ခြင်း ထွက်လာတဲ့အတွက် အဖုံးမာပုံနှိပ်ခြင်းကို လုံးဝ ရပ်တန့်သွားစေခဲ့တယ်။

“ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်များတွင်း ပေးခဲ့တဲ့ ပူလစ်ဇာဆုတွေထဲမှာ ဒီစာအုပ်ဟာ ထိုက်တန်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်တယ်လို့ ခေါင်းကြီးပိုင်းတွေက ရေးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစာအုပ်ကို အများသဘောနဲ့ ရွေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ပူလစ်ဇာဆုကိစ္စဟာ ကျွန်တော့်ကို အများကြီး တုန်လှုပ်သွားစေခဲ့ပါတယ်။ ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဝင် လူကြီးတွေအနေနဲ့ အင်မတန် သတ္တိရှိစွာနဲ့ ရွေးလိုက်တာလို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ စာအုပ်ဟာ တဖြည်းထက် တဖြည်း နေရာရလာပါတယ်။ အခုအခါမှာ စာအုပ်ကို ထွက်ခါစအချိန်ကထက် ပိုပြီး အဖတ်များလာပါတယ်။ နောက် တစ်နှစ်အကြာမှာ တောင်ပစီဖိတ်ကို ရော်ဂျာနဲ့ ဟမ်းမားစတိန်းတို့က ရုပ်ရှင်ရိုက်ပါတယ်။ ဒီအတွက် စာအုပ်ဟာ ပိုပြီး အခြေမြဲသွားတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

“အဲဒီတော့ စာအုပ်မှာ ဖြစ်ရပ်သုံးခု ရှိပါတယ်။ စာအုပ်ထွက်စ အချိန်မှာ ဝေဖန်ရေးအရ ကြိုဆိုမှုနဲ့ စာအုပ်အရောင်းရထိုင်းခြင်း၊ ပူလစ်ဇာဆုရခြင်း၊ ရုပ်ရှင်ရိုက်ခြင်း ဒါတွေအားလုံးဟာ သုံးလေးနှစ်အတွင်းမှာ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၃၇

ဖြစ်ပျက်ခဲ့တယ်။

‘ဟာဝိုင်ယီ’ ကို ရေးဖြစ်တဲ့အကြောင်းတွေကတော့ နယူးအင်္ဂလန် မှာ ပါမောက္ခလုပ်ရတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ကိုရီးယားစစ်ပွဲမှာ ပါဝင်ခဲ့သူတစ်ဦး အနေနဲ့ ဂျပန်မှာ အနားယူခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့သူတစ်ယောက်အနေနဲ့ စစ်ကြီးပြီးခါနီးမှာ တရုတ်ပြည်ကို လေယာဉ်နဲ့ရောက်သွားတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ တောင်ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာအတွင်း က ဝေးခေါင်တဲ့ အရပ်တွေကို စွန့်စားသူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ရောက် သွားတဲ့အတွေ့အကြုံတွေကြောင့်ပဲ။

“အဲဒီလိုနဲ့ ဟာဝိုင်ယီကို ရေးခဲ့တဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်ဖြတ်သန်း ခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေအားလုံးကို အသုံးပြုပြီး ရှည်လျားတဲ့ ခရုအိမ် ဇာတ်လမ်းကြီးတစ်ခုကို တိတိပပ ရေးနိုင်ခဲ့တာပဲ။ ဒီစာအုပ်ကို ရေးတဲ့ အခါမှာ လာမယ့် ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ ဟာဝိုင်ယီရဲ့ နမူနာ ဟာ ကမ္ဘာမှာ အရေးပါလာမယ်ဆိုတာကို သိထားတဲ့အတွက် မတူ ခြားနားတဲ့လူမျိုးတွေနဲ့ လူတွေ ဘယ်လို ပေါင်းစည်းထားတယ်ဆိုတာကို တမင် အလေးထားပြီး ရေးလိုက်တာပဲ။

“ဟာဝိုင်ယီဟာ အမေရိကမှာ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်အနည်းငယ်က ပေါ် ပေါက်ခဲ့တဲ့ လူမျိုးရေးပြဿနာအတွက် ကောင်းမွန်တဲ့ ဖော်ပြချက်တစ်ခု ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် သေသေချာချာ ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။ ဟာဝိုင် ယီဟာ ထင်ရာမြင်ရာတွေကို ရေးတာမဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်တွေကို ရေး တာပါ။

“ဟာဝိုင်ယီ ကို လူဖြူလူမည်းပြဿနာနဲ့ ချိတ်ဆက်ပြီး ရေးနိုင် ခဲ့ရင် ဒီထက်ပိုကောင်းပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလိုမျိုး ကျွန်တော် မရေး နိုင်ခဲ့ဘူး။ အခြားတစ်ယောက်ယောက်က ရေးသင့်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီ

ရည်မှန်းချက်နဲ့ လုပ်ဆောင်မှုဟာ အများကြီး သြဇာသက်ရောက်မှု ရှိပါတယ်။ ဟာဝိုင်ယီဟာ ကျွန်တော်တို့ ကြုံတွေ့နေရတဲ့ လူမျိုးရေးပြဿနာမှာ အင်မတန်ခိုင်မာတဲ့ တင်ပြချက်တစ်ခုပဲလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်”

ဟာဝိုင်ယီမှာ တင်ပြထားတဲ့ ဒဿနိက အယူအဆတွေဟာ ဂျိမ်းစ်မစ်ချနာရဲ့ဘဝမှာ ဘယ်လို ထင်ဟပ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသလဲ။

“လူတွေအားလုံးဟာ ညီအစ်ကိုတွေ ဖြစ်ကြတယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒီကမ္ဘာပေါ်မှာရှိတဲ့ လူတိုင်းလူတိုင်းဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ညီအစ်ကိုပဲလို့ ကျွန်တော် တကယ်ပဲ ယုံကြည်ပါတယ်။ သူ့မှာ ကျွန်တော့်လိုပဲ ချစ်ခင်ရင်းနှီးမှုကို နားလည်နိုင်တဲ့စိတ်နဲ့ အလှအပကို ဖန်တီးနိုင်တဲ့စိတ် ရှိတယ်။ တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ ယခုတိုင် ကျောက်ခေတ်ကအတိုင်း တွေးခေါ်ပြုမူနေကြတဲ့ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာထဲက ဝွာဒယ်ကင်နယ်ဆိုတဲ့ကျွန်းကလေးမှာ ရက်အတော်ကြာကြာနေခဲ့ဖူးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကောင်းကောင်းနေလို့ရကြတယ်။ တောင်ပစိဖိတ်က အင်မတန် ဝေးခေါင်တဲ့ ကျွန်းကလေးတွေမှာ ကျွန်တော်ဟာ အသားညိုတွေနဲ့ အတူတူပွဲပြီး ရွက်လွင့်ခဲ့တယ်။ ငါးများခဲ့တယ်။ သူတို့ဟာ ဘယ်နေရာမှာမဆို ကျွန်တော်နဲ့ အတူတူပါပဲ။

“ဘာသာစကား ဆိုတာကလည်း အတားအဆီးမဖြစ်ပါဘူး။ တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ အိန္ဒိယမှာ အင်္ဂလိပ်စကားတစ်လုံးမှမတတ်တဲ့ ရွာသားတွေနဲ့ ရက်အတော်ကြာကြာ နေခဲ့ဖူးတယ်။ လူမှုရေး ဓလေ့ထုံးတမ်း မတူညီမှုတွေကလည်း နယူးဟာက်ဘရာဒီစ်ကျွန်းက လူရိုင်းတွေနဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ ခင်မင်ပေါင်းသင်းမှုကို မဟန့်တားနိုင်ဘူး။ သူတို့က ခွေးကို ကင်ပြီးစားကြတယ်။ ကျွန်တော်က စစ်တပ်ကပေးတဲ့ ဝက်ပေါင်ခြောက်ဘူးကို စားတယ်။ ကျွန်တော်က မကြာခဏဆိုသလို စစ်သုံးစောင်

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၃၉

တစ်ထည် သွားပို့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ စကားတစ်လုံးမှ မပြောကြဘဲ နဲ့ ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့ကြရတယ်။

“အဲဒီကျွန်းတွေပေါ်မှာပဲ ကျွန်တော်ဟာ တရုတ်အမျိုးသမီးကြီး တစ်ယောက်နဲ့ သိခဲ့ရတယ်။ သူနဲ့ ကျွန်တော် မိတ်ဆွေဖြစ်ပြီး သူ့ဆီ ကျွန်တော် သွားလည်လေ့ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူပြောတဲ့ ဘာသာစကားကို ကျွန်တော် တစ်လုံးမှ နားမလည်ဘူး။ သူကလည်း အင်္ဂလိပ်စကားဆိုလို့ ညစ်ညမ်းတဲ့စကား လေးငါးဆယ်လုံးပဲတတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူဟာ လူတွေ ကို အင်မတန်ချစ်ခင်တယ်။ လောကကြီးရဲ့သဘောကိုလည်း ကောင်း ကောင်းနားလည်တယ်။

“ဒါပေမဲ့ တခြားလူတွေကို ကျွန်တော့်လိုပဲ လူသားတွေအားလုံး ကို ညီအစ်ကိုတွေလို သဘောထားကြပါလို့ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ တရား ဟောနေစရာ မလိုဘူး။ ဒီကိစ္စမျိုးဟာ တဖြည်းဖြည်းချင်းပဲ ဖြစ်ပေါ်လာ လိမ့်မယ်။ တစ်ခါတစ်ခါမှာလည်း ကျွန်တော်တို့ဟာ ကံကောင်းထောက်မ ပြီး မျက်စိပွင့်ကြရတယ်။ ဥပမာပြောရရင် ကျွန်တော်ဟာ အဲဒီ တရုတ် အဘွားကြီးကိုသာ မသိခဲ့လို့ရှိရင် အခုအချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ တရုတ် လူမျိုးတွေအားလုံးကို ညီအစ်ကိုတွေအနေနဲ့ ဘယ်လိုမှ စဉ်းစားမိမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် လေ့လာဆည်းပူးရမယ်။ ကမ္ဘာကြီးဟာလည်း တစ် နေ့ကျရင် လေ့လာဆည်းပူးလိမ့်မယ်”

မူလဘူတ သည် ဂျိမ်းစ် မစ်ချနာ၏ နောက်ပိုင်းစာအုပ်များထဲ မှ တစ်အုပ်ပင်။ အင်္ဂလိပ်စာပေတွင် အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင် ကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။

“၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော့်ဇနီး မာရီတို့ အစွဲရော ကို သွားကြတယ်။ မာရီက အင်မတန်ညက်ကောင်းတဲ့ ဂျပန် အမေရိကန်

အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ပဲ။ အစွဲရေးမှာ ကျွန်တော်တို့ နှစ်နှစ်လောက် နေပြီး သုတေသနလုပ်ကြတယ်။ **မူလဘူတ** ပထမမူကြမ်းကို ရေးကြ တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီသမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထုကြီးက ခေတ်ပေါင်း များစွာကို ဖြတ်သန်းသွားလို့ပဲ။ အဲဒီလို ရေးသားတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော် ဟာ မှတ်စုစာရွက် နည်းနည်းပါးပါးပဲ အသုံးပြုတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆို တော့ ကျွန်တော်ဟာ စာအုပ် ငါးရာခြောက်ရာလောက်ကို ခေါင်းထဲမှာ ဓာတ်ပုံရိုက်ထားသလို မှတ်မိနေလို့ပဲ”

“အဲဒီစာအုပ်ကို ရေးရတာဟာ ကျွန်တော်လုပ်ခဲ့သမျှအလုပ်တွေ ထဲမှာ အကြီးစားဆုံး အားအထုတ်ရဆုံး တစ်ခုပဲ။ မနက်တိုင်း ၇-၃၀ လောက်မှာ ကျွန်တော် အိပ်ရာထပြီး နေ့လယ်တစ်နာရီလောက်အထိ ရေးတယ်။ အဲဒီနှစ်နှစ်အတွင်းမှာ ကွင်းဆင်း လေ့လာတာတချို့ကလွဲလို့ တစ်မနက်မှ စာရေးမပျက်ခဲ့ဘူး။ တစ်နေ့မှာ သုံးနာရီလောက် စာရေးဖြစ် ရင် ကျွန်တော့်အဖို့ အလုပ်ဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒီနောက်မှာတော့ ကျွန် တော်ဟာ စာကို ရေးနေတော့တာပဲ။ စာအုပ်တိုင်းကို ကျွန်တော် သုံးကြိမ် သုံးခါ ပြန်ရေးတယ်။ ပထမတစ်ခါ ရေးတာက တစ်နှစ်လောက်ကြာတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်တစ်ကြိမ် ပြန်ပြီးရေးတာတွေကျတော့ မြန်သွားတယ်။

“**မူလဘူတ**ကို ရေးသားနေရင်းနဲ့ ဒီခေတ်ကြီးရဲ့ အမှတ်ရဖွယ် ရာ၊ အကျိုးဖြစ်ထွန်းရာ၊ အံ့ဩဖွယ်ရာ နှစ်နှစ်နှစ် ကုန်လွန်သွားရတယ်။ စနေရော တနင်္ဂနွေရော ဘယ်အားလပ်ရက်မှာမှတော့ တစ်နေ့မှ စာရေး ပျက်တယ်လို့ မရှိဘူး။

“**မူလဘူတ**ဟာ **ဟာဝိုင်ယီ**လို စာပေအမျိုးအစားမျိုးပဲ။ ဝတ္ထုရှည် ကြီးတစ်ပုဒ်ပဲ။ ပါလက်စတိုင်းဒေသက စိတ်ကူးနေရာတစ်ခုကို လာ ရောက်တူးဖော်ကြတဲ့ ရှေးဟောင်းသုတေသနပညာရှင်တချို့ကို အခြေခံ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

ပြီး ရေးထားတယ်။ သူတို့ဟာ တစ်နေ့ ယဉ်ကျေးမှုခေတ်ကြီးရဲ့ အလွှာ ၁၅ ခုကို တွေ့ရှိခဲ့ကြတယ်။ အချက်အလက် ၁၅ ခုကို တူးဖော်ခဲ့ကြတယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒီ ၁၅ခုကို ဝတ္ထုရဲ့ ပထမအခန်းမှာပဲ ဖော်ပြထားတယ်။ သူတို့ဟာ ဒဿနရေးရာ ဆွေးနွေးမှုတွေ လုပ်ကြရတယ်။ စွန့်စားခန်း ကလေးတွေနဲ့ ကြုံကြရတယ်။ သူတို့အားလုံး တုန်လှုပ်ချောက်ချားကြရ တယ်။ ဝတ္ထုရဲ့ နောက်ဆုံးခန်းမှာတော့ သူတို့ဟာ သမိုင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး အင်မတန် အရေးကြီးတဲ့အဆင့်နှစ်ဆင့်ကို ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီအခါ မှာ သူတို့ရဲ့တူးဖော်မှုကို ရပ်ဆိုင်းလိုက်ကြတယ်။ အလုပ်သမားတွေကို ပိုက်ဆံရှင်းပေးလိုက်ကြတယ်။ တူးဖော်ထားတဲ့ တွင်းတွေကို ပိတ်လိုက် ကြတယ်။ ပြီးတော့ တစ်ယောက်စီ လမ်းခွဲပြီး ပြန်သွားကြတယ်။ သူတို့ ဟာ ဝမ်းသာစရာ၊ စိတ်ပျက်စရာနဲ့ အောင်မြင်မှုတွေကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရ တယ်။ ဒါပေမဲ့ နိဂုံးချုပ်သွားပြီမို့ ဇာတ်ဆောင်တွေ လမ်းခွဲသွားကြတယ်။

“ဝတ္ထုရဲ့ ပထမအခန်းမှာ ရှေးဟောင်းသုတေသီတွေ ယဉ်ကျေးမှု ရဲ့ အဆင့် ၁၅ဆင့်ကို တွေ့ရှိကြတဲ့အခါ ဇာတ်ကြောင်းပြန် ဇာတ်လမ်း ၁၅ ခုဖြစ်ပေါ်ခဲ့တယ်။ အဲဒါကတော့ ပါလက်စတိုင်းဒေသက လူတွေ အကြောင်း၊ သူတို့ ဘာတွေဖြစ်ခဲ့ကြတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းတွေပဲ။ အဲဒါ ဟာ ဝတ္ထုရဲ့ အဓိကအပိုင်းကြီးပဲ။ စာလုံးရေ ငါးသိန်းလောက်ရှိတယ်။ ဇာတ်ကြောင်းပြန်ဇာတ်လမ်းတွေက လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အလေးအနက် လေ့လာသုံးသပ်တယ်။ ရှေးဟောင်းသုတေသီတွေ တွေ့ရှိတဲ့ အချက်အလက် တွေပေါ်မှာ မူတည်ပြီးတော့မှပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကြိုးပမ်းချက် ကတော့ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာဖြစ်အောင်နဲ့ ပရိသတ်ကို အဆုံးထိ ခေါ် ဆောင်သွားနိုင်အောင်ပဲ”

စာရေးဆရာများတွင် ၎င်းတို့၏ ရေးသားမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး

ရတနာပုံစာပေ

တာဝန်ယူမှုအမျိုးမျိုးရှိကြသည်။ ဂျိမ်းစ်မစ်ချနာကမူ ဤကိစ္စကို အလေးအနက်ထားရှိသည်။

“ကျွန်တော် စာရေးတဲ့နေရာမှာ စာဖတ်သူတွေကို သာမန်ဖတ်သွားဖို့ မဟုတ်ဘဲ အလေးအနက် ဆင်ခြင်သွားနိုင်ကြဖို့ပဲ။ ဒါကို ကျွန်တော် တကယ်ပဲ အလေးအနက်ထားတော့ အဲဒီအတွက် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိတယ်”

“ဥပမာ ဟာဝိုင်းယီ ဝတ္ထု အောင်မြင်တာမျိုးပေါ့။ ဟာဝိုင်းယီဟာ ရည်ရွယ်ချက်လေးနက်တယ်။ ဇာတ်လမ်းက ပင့်ကူအိမ်ယှက်နေတယ်။ အင်မတန် ကျွမ်းကျင်ဖို့ လိုအပ်တယ်။

“ကျွန်တော်က အကြောင်းအရာပတ်သက်ပြီး စိတ်ကူးကြံဆမှုကို အဓိကထားဘူး။ မှန်ကန်တိကျမှုကို အဓိကထားတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ကျွန်တော် ရေးတာတွေဟာ အခြေအမြစ်မခိုင်တာတွေ မဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တစ်ခုကိုမှ လူတွေ စိတ်ဝင်စားသွားအောင် တုန်လှုပ်ချောက်ချားသွားအောင် မဟုတ်တမ်းတရမ်းတွေ မရေးခဲ့ဘူး။

“နောက်ထပ် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ တာဝန်ယူတာတစ်ခု ရှိသေးတယ်။ အဲဒါက ရှင်းပြဖို့တော့ ခက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ အနုပညာစနစ် ဆက်လက်လှုပ်ရှားနေဖို့ပဲ။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ထုတ်ဝေသူက ကလောင်သစ် ၁၅ယောက်ကို စာရေးဖို့ အားပေးခဲ့တယ်။ ဒီအထဲက နှစ်ယောက်သုံးယောက်သာ သူ့အတွက် အမြတ်အစွန်းဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာ သိပေမယ့် ၁၅ ယောက်စလုံးကို အားပေးခဲ့တယ်”

ဂျိမ်းစ် မစ်ချနာသည် စာပေရေးသားမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ငွေရေးကြေးရေးဆုံးရှုံးမှု လုံးဝမရှိခဲ့ပါ။ သူ့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ဝေဖန်ရေးဆရာတွေက ချီးကျူးကြသလို တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာလည်း အရောင်းတွင်ကျယ်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

သို့ရာတွင် သူက ဘဝင်မမြင့်ပါ။ စာရေးခါစ လူငယ်စာရေးဆရာတွေကို သူ၏ အကြံဉာဏ်များ ပေးလေ့ရှိပါသည်။

“ကျွန်တော်ဟာ ပိုက်ဆံရှာတဲ့နေရာမှာ ကံကောင်းခဲ့တယ်။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်အတွက် ပိုက်ဆံအရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို ဘယ်တော့မှ လျော့တွက်လို့မရဘူး။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဟာ ပိုက်ဆံမရဘူးဆိုရင် သူဟာ စာဆက်ရေးနိုင်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ စာရေးဆရာ တော်တော်များများဟာ စာရေးခြင်းနဲ့ ပိုက်ဆံမရကြဘူး။

“လူငယ်စာရေးဆရာတွေကို ဘယ်လိုအကြံဉာဏ်မျိုးတွေ ပေးစရာရှိပါသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ကျွန်တော် မကြာခဏ အမေးခံရတယ်။ ဒီမေးခွန်းဟာ မလွယ်တဲ့မေးခွန်းတစ်ခုပဲ။ ဒီမေးခွန်းကို ကျွန်တော် ဖြေနိုင်တဲ့နည်းတစ်နည်းကတော့ ဒီမေးခွန်းကိုမေးတဲ့ စာရေးဆရာ လူငယ်တွေဟာ ကျွန်တော့်လိုပဲ ရေးချင်တယ်လို့ ယူဆပြီး ဖြေရမှာပဲ . . . ကောင်းပြီ . . . အဲဒီလိုဆိုရင် . . .

“ပင်ကို အရည်အသွေး ရှိဖို့ကတော့ အဓိကပဲ။ ကျွန်တော့်လို ရေးနိုင်တဲ့ စာရေးဆရာ ၅၀ ဒါမှမဟုတ် ၆၀ လောက်ရှိနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အရေးကြီးတာက လူငယ်စာရေးဆရာတွေဟာ တကယ့်အတွေ့အကြုံ ရှိဖို့ပဲ။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ပြောရရင်တော့ ကျွန်တော်က ပထဝီဝင်နောက်ခံကို အလေးထားတယ်။ ကျွန်တော်က အခုထက်ပိုပြီး ကမ္ဘာကြီးကို နောက်ခံပြုချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မပြုနိုင်ဘူး”

“လူငယ်စာရေးဆရာတွေဟာ ဘာသာစကားတစ်ခုနှစ်ခုကို ကျွမ်းကျင်ရမယ်။ လက်တင်အမေရိကကို နောက်ခံထားပြီး ရေးချင်ရင် စပိန်ဘာသာစကားကို တတ်ရမယ်။ အာဖရိကအကြောင်း ရေးမယ်ဆိုရင် အာရဗီဘာသာကို တတ်ရမယ်။ ဒါမှမဟုတ် တချို့နေရာမှာ ပြင်သစ်

ရတနာပုံစာပေ

စကားတတ်ရမယ်။ အဲဒီအခါကျရင် သူဟာ ဒီကမ္ဘာကြီးအပေါ်က ဘယ် နိုင်ငံအကြောင်းကိုမဆို ရေးနိုင်ပြီလို့ ပြောနိုင်မယ်။ သူဟာ ငါးနှစ် ဆယ် နှစ်လောက် လေ့လာသင်ကြားလိုက်ရင် ဒီနိုင်ငံအတွက် ဒါမှမဟုတ် ဒီ ကမ္ဘာကြီးအတွက် တန်ဖိုးရှိလာလိမ့်မယ်။

“အဲဒါကြောင့် လူငယ်စာရေးဆရာတွေကို ကျွန်တော်ပြောနိုင်တာ ကတော့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာပါ။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် လေ့လာပါ။ ခရီးသွားပါ။ လေ့လာပါ။ စာဖတ်ပါ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ လင် မယားကွာရှင်းမှုတစ်ခုရှိရင် ငါဟာ အဲဒီအကြောင်းအရာကို ပိုင်ပိုင်နိုင် နိုင်သိတဲ့ ရှေ့ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ဖြစ်ပြီလို့ ကြွေးကြော်လိုက်စမ်း ပါ။ အဲဒါကို ဧရာမဝတ္ထုကြီးတစ်ပုဒ်အဖြစ် ရေးလိုက်စမ်းပါ။ အဲဒီအခါမှာ အသေးအဖွဲ့လို့ထင်ရတဲ့ အကြောင်းအရာဟာ တစ်ခုခုဖြစ်လာလိမ့်မယ်”

“အတွေ့အကြုံက အတွေးအမြင်ကို ဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာကောင်းပေကောင်းတွေဟာ အတွေးအမြင်ကောင်း ပေါ်မှာသာ မူတည်တယ်။ အတွေ့အကြုံကောင်းပေါ်မှာ မတည်ဘူး။ ရိုတ်စပီးယား ဟာ လူသတ်မှုအကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီးရေးနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူဟာ တစ်ခါမှ လူသတ်ဖူးခဲ့တာမဟုတ်ဘူး”

အသက် ၈၅ နှစ်ရှိပြီဖြစ်သူ စာရေးဆရာကြီးကို သူ၏အနာဂတ် နှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းသည့်အခါတွင်မူ ဂျိမ်းစ်မစ်ချနာက တကယ့် စာရေးဆရာစစ်စစ်တစ်ယောက်အနေနှင့် ဖြေကြားသွားပါသည်။

“ကျွန်တော် ဘယ်တော့မှ အနားမယူဘူး။ စာရေးတာကို ကျွန် တော် ဘယ်တော့မှ မငြီးငွေ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် အမြဲတမ်း စာရေး သွားနိုင်လိမ့်မယ်လို့တော့ မထင်ပါဘူး။ ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုကိုရွေးပြီး အဲဒီအကြောင်းကို စာဖတ်မယ်။ အဲဒါ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၄၅

ကျွန်တော် အသေအချာလုပ်မယ့်အလုပ်ပါ။ ကျွန်တော် အဲဒီလို ကောင်း
ကောင်းကြီး လုပ်နိုင်စွမ်းရှိတယ်”

ရည်ညွှန်း - Expression; April / May, 1993

**ရွှေ ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း
ဇွန်လ၊ ၁၉၉၄**

မစ်ချုနာ ဓုဆောင်းသော ပန်းချီကားများ

ဂျိမ်းစ် အေ မစ်ချုနာသည် ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားပြီး အထူး ထင်ရှားသော အမေရိကန်စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ၏ ဝတ္ထု များသည် သမိုင်းနောက်ခံ အချက်အလက်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သုတေသနပြုလုပ်ပြီး ရေးသားထားရာ အလွန်အလွန် ရှည်လျားပြီး ထုထည်ကြီးမားသော မဟာဝတ္ထုကြီးများ ဖြစ်သည်။ ‘တောင်ပစ်ဖိတ် ပုံပြင်များ’ ၊ ‘ဟာဝိုင်ယီ’ ၊ ‘မူလဇစ်မြစ်’ နှင့် ‘ဆိုက်ဘေးရီးယား’ တို့သည် အထူးထင်ရှားလှသည်။ ‘ကာရာဗင်’ကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုဖူးသည်။ ၁၉၉၄ ဇွန်လထုတ် ရွှေမဂ္ဂဇင်းတွင် ဂျိမ်းစ် အေ မစ်ချုနာနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းကို မိမိရေးသားခဲ့သည်။ ယခု သူ နှစ်သက်သော ပန်းချီကားများအကြောင်းကို ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇွန်လထုတ် ရိုးဒါးစ်ဒိုင်ဂျက်စ် မဂ္ဂဇင်းတွင်ပါရှိသော Why I Collect Art ကို ပြန်ဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၄၇

ကျွန်တော့်ဘဝတွင် ဆုံးဖြတ်ချက် အမြောက်အမြား ချမှတ်ခဲ့သည့် အနက် အကောင်းဆုံးတစ်ခုကို ၁၉၈၅ခုနှစ်က အီတလီနိုင်ငံ၊ ဗင်းနစ်မြို့ တူးမြောင်းများအတွင်း လှေတစ်စီးပေါ်တွင် လိုက်ပါနေစဉ် ချမှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ထိုမြို့တွင် အပန်းဖြေ အနားယူနေစဉ် အတွင်း ခန်းမဆောင်ကြီးပေါင်း မြောက်မြားစွာပင် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ အကောင်းဆုံး ခေတ်ပြိုင်ပန်းချီကားများကို ခင်းကျင်းပြသထားသော ပန်းချီပြပွဲတစ်ခုကို ကြည့်ရှုခဲ့ရပါသည်။ ပြင်သစ်၊ ရုရှ၊ အီတလီ၊ ဂျာမနီ နှင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတို့မှ ပန်းချီလက်ရာများသည် အခြားသောနိုင်ငံငယ် လေးပေါင်း ၂၀ကျော်မှ ပန်းချီကားများနည်းတူပင် အံ့မခန်းလက်ရာများ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တွေ့ရှိရသမျှသော ပန်းချီဆရာများ နှင့် ပန်းချီဝေဖန်သူများက ပြောကြားသည်မှာ ဤပွဲသည် အမေရိကန် ပန်းချီဆရာများ လက်စွမ်းပြသည့်ပွဲဟု ဆိုကြပါသည်။

“ခင်ဗျားတို့နိုင်ငံကလူတွေ နောက်ဆုံးတန်းကနေ ရှေ့ဆုံးတန်းကို ရောက်လာတာ အံ့ဩစရာပဲ” ဟု ဗြိတိသျှဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦးက ကျွန်တော့်ကိုပြောပါသည်။

အီတလီဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦးကမူ “ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ပန်းချီဆရာ ပုံစံဟောင်းထဲကနေ ဖောက်ထွက်လာတာဟာ တကယ် အံ့မခန်းစရာပဲ၊ အခုဆိုရင် တစ်ကမ္ဘာလုံးကပဲ အမေရိကကို ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ကြည့် မြင်နေကြပြီ” ဟု ဆိုပါသည်။

သူတို့ပြောသော ပန်းချီသစ်စနစ် အဘယ်မျှ ကောင်းမွန်ပြီး အဘယ်မျှ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းသည်ကို အမေရိကန်ပြခန်းတွင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်ရပါသည်။ အမေရိကန်ပန်းချီဆိုတာ ဘာမှ မဟုတ်ပါဘူး။ ဥရောပ ပန်းချီကို ခပ်ဝါးဝါး ကူးချထားတာပါဟူသော

ရတနာပုံစာပေ

အယူအဆဟောင်းသည် ရဲရင့်သော အတွေးအခေါ်ရှိသည့် အမေရိကန် လူငယ် ပန်းချီဆရာများ၏ ရှစ်ခေါပဏီသော စုတ်ချက်များ ဝင့်ရမ်းမှု အောက်တွင် ကိစ္စချောလေပြီ။

ပန်းချီပြပွဲမှ အငှားလှေဖြင့် ပြန်လည်ထွက်ခွာလာစဉ်တွင် တူးမြောင်း၏ရေပြင်တွင် ကြည်လင်ပြတ်သားသော အတွေးရိပ်များ ပေါ်လာပါသည်။ မင်းဟာ အနုပညာနဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြု စုဆောင်းသူတစ်ဦးဖြစ်တယ်။ မင်းရဲ့သက်တမ်းတစ်လျှောက်မှာ အမေရိကက ဖန်ဆင်းတဲ့ ပန်းချီကားတွေကို ဝယ်ဖို့ နှစ်စဉ်စုဆောင်းငွေထဲက ဘာဖြစ်လို့ မသုံးနိုင်ရမှာလဲ။

ပန်းချီကားတစ်ချပ်ကို ဒေါ်လာ ၄,၀၀၀ ဟူသော ဈေးနှုန်းများကို မြင်တွေ့လိုက်ရသောအခါ ကျွန်တော်၏စိတ်ကူး ပျောက်သွားရသည်။ ကျွန်တော်က ဆေးစက်တွေ တို့ခြစ်ထားတဲ့ စတုဂံပိတ်ကားတစ်ခုကို ထိုမျှလောက် ငွေများများသုံးလေ့ရှိသည့် မိသားစုက ပေါက်ပွားလာသူတစ်ဦး မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ကျွန်တော်၏ အယူအဆက ကျွန်တော့်ကို အမြဲတမ်း ပူးကပ်ခြောက်လှန့်လျက် ရှိပါသည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်တော်သည် တစ်နေ့တွင် နယူးယောက်မြို့ရှိ မိတ်ဆွေတစ်ဦး ဖွင့်လှစ်ထားသော ပန်းချီပြခန်းတစ်ခုသို့ ရောက်ရှိသွားပါသည်။ သို့ဖြင့် စုဆောင်းသူတစ်ဦး၏ ပိုးစွဲကပ်လျှင် ဘယ်တော့မှ နောက်ပြန်ဆုတ်လေ့မရှိသော ခရီးလမ်းတစ်ခုကို ကျွန်တော် ဆက်လျှောက်လှမ်းခဲ့ပါတော့သည်။

ကျွန်တော် ပထမဆုံးဝယ်သော အမေရိကန်ပန်းချီကားမှာ ဂျွန် မာရင်း၏ အကောင်းဆုံး ရေးဆေးကားတစ်ကားပင်ဖြစ်သည်။ သူက မိန်းပြည်နယ်ကို ချစ်မြတ်နိုးသူဖြစ်သည်။ ပန်းချီကားက ပင်လယ်ပြင်၊ ပင်လယ်ကမ်းခြေနှင့် နေဝင်ဆည်းဆာဆီသို့ ဦးတည်သွားနေသော လှေ

လှလှလေးတစ်စီးကို ရဲရဲရင့်ရင့်နှင့် လက်ဖျားခါရလောက်အောင် ပီပြင် ပေါ်လွင်အောင် ရေးခြယ်ထားသည်။ ဤပန်းချီကားက တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ် ပိုပြီးကောင်းလာသည်။ ယခုအခါတွင်မူ ၁၉၅၃ ခုနှစ်က ကွယ် လွန်သွားသော မာရင်းကို ပန်းချီအကျော်အမော်ကြီးတစ်ဦးအဖြစ် အနု ပညာလောက တစ်ခုလုံးက အသိအမှတ်ပြုလာပြီဖြစ်သည်။

နောက်တစ်ခါ ဝယ်သည်ကတော့ နှစ်ခုပြိုင် ပန်းချီကားနှစ်ချပ် ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် မထင်မရှား ကွယ်လွန်သွားခဲ့သော အဲလ် ဖရက်အိပ်ချ်မော်ရာ၏ လက်ရာများဖြစ်သည်။ ပန်းချီကားတစ်ချပ်က သာမန်အသွင်အပြင်ရှိသော မိန်းကလေးနှစ်ယောက်၏ပုံ ဖြစ်သည်။ တစ်ခုပဲရှိသည်။ သူတို့၏ ဦးခေါင်းများ ဆန့်ထွက်နေပုံက ဂရိပန်းချီဆရာ ကြီး အယ်လ်ဂရီကို ပြင်သစ်ရောက် အီတလီပန်းချီဆရာကြီး မိုဒီလီယာနို တို့၏ ပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ ဤပန်းချီကားကို ကျွန်တော် မြင်မြင်ချင်း သဘော ကျမိသည်။ သို့သော် နှစ်ကာလတွေ ကြာလာသောအခါ ဒုတိယဖော်ပြ ထားပုံကို ပိုကြိုက်လာသည်။ ကျဘစ်ဇင်နည်းဖြင့် စိတ္တဇဆန်ဆန် ဟန် ကြွယ်ကြွယ်ဖြင့် ရေးခြယ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပန်းချီပညာကို မတောက် တခေါက် နားလည်သူတစ်ဦးအနေနှင့်များ မကြာမီက ပန်းချီကားများ အကြောင်း အမြန်ဆုံး သဘောပေါက် သိရှိလိုလျှင် သူသည် ကျွန်တော့် လိုပင် ဤကားနှစ်ကားကို အဖော်ပြုပေလိမ့်မည်။

ကျွန်တော်၏ဇနီး ပထမဆုံး ရွေးချယ်သော ပန်းချီကားမှာ ကျွန် တော်တို့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ်ရာ အကောင်းဆုံးတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ နွေရာသီ အင်း တစ်ခုမှ ကြော့ရရော့ စားပွဲထိုးမလေးနှစ်ယောက် ခြေတံ သွယ်သွယ်ချွန်ချွန်နှင့် ကနွဲ့ကလျလေး လျှောက်လာနေကြဟန်ဖြစ်သည်။ သူတို့၏မျက်နှာများက ဂျပန်မလေးတွေနှင့် နည်းနည်းဆင်သည်။ နောက်

ခံရှုခင်းက အခြားကမ္ဘာတစ်ခုနှင့် တူနေသည်။ ယာဆူအိုကူနီယိုရို အမည် ရှိ ဂျပန်နွယ်ဖွား အမေရိကန်နိုင်ငံသားတစ်ဦး၏ လက်ရာဖြစ်သည်။ သူသည် ယခု နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်အတွင်း အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အတွင်း ပေါ်လွင်လာသော ပန်းချီဆရာများအနက် အကောင်းဆုံး ပန်းချီ ဆရာတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်စုထားသော ပန်းချီကားများ၏ အချို့သော လက်ရာ ရှင်များသည် သက်ရှိထင်ရှားစဉ်မှာပင် ထင်ရှားကျော်ကြားကြပြီး အချို့ မှာ မထင်မရှားဖြင့် ကွယ်လွန်သွားကြသည်။ ဤအထဲတွင် အလယ် အလတ်တန်းကျသူတစ်ဦးက မာစဇင်ဟတ်တလေ ဖြစ်သည်။ သူက အမေရိကတွင် အကောင်းဆုံး ရှုမျှော်ခင်းကားအချို့ကို ရေးဆွဲသူဖြစ် သည်။ သူ၏ “နယူးမက္ကဆီကို အမှတ်တရ”သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင် စု အနောက်ပိုင်းပြည်နယ်များ၏ ခေတ်ဟောင်းမြင်ကွင်းများကို ခြယ်မှုန်း ထားခြင်းဖြစ်သည်။ နွားအုပ်ကြီးများနှင့် နွားခြံများအတွင်းမှ အထီးကျန် နေ့ရက်များဖြစ်သည်။

ယင်း ပန်းချီကားများသည် အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာ ဖော် ပြနေကြသော်လည်း စုဆောင်းမှုများတွင် အများဆုံးက မကြာခင်နှစ်များ အတွင်းက အမေရိကန်ပန်းချီထဲ ထင်ရှားကျော်ကြားသော စိတ္တဇပန်းချီ ကားများသာဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့အထဲမှ ရတနာတစ်ခုမှာ စတူးဝပ် ဒေးဗစ်၏ “မြက်ခင်းပြင်နှင့် မိုးကောင်းကင်” ဖြစ်သည်။ လူအများ ကြိုက် နှစ်သက်သည်။ အရောင်တောက်ပသည်။ မြူးကြွသည်။ လန်းဆန်းသည်။ အံ့ဖွယ်များဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသည်။ ဒေးဗစ်သည် မကြာမီကမှ ကွယ်လွန် သွားသည်။ ယခုအခါ သူ၏ပန်းချီကားများသည် တန်ဖိုးကြီးမားလှသည်။ တစ်ကားလျှင် ပျမ်းမျှ ဒေါ်လာ ၂၈,၀၀၀ မျှဖြစ်သည်။ သူ့ပန်းချီကားကို

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၅၁

သာမန် စုဆောင်းသူများ မမျှော်မှန်းနိုင်ပါ။

ကျွန်တော် စုဆောင်းထားသော အမေရိကန်ပန်းချီကား ၂၇၅ ကားအနက် ဘယ်ကားကို အကြိုက်ဆုံးနည်းဟု မေးလျှင် ဂျော့မက္ကနီး၏ “အိတ်ပလွေမှုတ်သူ ရှုဝမ်ဒါ” ဟု ဖြေရပါမည်။ သူသည် ဘရွတ်ကလင် မြို့မှ ပန်းချီဆရာတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အများပြည်သူကြားတွင် သိပ်မထင်ရှားပါ။ သို့သော် ရောင်းရင်း ပန်းချီဆရာများကြားတွင်ကား အထူးကျော်ကြားသူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ စိတ္တဇလက်ရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ အရောင်များကို အား ပြုဖွဲ့စည်းထားသည်။ အရောင်များက လှုပ်ရှားမှုရှိနေသည်။ နက်ရှိုင်းမှု ရှိသည်။ အားရှိသည်။

သူ၏ တောက်ပသောပန်းချီကားများပေါ်မှ တကယ့် ရုပ်သဏ္ဍာန် များကို ကျွန်တော် မြင်တွေ့နိုင်စေရန် ပန်းချီဆရာက ရည်ရွယ်လိမ့်မည် ဟု မထင်ပါ။ သို့သော် ကျွန်တော် မြင်တွေ့ရပါသည်။ တောင်ကုန်းများ အကြားမှ ယိမ်းလှုပ်ကာ ထွက်လာသော အလယ်ဥရောပတိုက်မှ ဒဏ္ဍာရီ အိတ်ပလွေဆရာကြီး ရှုဝမ်ဒါကို ကျွန်တော် မြင်ရပါသည်။ ယင်း တောင် ကုန်းများကို ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဟန်ဂေရီတော်လှန်ရေးအတွင်းက ကျွန်တော် ကောင်းစွာ အကျွမ်းဝင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်သည် “အန်ဒါ တံတား” ဝတ္ထုကို ရေးသားရန် ထိုအရပ်ဒေသသို့ ရောက်ရှိနေခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။ ဤရူးသွပ်သော ဂီတပညာရှင် ဆင်းလာသည့် တောင်ကြားဒေသ များကို ကျွန်တော် မြင်ရသည်။ သူ၏ လွမ်းမောဖွယ်ရာ အိတ်ပလွေသံကို ကျွန်တော်ကြားသည်။ ကျွန်တော့်အဖို့မူ ဤပန်းချီကားသည် တကယ့် အနုပညာလက်ရာမွန်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဤထူးဆန်းသော ပန်းချီကားတွင် ကျွန်တော်မြင်တွေ့ရသည်များ ကို အခြားကြည့်ရှုသူအချို့လည်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ခေတ်ပေါ် ပန်းချီ

၏ အလှအပတစ်ခုမှာ နက်ရှိုင်းသော အာရုံခံစားမှုကို ဖိတ်ခေါ်နိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ စာဖတ်သူသည် “ရှုမိဒါ” ပန်းချီကားတွင် အာရုံခံစားမှုကို ကျွန်တော်ရရှိသလောက် မရရှိခဲ့ပါလျှင်လည်း စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်း မဖြစ်ပါနှင့်။ သင်၏ စိတ်ပြတင်းပေါက်ကို ဖွင့်ထားပြီး ပိုင်းခြားစိတ်ဖြာသော မျက်လုံးများနှင့် ကြည့်ခဲ့လျှင် အခြားသော လက်ရာများတွင် သင် ထိတွေ့ရပါလိမ့်မည်။ သင် တွေ့ရှိခံစားရသည်ကို ကျွန်တော် တွေ့ရှိချင်မှ တွေ့ရှိပါလိမ့်မည်။

အနုပညာဂိုဏ်းသစ်မှ ကျွန်တော့်အနေနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး စွဲလန်းမှု ရှိသူတစ်ဦးကို ပြပါဆိုလျှင် ဂျာမနီနိုင်ငံမှ အချိုးအစားမကျသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သူ့အမည်က ဟန်းစ်ဟော့ဖမန်း ဖြစ်သည်။ မော်ဒန်အိတ်ကို မကြိုက်သူများသည် သူနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် အပြစ်တင်စရာချည်းသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ သူသည် အမေရိကရှိ အမြင်စူးရှလေးနက်ဆုံး မော်ဒန်ဆရာကြီးများတွင် တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ ကျွန်တော်တို့ စုဆောင်းထားသော ပန်းချီကားများ အနက် အများအပြားကို ရေးဆွဲသော ပန်းချီဆရာများသည် ဟော့ဖမန်းထံတွင် လေ့လာသင်ကြားခဲ့ကြသည်။ အဘိုးကြီး မကြာမီက အသက် ၈၀ အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်သွားချိန်အထိ အားနှင့်မာန်နှင့် ရေးဆွဲခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် သူနှင့် နောက်ဆုံး စကားပြောခဲ့ရသည်မှာ လူငယ်များ အတွက် အလွတ်သဘောသင်တန်းများ သူ ဖွင့်ထားသည့် ဂရင်းနစ်ရွာတွင် ဖြစ်သည်။

“ဒီအလုပ်ခန်းမှာ ဆရာကြီးအကြိုက်ဆုံး ဆရာကြီးရဲ့ ပန်းချီကား တစ်ကား ရှိပါသလား”

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၅၃

ကျွန်တော်က ယင်းသို့ မေးလိုက်သောအခါ သူ့မျက်နှာတွင် အပြုံးပန်းပွင့်များ ပွင့်သွားပြီး -

“ဟာ . . . ရှိတာပေါ့။ အဲဒီကားကို ‘သုခဘုံ’လို့ ကျုပ် နာမည် ပေးထားတယ်။ အဲဒီနေရာဟာ ပန်းချီဆရာကြီးတွေ သေရင် သွားရမယ့် နေရာပဲ။ အဲဒီနေရာက အင်မတန်သန့်ရှင်းပြီး ရိုးရိုးစင်စင်းကလေးပဲ။ အဲဒီမှာက လေးထောင့်ကွက်လေးတွေပဲ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီဟာက အဓိပ္ပါယ်အားလုံး ဖော်ဆောင်နေကြတယ်”

‘သုခဘုံ’ ပန်းချီကားကို သူ ပြောသည့်အတိုင်းပင် ကျွန်တော် တွေ့ရှိပါသည်။ ကောင်းကင်ဘုံဆန်သော ရောင်စုံစတုရန်းများသည် အင် မတန် ရိုးစင်းပြီး သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကြသည်။ အနုပညာရှင်တစ်ဦး ဝိညာဉ် ကောင်းမွန်စွာ နားနေနိုင်သော မြင့်မြတ်သည့်နေရာတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ မကြာမီနှစ်များအတွင်းမှာပင် ဟန်းစ်ဟော့ဖမန်းသည် အမေရိကန် အနု ပညာသမိုင်းတွင် ထိုက်တန်သောနေရာတစ်နေရာ ရရှိလိမ့်မည်ဟု ကျွန် တော် ယုံကြည်ပါသည်။ ဂျက်ဆင်ပို့လော့လို အောင်မြင်ကြီးကျယ်ခြင်း မျိုး မဟုတ်ပါ။ ဂျန်မာရင်လို ကမ္ဘာက လေးစားရသည့်အဆင့်မျိုး မဟုတ် ပါ။ အလှအပဟောင်းသို့ ဦးတည်ရာလမ်းသစ်များအားလုံးကို ကျွန်တော် တို့အား ပြသသွားသူတစ်ဦးအနေနှင့် လုံခြုံစိတ်ချရသော နေရာတစ် နေရာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ပန်းချီကားများ စုဆောင်းရာတွင် အဆုံးသတ် ပျော်ရွှင်မှုတစ်ခု ရှိပါသည်။ ယင်းမှာ တစ်ဦးတစ်ယောက် စုဆောင်းထားသော ပန်းချီကား မှာ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားသည်ထက် ပို၍ကောင်းမွန်စွာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားနိုင်သော ပြတိုက်တစ်ခု သို့မဟုတ် တက္ကသိုလ်တစ်ခုသို့ လွှဲပြောင်းပေးပစ်လိုက်ရသည့် ပျော်ရွှင်မှု

ရတနာပုံစာပေ

ပင် ဖြစ်ပါသည်။ များမကြာမီကပင် ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော့်ဇနီးတို့သည် အမေရိကန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်ကြီးများသို့ လှည့်လည်ပြီး အနုပညာရေးကို စွမ်းစွမ်းတမံ လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် ကျောင်းတိုက်ကြီးတစ်ခုကို ရှာဖွေခဲ့ကြပါသည်။ အဆိုပါကျောင်းမျိုး ကိုးကျောင်းထက် မနည်း ကျွန်တော်တို့ တွေ့ရှိရပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် အော်စတင်မြို့ တက္ကဆပ်တက္ကသိုလ်ကို ရွေးချယ်လိုက်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ စုဆောင်းခဲ့သော ပန်းချီကားများသည် ယင်းတက္ကသိုလ်တွင် ကမ္ဘာတည်သရွေ့ တည်ရှိနေ ကြမည်ဖြစ်ပြီး ဤပန်းချီကားများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ခံစား ကြည်နူးခဲ့ရသည်များကို မျှဝေခံစားလိုသူများသည် ယင်းတက္ကသိုလ်တွင် သွားရောက်ကြည့်ရှုနိုင်ကြပါသည်။

ရွှေ ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း
စက်တင်ဘာလ၊ ၁၉၉၄

ဥရောပမှာ အရောင်းသွက်ဆုံးက ဒဿနိကဝတ္ထု ကျော့တော်နိုးဂါဒါ ၏ ‘ဆိုင်ပီဇာကမ္ဘာ’

မြန်မာပြည်မှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကမ္ဘာမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဘယ်ဝတ္ထု လူကြိုက်မယ်၊ ဘယ်ဝတ္ထုအရောင်းသွက်မယ်ဆိုတာ အတော်ပြောရခက်တဲ့ကိစ္စပါ။ တကယ်တော့ ကြိုတင်ခန့်မှန်းထားပေမယ့်လည်း ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်ပါတယ်။ မမျှော်မှန်းထားလည်း ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ စာရေးဆရာကတော့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးလိုက်တာပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ တမင် မျှော်မှန်းပြီး တမင် ဖန်တီးပြီးရေးတဲ့ စာရေးဆရာတွေရှိပါတယ်။ သူ့စာအုပ်ရောင်းရအောင် ပရိသတ်ကြိုက်မယ့် အကြောင်းအရာတွေကို ရေးတာမျိုးပဲ။ သူ့ရဲ့ အတတ်ပညာကိုအစွမ်းကုန် အသုံးပြုပြီး အကွက်ရိုက်ချလိုက်တာပဲ။ အဲဒီစာအုပ်မျိုးဟာ အနည်းနှင့်အများတော့ အများကြိုက်ခွင်ထဲကို ဝင်တတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမြဲတမ်းမှာတော့ မျှော်မှန်းထားသလောက် ဖြစ်မလာတတ်ကြပါဘူး။

တချို့ စာရေးဆရာတွေကျတော့ သူရေးချင်ရာကို ရေးလိုက်တာပါပဲ။ ဒါမှမဟုတ် ပရိသတ်အတွက် လိုအပ်မယ်ထင်တာကို ရေးလိုက်

ရတနာပုံစာပေ

တာပါပဲ။ ပရိသတ်ကြိုက်မှာ မကြိုက်မှာကို သူ ထည့်မတွက်ပါဘူး။ သူ့ အနေနဲ့ ပရိသတ်ကို တစ်ခုခုပေးနိုင်ဖို့ပဲ စိတ်ကူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခါ တစ်ခါမှာလည်း အဲဒီဝတ္ထုမျိုးဟာ ပရိသတ်အကြိုက်တိုးပြီး အရမ်း အောင်မြင်သွားတတ်ပါတယ်။

မြန်မာစာပေမှာ ဥပမာပြုရမယ်ဆိုရင် ပြစရာတွေ အများကြီး ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လောလောဆယ်မှာတော့ ကမ္ဘာမှာ ရုတ်တရက် ထင်ရှား ကျော်ကြားသွားတဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်အကြောင်းပဲ ဖောက်သည်ချချင်ပါတယ်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁၃)ရက်နေ့ထုတ် နယူးစ်ဝိဒ် သတင်းမဂ္ဂဇင်းမှာ ဖတ်ရတာပါ။ စတော့ဆူလီဗန် ရေးတာပါ။

အလယ်ခေတ် အီတလီနိုင်ငံက ဘုန်းကြီးကျောင်းလူသတ်မှု တစ်ခုအကြောင်းရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုဟာ အရောင်းရဆုံးဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖြစ် လာလိမ့်မယ်လို့ ၁၉၈၀ ခုနှစ် စောစောပိုင်းမှာ ဘယ်သူက ထင်ခဲ့မလဲ။ နောက်ပြီးတော့ စာမျက်နှာ ၁၃၅၀ ရှိတဲ့ အိန္ဒိယလူလတ်တန်းစား မိန်းမ ငယ်တစ်ယောက် ခင်ပွန်းအရှာထွက်တဲ့ ဝတ္ထုကဏ္ဍ ဗြိတိန်နိုင်ငံ စာပေ လောကမှာ ငွေအိုးနဲ့တိုးမိမယ်လို့ ဘယ်သူက ထင်ခဲ့မလဲ။

ဒါပေမဲ့ အီတလီစာရေးဆရာ အမ်ဘာတိုအီကိုရဲ့ “နှင်းဆီ၏ အမည်”နဲ့ အိန္ဒိယစာရေးဆရာ မိကရန်ဆက်ဘ်ရဲ့ “သင့်တော်မည့်လူငယ် တစ်ယောက်” တို့ဟာ မမျှော်လင့်ဘဲ အရောင်းသွက်ဝတ္ထုတွေ ဖြစ်ခဲ့ပါ တယ်။

အခုတစ်ခါ ဘယ်လိုမှ မထင်မှတ်တဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဟာ ဥရောပ စာအုပ်လောကမှာ အရောင်းစံချိန်တင်ခဲ့တယ်။ ဘယ်လိုမှ မထင်ဘူးလို့ ပြောရတာကတော့ ဝတ္ထုဟာ အချစ်ဝတ္ထုလည်းမဟုတ်ဘူး၊ သည်းထိတ် ရင်ဖို စွန့်စားခန်းလည်း မဟုတ်ဘူး။ လူတွေ စိတ်ဝင်စားမှုနည်းနိုင်တဲ့

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၅၇

ဒဿနိကဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ၁၄ နှစ်ရွယ် နော်ဝေကျောင်းသူ လေးတစ်ယောက်ကို ရှင်းပြတဲ့ အနောက်တိုင်း ဒဿနိကသမိုင်းပဲ ဆိုပါ တော့။

ဝတ္ထုရေးသူက နော်ဝေစာရေးဆရာ ဂျော့စတိန်းဂါဒါ (Jostain Gaerder) ဝတ္ထုနာမည်ကတော့ ‘ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ’ (Sofie's World)။

အခုပြောတဲ့ ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာက အမေရိကန်စာရေးဆရာ ဝီလီယံ စတိုင်းရင်နဲ့ “ဆိုဖီ၏အကြိုက်” (Sophie's Choice) နဲ့ ဘယ်လိုမှ မပတ် သက်ပါဘူး။

ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာကို ဂျာမနီမှာ ပြီးခဲ့တဲ့ဩဂုတ်လက အဖုံးမာနဲ့ စတင် ထုတ်ဝေတဲ့ အခါမှာ စောင်ရေမနည်းမများ ၈,၀၀၀ ပဲ ရိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်က အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင်ပဲ ၃၂၀,၀၀၀ အထိ ရောင်းပါတယ်။ ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာဟာ Der Spiegel သတင်းမဂ္ဂဇင်း ဒီဇင်ဘာ လအရောင်းရဆုံး စာအုပ်စာရင်းမှာ ဝင်ခဲ့ပြီး ဧပြီလ ၁၁ မှာတော့ နံပါတ် တစ်နေရာကို ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အခုအထိ (ဇွန်လ)ပဲ ဆိုပါတော့။

“ဆိုဖီ” ဟာ ဂျာမနီမှာ အံ့မခန်း အရောင်းစံချိန်မတင်မီကတည်း ကပဲ မူလထုတ်ဝေရာ နော်ဝေအပြင် ဆွီဒင်နဲ့ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံတို့မှာ အရောင်းစံချိန်တင်ခဲ့ပါတယ်။ အခုဆိုရင် ကမ္ဘာ့ဘာသာကြီးတွေအားလုံး က ဘာသာပြန်နေကြပါပြီ။ အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်နဲ့ အမေရိကန် ပြည် ထောင်စုတို့မှာ လာမည့် နှစ်ဦးပိုင်းမှာ ထုတ်ဝေကြပါမယ်။ အဲဒီနိုင်ငံ တွေမှာ မထွက်ခင်ကတည်းက တစ်ဆင့်စကားနဲ့ နာမည်ကြီးနေပါတယ်။

စာမျက်နှာ ၆၀၀ ရှိတဲ့ ပညာပေးဝတ္ထုကို နော်ဝေဘာသာ “စကားပြေ”နဲ့ ရေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။ မန္တလေး စာရေးဆရာများ လက်မ,ထောင်နိုင်ပါတယ်။

ရတနာပုံစာပေ

စာရေးဆရာ ဂျော့စတီနိုးဂါဒါကတော့ အဲဒီစာအုပ်မထွက်ခင် အထိတော့ မထင်ရှားတဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အသက် ၄၁ နှစ်ရှိပြီး ဘာဂင်မြို့က အထက်တန်းပြ ဒဿနိက ကျောင်း ဆရာတစ်ဦးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့စာအုပ် ဒါလောက် အောင်မြင်သွားတာ ကို သူ့ကိုယ်တိုင် အံ့ဩမိကြောင်း ဂါဒါက ထုတ်ဖော်ပြောကြားပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ကို ရေးရခြင်းအကြောင်းကတော့ စာအုပ်ဆိုင်တွေမှာ “ခေတ် သစ်အမှိုက်သရိုက်” တွေသာ ပြည့်နေပြီး “၁၄ နှစ်နဲ့အထက်” တွေ ဖတ် ဖို့ ဒဿနိကအခြေခံစာအုပ်ကောင်းကောင်း မရှိလို့ဘဲလို့ စာရေးဆရာ က ရှင်းပြပါတယ်။

မြူးနစ်မြို့က မာန်ဆာဗားလက် စာအုပ်တိုက်ဟာ “ဆိုဖီ” ကို “လူငယ်စာပေ” အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ လူငယ်တွေသာမက ကလေး တွေရော၊ လူကြီးတွေပါ အထူးကြိုက်နှစ်သက်တာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒါ ကြောင့်မို့ စာအုပ်ဆိုင်တွေဟာ ဒီစာအုပ်ကို ဘယ်စင်မှာ တင်ထားရမလဲ ဆိုပြီး ခေါင်းခြောက်သွားကြရတယ်။ ကလေးများအတွက် စာအုပ်စင်မှာ တင်ထားရမလား၊ ဒါမှမဟုတ် လူငယ်တွေအတွက်မှာ တင်ထားရမလား။ လူကြီးတွေအတွက်မှာ တင်ထားရမလားပေါ့။ ကွန်ပျူတာတွေကလည်း မတွက်တတ်တော့ဘူး ဖြစ်သွားရတယ်။

ဒါပေမဲ့ “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ” ကို ဖတ်ကြည့်တဲ့အခါမှာတော့ ဘာ ကြောင့် လူတွေကြိုက်ကြတယ်ဆိုတာ သဘောပေါက်နိုင်တယ်လို့ ဆိုပါ တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီစာအုပ်ဟာ “ဆော့ခရတ္တီခေတ်” မတိုင်မီ ကနေ ယန်းပေါလ်ဆတ်ခေတ်အထိ အနောက်တိုင်းဒဿနကို ပြည့်ပြည့် စုံစုံနဲ့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တင်ပြထားလို့ပဲ။ ဒဿနိက ပညာရှင်ကြီးများ ဖြစ်ကြတဲ့ အရစ္စတိုတယ်၊ ဒေးကတ်၊ လော့စ်၊ ဟေဂယ်တို့ရဲ့ အတွေး

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၅၉

အမြင်တွေကို သက်ဆိုင်ရာ သမိုင်းနောက်ခံ ဇာတ်ဆောင်စရိုက်တွေနဲ့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ဟာ ဒဿနိကပညာရပ်ကို မလေ့လာ မလိုက်စားဖူး သူတွေအတွက် ဒဿနိက မိတ်ဆက်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒဿနိက ပညာရပ်ကို ထိတွေ့ခဲ့ဖူးပြီး မေ့လျော့နေသူများအတွက်လည်း ပြန်နွှေး ပေးပါလိမ့်မယ်။

ဝတ္ထုထဲမှာ ဇာတ်ကောင် မိန်းကလေး ဆိုဖီကို သူမရဲ့ဆရာ အဲလ ဘတ်နောက်စ်က အမျိုးမျိုး ရှင်းလင်းတင်ပြပေးပါတယ်။ ဒီမိုကရက်တစ် ရဲ့ အဏုမြူသီဝရီကို ကစားစရာ ဆောက်လုပ်ရေး သစ်တုံးကလေးတွေနဲ့ ရှင်းပြသလို အီရှော့ဘာကလီရဲ့ “ရုပ်သည်စိတ်” ဆိုတဲ့ သဘောတရားကို လည်း သိမြင်စိတ်ဆိုတာ သိမြင်မှုအပေါ်မှာ မူတည်ကြောင်းကို လက် တွေ့ပြသပြီး ရှင်းလင်းပြတယ်။ ဒါတင်မကသေးပါဘူး။ စာရေးဆရာ ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးကလေးကို “ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်မ သဘောပေါက်ပါပြီ” အဆင့်မျိုးမဟုတ်ဘဲ တကယ့် တွေးခေါ်စဉ်းစားနိုင်သူတစ်ဦးဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ စာရေးဆရာဟာ ဇာတ်လမ်းကို အထောက် အကူပြုမယ့် ဇာတ်ပို့တွေကိုလည်း အများကြီး ဖန်တီးပေးထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စာရေးဆရာရဲ့ နောက်ခံဒေသ ဖွဲ့နွဲ့ပုံကလည်း သာမန် နော်ဝေပင်လယ်ကမ်းခြေ မြို့ပြဆင်ခြေဖုံးအဖြစ်ကနေ ခေတ်သစ် အေဒင်ဥယျာဉ်လို့ ထင်မှတ်စရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါတင် မကသေးပါဘူး။ ဝတ္ထုမှာ လျှို့ဝှက်လှည့်စားမှုတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဆိုဖီနဲ့ သူမရဲ့ဆရာတို့ဟာ ဝတ္ထုတစ်ဝက်လောက်မှာ သူတို့ ကိုယ်သူတို့ တခြားဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲက တကယ့်ဇာတ်ကောင်တွေလို့ ထင်

ရတနာပုံစာပေ

၆၀

နတ်ရွယ်

လာကြတယ်။ နော်ဝေ စစ်သားတစ်ယောက်က သူ့ရဲ့ ၁၅ နှစ်ရွယ် သမီး ကလေးအတွက်ရေးတဲ့ “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ” ဆိုတဲ့ဝတ္ထုပဲပေါ့။ နောက်ပြီးတော့ ဝတ္ထုဆုံးခါနီးမှာ ဆိုဖီနဲ့ နောက်စ်တို့ဟာ သူတို့မိနေတဲ့ ဝတ္ထုဇာတ်ကွက်ထဲ ကနေ အလွတ်ရုန်းထွက်ကြရတဲ့အခန်း ပါရှိပါတယ်။ အဲဒီအခန်းကို ပြန် မပြောဘဲ စာဖတ်သူကိုယ်တိုင် ဖတ်ကြည့်မှ ပိုပြီး အရသာရှိမယ်လို့ ဆိုပါ တယ်။

တစ်နေ့ကျရင် “ဆိုဖီ၏ကမ္ဘာ” ကို မြန်မာဘာသာသို့လည်း ပြန် ဆိုနိုင်ပါစေလို့ ဆန္ဒပြုလိုက်ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် အရှေ့တိုင်း ဒဿနိက သမိုင်း မိတ်ဆက် မြန်မာဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ပေါ်ထွက်လာပါစေလို့ . . . ။

ရွှေဝတ်မှုန် မဂ္ဂဇင်း
ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၉၄

ခရီးသွားစာပေရွှေခေတ် ပေါ်သိဂ္ဂု၏ ခရီးသွားဝတ္ထုများ

၁၉၈၀ ခုနှစ်များက မြန်မာစာပေတွင် ဝတ္ထုတို ရွှေခေတ်ဟူသော အသံများ ကြားခဲ့ရသည်။ ယခု မကြားရတော့ပါ။ စာပေသမိုင်းတွင် ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည့် အစဉ်အလာအတိုင်းပင် ဖြစ်လိမ့်မည်။ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပွားမှုများရှိသလို ပလုံစီမံမှုများလည်း ဖြစ်တတ်ပါသည်။

ထားတော့။ ဤဆောင်းပါးတွင် ပြောချင်သည်မှာ ဝတ္ထုတို အကြောင်း မဟုတ်ပါ။ ခရီးသွားစာပေအကြောင်းသာဖြစ်ပါမည်။

မြန်မာစာပေတွင် ခရီးသွားစာပေသည် အစောကြီးကတည်းကပင် ရှိခဲ့သည်။ သမိုင်းမှတ်တိုင် ထူခဲ့နိုင်သည်များ ရှိပါသည်။ ပုဂံခေတ် ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ၏ ပီကင်းမြို့တော်သွား မှတ်တမ်းမှသည် ကုန်းဘောင်ခေတ် ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ လန်ဒန်နှင့်ပြင်သစ်နိုင်ငံသွား မှတ်တမ်း၊ ဦးခြံမုံ၏ အီတာလျံသွားမှတ်တမ်းတို့သည် ထင်ရှားလှပေသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်တွင်ကား သိန်းဖေမြင့်၊ ကျော်အောင်၊ မြသန်းတင့်၊ မင်းကျော်၊

ရတနာပုံစာပေ

မောင်နေဝင်းတို့သည် ခရီးသွားစာပေ အရေးကောင်းသူများစာရင်းတွင် ပါဝင်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်များနှင့် ၈၀ ခုနှစ်များတွင် မြန်မာစာပေ၌ ခရီးသွားစာပေအရေးအသား တိုးပွားလာသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

အနောက်တိုင်းစာပေတွင်ကား ၁၉၈၀ ခုနှစ်များတွင် ခရီးသွားစာပေ စာအုပ်များ အထူးအရောင်းရ တွင်ကျယ်ပြီး စာရေးဆရာများကလည်း ခရီးသွားစာပေကို အထူးပြု ရေးသားလာကြသဖြင့် မိမိတို့ဆီမှ ဝေါဟာရအတိုင်း ခရီးသွားစာပေ ရွှေခေတ်ဟု ပြောနိုင်ပါသည်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်များ ခရီးသွားစာပေ ရွှေခေတ်ကို ဦးဆောင်ခဲ့သူမှာ ပေါသီရူး (Paul Theroux, 1941—) ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၁၉၇၃ ခုနှစ် နွေရာသီတွင် မထင်ရှားလှသေးသော အမေရိကန် စာရေးဆရာကလေး ပေါသီရူးက မီးရထားနှင့် ခရီးသွားသည့်အကြောင်း စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားလိုကြောင်း သူ၏ထုတ်ဝေသူကို ပြောခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဝတ္ထုများ အနည်းငယ် အရောင်းထိုင်းနေချိန်ဖြစ်သဖြင့် ထုတ်ဝေသူကလည်း စိတ်ဝင်စားကြောင်း ပြောကာ သီရူးကို စရန်ငွေ ပေါင် ၂၅၀ ပေးခဲ့သည်။ သီရူးအနေနှင့် ပထမဆုံး စရန်ငွေရရှိဖူးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြင့် လန်ဒန်မြို့ ဝိတိုရိယဘူတာရုံမှ တိုကျိုမြို့ ဗဟိုဘူတာ သို့သွားရောက်သော ခရီးလမ်းအကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် ‘မဟာ မီးရထားဈေး’ (The Great Railway Bazaar) ဟူသော စာအုပ်သည် ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ထွက်ပေါ်လာတော့သည်။ ယင်းစာအုပ်သည် ချက်ချင်းပင် အရောင်းရတွင်ကျယ်သော စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်သွားသည်။ သီရူး ယခင်ရေးခဲ့သော ဝတ္ထုခြောက်အုပ်မှာ အရောင်းမကောင်းကြပါ။ ‘မဟာ

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၆၃

မီးရထားဈေး' သည် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်တွင် စောင်ရေ ၁. ၅ သန်း ရောင်း ရပြီး ဘာသာပေါင်း ၂၀ သို့ ပြန်ဆိုခဲ့ရသည်။

ယင်းစာအုပ်သည် သီရူး၏ စာရေးဆရာဘဝကို မြှင့်တင်ပေးရုံ သာမက ၁၉၈၀ ခုနှစ်များ၏ ထုတ်ဝေရေးလမ်းကြောင်းတစ်ခုကိုလည်း ဖောက်လုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။ 'မဟာမီးရထားဈေး' စာအုပ် အောင်မြင်သော အခါ ဆန်းဒေးတိုင်း မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆောင်းပါးများရေးနေသော ဘရစ် ချက်တဝင်းသည် မဂ္ဂဇင်းအလုပ်ကို စွန့်ပြီး တောင်အမေရိကသို့ ခရီး ထွက်သွားတော့သည်။ ရလားဒ်မှာ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် 'ပတာဂိုးနီးယား ဒေသတွင်' (In Patagonia) ဟူသော ခရီးသွားစာအုပ် ထွက်ပေါ်လာခြင်း ပင်။ (ပတာဂိုးနီးယားဆိုသည်မှာ အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းနှင့် ချီလီနိုင်ငံ တောင်ပိုင်းဒေသတို့ကို ခေါ်ဝေါ်သည်။) ထိုနှစ်မှာပင် ပက် ထရစ်လေး ဖားမောကလည်း 'လက်ဆောင်ပစ္စည်းများခေတ်' (A Time of Gifts) ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းစာအုပ်နှစ်အုပ်စလုံးပင် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အပြီး ခရီးသွားစာပေတွင် သရဖူဆောင်းနိုင်ခဲ့ကြသည်။ မကျော် လွှားနိုင်သော အကောင်းဆုံးလက်ရာများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းသို့ဖြင့် ၁၉၈၀ ခုနှစ်များ အစောပိုင်း အီလန်စာအုပ်တိုက် နှင့် စင်ကျူရီစာအုပ်တိုက်တို့သည် ဂန္ထဝင်ခရီးသွားမှတ်တမ်းများကို ပြန် လည်ထုတ်ဝေကြတော့သည်။ 'သောမတ်ကွတ် ခရီးသွားစာပေဆု' ကို လည်း ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် စတင်ချီးမြှင့်ကြသည်။ ယခင်က စာအုပ်ဆိုင် များ၏နောက်ပိုင်းတွင် ဓာတ်ပုံနှင့် မိမိဘာသာလုပ် စာအုပ်များဘေးတွင် အဆင့်ကလေးတစ်ဆင့်သာ ရရှိခဲ့သော ခရီးသွားစာအုပ်များ၏နေရာ မှာလည်း စာအုပ်ဆိုင်၏ ရှေ့မျက်နှာနံရံတစ်ခုလုံးကို သိမ်းပိုက်နိုင်လာ တော့သည်။ ဝတ္ထုစာအုပ်များနှင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်များဘေးတွင် ဖြစ်

ရတနာပုံစာပေ

တော့သည်။ ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင်ကား ဂရန်တာ (Granta) အမည်ရှိ ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာအုပ်ကြီး ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြင့် ခရီးသွားစာပေသည် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိလာတော့သည်။ ယင်းစာအုပ်တွင် သီရူး၏ လက်ရာမြောက် **‘မြေအောက်ခရီး သည်းထိတ်ဖို’** (Subterranean Gothic) ဆောင်းပါးကြီး ပါရှိသည်။

ဂရန်တာ ထွက်ပေါ်လာချိန်တွင် သီရူး၏ တတိယခရီးသွားစာအုပ်ဖြစ်သော ‘ပင်လယ်ကမ်းခြေက နိုင်ငံ’ (The Kingdom of the Sea) ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဖောက်ကလန်ကျွန်း စစ်ပွဲအတွင်းက ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ မုန်တိုင်းထန်သော မြင်ကွင်းများအကြောင်း ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်ခု ထူးခြားသည်ကတော့ သီရူး၏ စာအုပ်များမှာ တစ်အုပ်ထက်တစ်အုပ် ပိုပြီးထူလာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ‘မဟာမီးရထားဈေး’ သည် ၃၇၉ မျက်နှာရှိပြီး ‘ဝတာပိုနီးယားအမြန်’ (The Old Patagonian Express 1979) သည် ၄၂၉ မျက်နှာရှိသည်။ ‘ပင်လယ်ကမ်းခြေကနိုင်ငံ’ (၁၉၈၃) တွင် ၃၆၈ မျက်နှာသို့ ပြန်ကျသွားပြီး တရုတ်နိုင်ငံ ခရီးသွားစာအုပ်ဖြစ်သော ‘သံကြက်ဖကို စီးနင်းခြင်း’ (Riding the Iron Rooster, 1988) တွင် ၄၉၄ မျက်နှာအထိ ထူထဲလာပါသည်။ ‘သမုဒ္ဒရာဒေသမှ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ကျွန်းများ’ (The Happy Isles of Oceania) တွင်မူ ၅၄၁ မျက်နှာဖြင့် စံချိန်တင်လိုက်တော့သည်။ ကက်ထူဖုံး ယင်းစာအုပ်သည် ခုနှစ်ပေါင်မျှ လေးသည်ဟု ဆိုပါသည်။

သီရူး၏ စာအုပ်များ တစ်အုပ်ပြီးတစ်အုပ် ထူလာသည်မှာ ပထမအုပ် ‘မဟာမီးရထားဈေး’ အတိုင်း ဆက်ပြီး ကောင်းနေလျှင် အကြောင်း မဟုတ်ပါ။ သို့သော် သီရူး၏စာများကို အစဉ်တစိုက်ဖတ်ပြီး သူ့စာကို နှစ်သက်သော စာဖတ်သူများအနေနှင့် တတိယအုပ်ဖြစ်သော ‘ပင်လယ်

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၆၅

ကမ်းခြေအနီးက နိုင်ငံ' နောက်ပိုင်းထွက်သော စာအုပ်များသည် ပထမ စာအုပ်များ၏ စံချိန်ကို မမီတော့သည်ကို သတိမပြုမိဘဲ မရှိကြပါ။

ခရီးသွားစာပေ ရေးသားမှုအတတ်ပညာသည် စာရေးသူ၏ ရွေးချယ်တတ်မှုအပေါ်တွင် အများကြီးတည်ပါသည်။ ခရီးသွားခြင်းတွင် လူ့ဘဝမှာကဲ့သို့ပင် ပျင်းရိစရာနှင့် ရွှင်မြူးစရာများ ရောထွေးနေပါသည်။ စာရေးကောင်းသူတစ်ဦးသည် ငြီးငွေ့စရာများကို ဖွပြီး ရွှင်မြူးစရာများကို အလေးပေး ရေးသားတတ်ရပါမည်။ သီရူး၏ နောက်ပိုင်းစာအုပ်များသည် လေးနေသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ 'ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာကျွန်းများ' စာအုပ်တွင် စာပေစကားဝိုင်းများ များနေပြီး ဩစတြေးလျနိုင်ငံအပေါ် ရှုမြင်မှုများလည်း ပေါ့ပျက်ပျက် ဖြစ်နေပါသည်။

သို့တိုင်အောင် ထိုစာအုပ်ထဲတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ အကြောင်းအရာများ အများအပြားပါရှိပါသည်။ လူသားစား လူရိုင်းများ လူ၏သွေးကို တပ်မက်ပုံ၊ ပိုလီနီးရှားကျွန်းသားများ ပင်လယ်ခူ အဆိပ်မိသည်ကို ကုသပုံ (သင်္ဘောသီးနှင့် ကျင်ငယ်ရောလျက်) ဘုရားသခင်၊ ကောင်းကင်ဘုံနှင့် ငရဲဟု ယူဆရသော မီးတောင်၊ တုတ်နှစ်ချောင်းမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ယူဆရသောလူမျိုး။

ထို့နောက် ထရီဘရီယန်ကျွန်းများပေါ်မှ လိင်ပွဲတော်၊ ယင်းပွဲတော်တွင် အဝတ်မလုံမလဲ မိန်းကလေးများ ဂိုဏ်းဖွဲ့လှည့်လည်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ဤပွဲ တော်ကာလတွင် ဝတ္ထုထဲမှ ဇာတ်ဆောင်သည် လိင်ကိစ္စများနှင့် ဝေးရာသို့ ထွက်ပြေးကာ ငှက်ကလေးများကို သွားကြည့်နေသည်ဟု မချင့်မရဲဖြစ်အောင် ရေးသားထားပုံများ ဖြစ်သည်။

တစ်ခုတော့ရှိသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် ထွက်လာသော သီရူး၏ 'ကျွန်ုပ်၏ လျှို့ဝှက်သောသမိုင်း' ဝတ္ထုသည် အထူးကောင်းမွန်လှ

ရတနာပုံစာပေ

သည်။ ဝတ္ထုဟန်ပါသော ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဖြစ်သည်။ သူသည် ခရီးသွားစာပေများ ရေးသားခြင်းကို ငြီးငွေ့သွားပြီလော။ သို့မဟုတ် ခရီး သွားစာပေများ အကျပိုင်းသို့ ရောက်လာသဖြင့် ဝတ္ထုဘက်သို့ ပြန်လှည့် လာခြင်းလော။

‘ခရီးသွားစာပေခေတ် ကုန်ပြီလို့ ဆရာ ယူဆပါသလား’ ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူတစ်ဦးက မေးခွန်းထုတ်သောအခါ သူက-

‘ကျွန်တော် မပြောတတ်ဘူး။ ဝတ္ထုတွေကျနေတဲ့အချိန်မှာ ခရီး သွားစာပေတွေ စန်းထလာတာပဲ။ စာဖတ်သူတွေက ဝတ္ထုတွေကို ငြီးငွေ့ နေကြတယ်။ ဒီသဘောက အမြဲတမ်းရှိနေမှာပဲ။ နောက်တစ်ခါဆိုရင် ချက်နည်းပြုတ်နည်းစာအုပ်တွေလည်း စန်းပွင့်လာနိုင်တယ်။ ခရီးသွား စာအုပ်တွေဟာ ခုထက်ထိလည်း ရောင်းနေရတုန်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ . . . ’

‘ပြောပါ’

‘ကျွန်တော် ထင်တာကတော့ လက်ရှိအချိန်မှာ လူတွေက ခရီး သွားစာအုပ်တွေကို ပိုပြီးထွက်နေကြတယ်’

ယင်းသို့ဆိုလျှင် အချိန်ကျလာသောအခါ ခရီးသွားစာပေကို ဖတ် သူများကသာမက ရေးသူများကပါ ငြီးငွေ့လာကြဟန် ရှိပါသည်။ ထို့ အပြင် တစ်ခု ခေတ်စားသည်ဆိုလျှင် သို့မဟုတ် ရောင်းကောင်းသည် ဆိုလျှင် ငါးပွက်ရာ ငါးစာချသလို အားလုံးက ဝိုင်းရေးလာကြသဖြင့် ကုန်သွားသည့်သဘောလည်း ပါပါသည်။ အချို့က အဖြစ်ရေးသားကြ ရာတွင် အရည်အသွေးကျဆင်းရတော့သည်။ ခြုံပြီးကျသွားသည်ဟု ဆိုရမည်။

သို့သော် အရေးအသားကောင်းသော ခရီးသွားစာပေ ရေးသား သူများ၏ စာအုပ်များသည် ရောင်းနေကြရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ သိရူး၏

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၆၇

‘ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ ကျွန်းမှာ’ ဆိုလျှင် အမေရိကတွင် စောင်ရေ ၈၀,၀၀၀ မှ ၁၀၀,၀၀၀ ကြား ရောင်းရပါသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင်လည်း ကတ်ထူပုံး ၃,၀၀၀ ထပ်ပြီး ကုန်သွားပါသည်။ သီရူးအနေနှင့် နောက်ထပ် ခရီးသွား စာအုပ်များ ဆက်ပြီးရေးနိုင်ပါသည်။

သို့သော် စာရေးသူကိုယ်တိုင်ကလည်း ခရီးသွားစာပေ ရေးသားခြင်းကို ငြီးငွေ့လာခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

‘ကျွန်တော်က ဝတ္ထုရေးရတာကို ခရီးသွားစာပေရေးတာထက် ပိုပြီး သဘောကျတယ်။ ဝတ္ထုရေးရတာက တစ်ခုခုကို ကိုယ်က ဖန်တီးလိုက်ရတာပဲ။ ခရီးသွားစာပေရေးရတာက အများကြီးလွယ်ပါတယ်’

ထို့နောက် သူက ဆက်ပြီးပြောသည်မှာ-

‘အိဗလန်ဝိုးနဲ့ ဂရေဟမ်ဂရင်းတို့ဟာ တကယ့်ခရီးသွားစာအုပ်ကြီးတွေကို ရေးခဲ့ကြသူတွေပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူတွေက သူတို့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေ၊ သူတို့ရဲ့ ဖန်တီးမှုတွေကိုသာ မှတ်မိနေကြတယ်’

ပေါ်ပင် ရွှေခေတ်များတွင် မျောပါလိုသူများ သတိချပ်စရာပင်။

ရည်ညွှန်း - The Sunday Post; October 4, 1992

ရွှေ ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း
အောက်တိုဘာလ၊ ၁၉၉၄

ဂိုး ဝီဒယ်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်း သမ္မတဖြစ်လျှင် စီအိုင်ဒီကိုပျက်မည် စာရေးဆရာ

ဂိုး ဝီဒယ် (*Gore Vidal, 1925*)သည် အောင်မြင်ထင်ရှားသော ဝတ္ထုရေးသူ၊ ဆောင်းပါးရေးသူ၊ ပြဇာတ်ရေးသူ၊ ရုပ်ရှင်နှင့် ရုပ်မြင်သံကြား ဇာတ်ညွှန်းရေးသူဖြစ်သည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ရှေ့တန်းစာပေပညာ ရှင်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူ၏ “အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ရသစာတမ်း များ ၁၉၅၂-၁၉၉၂” သည် ၁၉၉၃ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေဆု (*National Book Award*) ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။

သူသည် စာရေးဆရာတစ်ဦးအပြင် အချေအတင် ငြင်းခုံသူ၊ နိုင်ငံရေးသဘောတရားရေး ပညာရှင်၊ သမိုင်းပညာရှင်နှင့် ရုပ်ရှင် သရုပ် ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ထိုမျှမက ကွန်ဂရက်ရွေးကောက်ပွဲတွင်လည်း နှစ်ကြိမ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်က နယူးယောက် တွင် အောက်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ၁၉၈၂

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၆၉

ခုနှစ်တွင် ကယ်လီဖိုးနီးယားတွင် အထက်လွတ်တော်အတွက် လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။

သူသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ လော့စ်အိန်ဂျလစ်မြို့၊ နေအိမ်နှင့် အိတလီနိုင်ငံ အမ်မာဗီပင်လယ်ကမ်းခြေရှိ အပန်းဖြေရိပ်သာ တို့တွင် တစ်နှစ်လျှင် ခြောက်လမျှ နေထိုင်သည်။

နယူးယောက် တိုင်းသတင်းစာတွင် ၂၅ နှစ်ကြာ နိုင်ငံရေး ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သူ တွမ်ဝစ်ကာက ဂိုးဗီဒယ်ကို အိတလီနေအိမ် တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် *Modern Maturity* မဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြပါရှိသော ယင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များ မှ အချို့ကို ကောက်နုတ်ပြန်ဆိုဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

မနက်စာ စားကြတုန်းက အနုပညာ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာနဲ့ အရေးနိမ့်နေတယ်လို့ ဆရာက ပြောသွားပါတယ်။

ဟုတ်တယ်။ အနုပညာအားလုံးဟာ ပတ်သက်ခံထားရသလိုပဲ။ (ကဗျာဆရာကြီး)ဝေါ့လ်ထ်ဝှစ်တ်မင်းက ကဗျာဆရာကြီးတွေရှိဖို့အတွက် စာဖတ်ပရိသတ်ကြီး ရှိရမယ်တဲ့။ အဲဒီစကားဟာ အနုပညာရပ်အားလုံး အတွက် မှန်ကန်တယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ အနုပညာကို ခံစားမယ့် လူတွေမရှိရင် အဲဒီအနုပညာဟာ ညှိုးနွမ်းပြီး သေသွားမှာပဲ။ မဟာကဗျာ ကြီးတွေလည်း ချုပ်ငြိမ်းသွားမယ်။ ပြဇာတ်တွေလည်း ရှိတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ လေးနက်တဲ့ စာပေဝတ္ထုတွေလည်း ရှိတော့မှာမဟုတ်ဘူး။ စတီဖင် ကင်းရေးတဲ့ သည်းထိတ်ရင်ဖိုဝတ္ထုတွေနဲ့ ရှေ့နေတွေရေးတဲ့ ဝတ္ထုတွေက လေးနက်တဲ့ စာပေဝတ္ထုကြီးတွေကို မောင်းထုတ်ပစ်စရာ မရှိဘူး။ ဒါပေမဲ့ မောင်းထုတ်ပစ်နေတယ်။

ရတနာပုံစာပေ

ကနေ့ စာကောင်းပေကောင်းရေးတဲ့ စာရေးဆရာတွေ အများကြီးရှိနေပြီး စာကောင်းပေကောင်းဖတ်တဲ့ ပရိသတ်က ဘာလို့ နည်းနေရတာလဲ။

စာဖတ်တဲ့အကျင့်က နည်းသည်ထက် နည်းလာတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ ဆယ်နှစ်၊ ဆယ်နှစ်နှစ်အရွယ်လောက်ကမှ စာမဖတ်ခဲ့ရင် နောက် ဘယ်တော့မှ ဖတ်တော့မှာမဟုတ်ဘူး။ စာပေခံစားတတ်မှု မရှိဘူးဆိုရင် စာပေဆိုတာလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဟာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အဇ္ဈတ္တသဏ္ဍာန်ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ကျူးနိုင်တယ်ဆိုရင် စာဖတ်သူဟာ သက်ရှိလူတစ်ယောက်ကို တွေ့နေရသလိုပဲ။ ဧရာမ ပညာရေးစနစ်ဟာ ကျောင်းသားတစ်ယောက်ကို အရေးကြီးတဲ့အချိန်မှာ သူ့ကိုယ်သူ ထင်ရှားတဲ့ သမိုင်းပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ ထင်မြင်လာစေတယ်။ ကောင်းကောင်းလေ့ကျင့်ပေးရင် ကောင်းကောင်း တိုးတက်တယ်။ စာပေဟာ အနုပညာအားလုံးမှာ အလေးနက်ဆုံးပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ အနာဂတ်က အင်မတန် ဆိုးရွားနေတယ်။

အဲဒီအတိုင်း မှန်ခဲ့ရင် အနာဂတ်အတွက် ဘာတွေ ဖြည့်ဆည်းပေးရမယ်လို့ ဆရာထင်ပါသလဲ။

ရုပ်ရှင်၊ ဒါမှမဟုတ် ရုပ်မြင်သံကြားဇာတ်လမ်းတွေဟာ လှုပ်ရှားမှု၊ အရောင်နဲ့ အင်မတန်နိမ့်ကျတဲ့ အကြောင်းအရာတွေလောက်ကိုပဲ ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်မတန်ကောင်းပါတယ်ဆိုတဲ့ ဟိုတုန်းက ရုပ်ရှင်တွေကိုတောင် အင်မတန်ထူးခြားတဲ့ အထူးပြုလုပ်ချက်တွေပါတဲ့ ကြည့်ချင်ဖွယ်ရုပ်ရှင်တွေက လွမ်းမိုးသွားခဲ့တာပဲ။ ပြဇာတ်ဆိုတာတော့ အခုခေတ်မှာ မရှိတော့သလောက်ပဲ။ ဂီတဇာတ်ကြီးတွေလောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။ ဂီတကတော့ အင်မတန် စွမ်းအားကောင်းတဲ့ အနုပညာပုံစံ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၇၁

သစ်အနေနဲ့ ဆက်ပြီးရှိနေတယ်။ ခေတ်ပေါ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ခေတ်ဟောင်းပဲ ဖြစ်ဖြစ်။

စာပေကတော့ ကျွမ်းကျင်မှု အထူးလိုအပ်တယ်။ လူတစ်ယောက် ဟာ စာဖတ်တတ်လို့ရှိရင် စကားပြောစာကြောင်းတစ်ကြောင်းဟာ သူနဲ့ စာရေးဆရာကြားမှာ ဆက်သွယ်ထားတဲ့ တံတားတစ်ခုပဲ။ အဲဒီအခါမှာ စာဖတ်သူဟာ အဲဒီစကားပြောရဲ့ အခြားတစ်ဖက်စွန်းမှာ ရှိနေလိမ့်မယ်။ စာရေးဆရာကလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ။ စာရေးဆရာကောင်းတစ်ယောက် ဟာ စာဖတ်သူကို ဖမ်းစားနိုင်ပြီး စာဖတ်သူကောင်းတစ်ယောက်ကလည်း စာရေးဆရာကို နားလည်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို စာရေးဆရာကောင်းနဲ့ စာ ဖတ်သူကောင်းမျိုး ရှိနေပြီဆိုရင်တော့ အင်မတန်ကြီးမားတဲ့ အင်အားကြီး တစ်ခုပဲ။ ကျွန်တော် ၁၃ နှစ်သားလောက်က ရေချိုးကန်ထဲမှာ ရေချိုးရင်း တာဇံစာအုပ်တွေဖတ်တာ မှတ်မိနေသေးတယ်။ တောကြီးမျက်မည်းထဲ မှာ ခြင်္သေ့ကြီးတစ်ကောင် ဟိန်းနေတာကို ရေးထားတာ ကျွန်တော်ဖတ် ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော်ဟာ ရေချိုးကန်ထဲက ဆပ်ပြာနံ့ကိုရပြီး တောအုပ်ကြီးကို မျက်စိထဲမှာ မြင်ယောင်လာတယ်။ တကယ့်ကို သွေး လေချောက်ချားစရာမြင်ကွင်းကို မြင်လာတယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော် ဘယ် တော့မှ မမေ့ဘူး။ အခုလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ။ စာရေးဆရာက စာရေး ကောင်းခဲ့ရင် စာကြောင်းတွေရဲ့နောက်က ဘဝအမှန်ကို မြင်လာတယ်။

ဆရာဟာ အဲဒီလိုမျိုး စာဖတ်သူတစ်ယောက်ရဲ့ ခံစားမှုမျိုးရှိလို့ နိုင်ငံရေးထက် စာပေဘက်ကို လိုက်ခဲ့တာလား။

လူတစ်ယောက်မှာ နိုင်ငံရေးဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ရှိနိုင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အရေးကြီးတဲ့ပြဿနာကြီးတွေကို ကိုင်တွယ်ခဲ့ရင်ပေါ့။ ဒါပေ မဲ့ ဝတ္ထုရဲ့အနာဂတ်ကိုတော့ ကျွန်တော် သိပ်မတွေ့ရဘူး။ ရသစာတမ်း

ရတနာပုံစာပေ

တွေကမှ ဝတ္ထုထက် သက်တမ်းရှည်သေးတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သတင်းအချက်အလက်တွေက တည်တံ့နေလို့ပဲ။

မကြာသေးခင်ကပဲ စာမျက်နှာ ၁၂၀၀ ရှိတဲ့ (ပြင်သစ်စာရေး ဆရာကြီး) မန်တိန်းရဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် အသစ်ကို ကျွန်တော် ဖတ်မိ သေးတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကြီးကို ကျွန်တော် လန့်ချိပြီး ဖတ်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်ဆုံးသွားတဲ့အခါမှာ မန်တိန်းနဲ့အတူတူပဲ ကျွန်တော်သိသွားရ တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူက သူ့လေ့လာထားသမျှ အားလုံးကို ကျွန်တော်တို့ကို မျှဝေပေးလို့ပဲ။ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ကို ဘယ်လိုအုပ်ချုပ် မလဲ။ ရိုမန်ကက်သလစ် အယူဝါဒထက် ပရိုတက်စတင့် အယူဝါဒက ဘာ သာသလဲ။ တစ်ယူသန်ဝါဒကို ဘာလုပ်မလဲ။ ရဲတပ်ဖွဲ့တစ်ခုကို ဘယ်လို တည်ဆောက်မလဲ။ (အီဂျစ်ဘုရင်ကြီး)ရမ်ဆီဟာ အလားတူကိစ္စ တွေမှာ နပိုလီယံတို့လို၊ ယယ်လ်ဆင်တို့လိုပဲ စိုးရိမ်ပူပန်ခဲ့ရတယ်။ လူတွေ ကို ဘယ်လိုပညာပေးမလဲ။ သူတို့ကို ဘာတွေ သင်ပေးမလဲ။

လူတွေကို ဘယ်လို ပညာသင်ကြားပေးမလဲ။ ဘာတွေ သင် ကြားပေးမလဲ။

ပထမတန်းကစပြီး အကုန်သင်ပေးမယ်။ (စကြဝဠာ) မဟာ ပေါက်ကွဲမှုကြီးအကြောင်း၊ အေဒင်ဥယျာဉ်၊ အယူသီးမှု၊ ဒဏ္ဍာရီ၊ ပုံပြင်၊ ဗဟုယဉ်ကျေးမှုဝါဒ၊ ပညာရေးဆိုတာ လူသားတွေရဲ့ သမိုင်းလည်း ဖြစ်ရ မယ်။ သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ သိပ္ပံနဲ့ ဆေးပညာတွေ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်း လာတာကို သင်ရမယ်။ ဘာသာအယူဝါဒတွေ ထွန်းကားလာပုံနဲ့ ပျောက် ကွယ်သွားပုံတွေကို သင်ကြားပေးရမယ်။ ဒါဟာ အပေါ်ယံသဘော ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အပေါ်ယံအသိဟာ ဘာမှမသိတာ ထက်တော့ ကောင်းတယ်။

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၇၃

ဆရာရဲ့ ဘဝနောက်ကြောင်းကို ပြန်ကြည့်ရင် နောက်ဆုံးမှာ နိုင်ငံရေးသမားမဖြစ်ဘဲ စာရေးဆရာဖြစ်လာတာကို ကျေနပ် အားရပါ သလား။

ကျွန်တော် ဝမ်းမနည်းဘူး။ အဆုံးအဖြတ်က ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာပဲ။ ကျွန်တော့်အဘိုး (အထက်လွတ်တော်အမတ် သောမတ်ဂိုး)က ကျွန်တော့် ကို နယူးမက်ဆီကိုကို လွှတ်ပြီး နိုင်ငံရေးလောကထဲ ဝင်ခိုင်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီသဘောက ကျွန်တော့်ကို အိမ်ထောင်ချပြီး အိုက်ဆင်ဟောင်းဝါးခေတ်ထဲမှာ အခြေချခိုင်းတာပဲ။ အဲဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်လိုမှ စာရေးဆရာမဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။

အောက်လွတ်တော်နဲ့ အထက်လွတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲတွေ မှာ ဝင်ပြိုင်တော့ နိုင်ငံရေး စာပေ လွန်ဆွဲနေတာကို ဘယ်လိုလုပ် သလဲ။

စာရေးတဲ့အလုပ်ကို ကျွန်တော် လက်လွတ်လိုက်တယ်။ ရပ်ထားလိုက်တယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ နှစ်ခုစလုံးကို ဘယ်လိုမှ မလုပ်နိုင်ဘူး။ အချိန်ကာလတွေ ရလာတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော် ဘာဖြစ်ရမယ်ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။ မိသားစုမှာနလို့လည်း ပြောနိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အမျိုးက သမ္မတမျိုးပဲ။ ကျွန်တော်တို့အထဲက တစ်ယောက် သမ္မတဖြစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲတော်တဲ့ ဂျင်မီကာတာပဲ။ အခုလည်းပဲ ကျွန်တော်နဲ့ ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲတော်တဲ့ အယ်လ်ဂိုးဟာ ဒုတိယ သမ္မတ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်ဟာ မျိုးရိုးအမှန်ထဲက ပေါက်ဖွားလာတဲ့လူပဲ။

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ဟာ လမ်း‘မှား’ကို လိုက်ခဲ့မိတယ်။ ‘မြို့တော်နဲ့မဏ္ဍိုင်’ စာအုပ်ကိုရေးပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ကျွန်တော်ဟာ ထိပ်တန်း

ရတနာပုံစာပေ

နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက် မဖြစ်တော့ဘူးဆိုတာ သဘောပေါက်မိတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဟာ သြဇာလွှမ်းမိုးရေးလမ်းကြောင်းကိုပဲ လိုက်ခဲ့တယ်။ ဥပမာပြောရရင် ပြီးခဲ့တဲ့ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲမှာ စီအင်အင် ရုပ်မြင်သံကြားကို ဖွင့်ကြည့်လိုက်တော့ ဂျယ်ရီဘရောင်းရော၊ ဘီလ်ကလင်တန်ရော၊ ရော့စ်ပရိုးရော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို အဖတ်ဆယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ ကျွန်တော့်စကားတွေကိုပဲ ပြန်ပြောနေကြတယ်။ ဘရောင်းဆီကို ကျွန်တော် ဖက်စ်နဲ့ပို့လိုက်တဲ့ စာသားတွေအတိုင်း အတိအကျပဲ။ အဒီအခါမှာ ကိုယ့်ရဲ့ ပြဇာတ်ကို အညံ့စားပြဇာတ်အဖွဲ့ သုံးခုက ကပြခံရတဲ့ ပြဇာတ်ရေးဆရာလို ကျွန်တော်ခံစားရတယ်။

ဆရာဟာ သမ္မတဖြစ်ချင်တယ်လို့ ကျွန်တော် ကောက်ချက်ချမိတာ မှန်ပါသလား။ အဲဒါ မှန်လို့ရှိရင် သမ္မတ ဂိုးဗီဒယ်ဆီက ကျွန်တော်တို့ ဘာတွေများ မျှော်လင့်နိုင်ပါသလဲ။

စီအိုင်အေကို ကျွန်တော် ဖျက်ပစ်မယ်။ ပြီးတော့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တစ်ခုလုံးကို စစ်ရေးကနေ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပြောင်းပစ်မယ်။ ရေငုပ်သင်္ဘောတွေ မလုပ်တော့ဘူး။ ကျည်ဆန် ရထားတွေပဲ တည်ဆောက်မယ်။ ဒီအတွက် အလုပ်အဖွဲ့ကြီးတွေကို ပြန်လည်လေ့ကျင့်ပေးရမယ်။ လိုအပ်ချက်တောင်းဆိုတဲ့အတိုင်းပဲပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ယန္တရားကို ပြန်လည် တည်ဆောက်ဖို့ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ရယူရမယ်။

ရွှေ ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း
ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၉၄

အာစကင်ကော့ဒွဲနှင့် အမေးအဖြေ

[အာစကင်ကော့ဒွဲသည် ကမ္ဘာကျော် အမေရိကန်စာရေးဆရာ ကြီးဖြစ်သည်။ သူ၏ဝတ္ထုများသည် စောင်ရေ သန်း ၃၀ကျော် ရောင်းချခဲ့ ရပြီးဖြစ်သည်။ **ဝတ္ထုကမြေ** God's Little Acre တစ်အုပ်တည်းပင် စောင်ရေ ရှစ်သန်းကျော်သည်။ သူသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တောင်ပိုင်း ဂျော်ဂျီယာပြည်နယ်တွင် မွေးဖွားခဲ့ပြီး ငယ်စဉ်က ဖခင်ဖြစ် သူ ခရစ်ယာန်ဘုန်းတော်ကြီးနှင့်အတူ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တောင် ပိုင်းတခွင်ကို ပြုပြင်စင်အောင် လှည့်လည်နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ သူသည် ကစားပိုင်းလက်ပါးစေ၊ သေနတ်မှောင်ခို၊ မြင်းလှည်းမောင်းသမား၊ ဇာတ် ခုံကားဆွဲ၊ မီးထိုး၊ ထမင်းချက်၊ စားပွဲထိုး၊ သက်တော်စောင့်၊ ကုန်စုံဆိုင် စာရေး၊ ကြေးစားဘောလုံးသမား၊ သတင်းစာဆရာ၊ ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာ၊ အယ်ဒီတာနှင့် စစ်မြေပြင်သတင်းထောက်အလုပ်များကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ သည်။ သူ၏ဝတ္ထုများသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တောင်ပိုင်းရှိ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော လူဖြူများနှင့် အဖိနှိပ် အညှဉ်းပန်းခံ လူမည်းများ

ရတနာပုံစာပေ

အကြောင်း ပီပြင်စွာရေးဖွဲ့ထားသဖြင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများမှ စာပေပညာ ရှင်အများက ဝေဖန်ချီးကျူးကြရသည်။ သူ၏ ဘဝနှင့် စာပေအတွေ့အကြုံများကို **အတွေ့အကြုံ** Call It Experience ဟူသော စာအုပ်တွင် ထုတ်ဖော်ရေးသားထားသည်။ ယင်းစာအုပ်မှ စာပေအမေးအဖြေအချို့ကို ထုတ်နုတ်ပြန်ဆိုလိုက်ပါသည်။]

စာရေးဆရာတိုင်းပင် ချီးကျူးစာနှင့် ပုတ်ခတ်စာများ ရရှိကြသည်။ အရေအတွက်နှင့် အချိုးအစားသာ ကွာခြားကြသည်။ ကျွန်ုပ်အဖို့မူ ချီးကျူးစာနှင့် ပုတ်ခတ်စာအချိုးအစားသည် ဆယ်ပုံပုံလျှင် ကိုးပုံက ပထမအမျိုးအစားဖြစ်ပြီး တစ်ပုံက ဒုတိယအမျိုးအစားဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ် ၏ ပထမဆုံးဝတ္ထုပုံနှိပ်သော ၁၉၂၉ ခုနှစ်မှအစပြု၍ ကျွန်ုပ်သည် တစ်ပတ်လျှင် ပျမ်းမျှကြေး စာ ၁၀ စောင်မျှ အနည်းဆုံးရရှိခဲ့သည်။ အနှစ်နှစ်ဆယ်မျှ ကြာသောအခါ စာအစောင် တစ်သောင်းနီးပါးမျှ ရှိလာတော့သည်။ ယင်းစာများတွင် ရက်ရက်စက်စက် ချီးကျူးထားသည်များ ရှိသလို ပက်ပက်စက်စက် ပုတ်ခတ်ထားသည်များလည်း ပါရှိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ယင်းစာများ၏ တစ်ဝက်လောက်ကိုသာ ပြန်ကြားရန် အချိန်ရပါသည်။ သို့မဟုတ် ပြန်ကြားချင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ် ရရှိသောစာများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံသည် ငွေကြေးအကူအညီ တောင်းခံသောစာ၊ လက်မှတ်ရေးထိုးပေးရန် တောင်းခံသောစာ၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနှင့် လုပ်ငန်းကိစ္စ အကြံဉာဏ်တောင်းခံသောစာများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ထို့နောက် မေးမြန်းကြသော မေးခွန်းများမှာလည်း စာဖတ်သူအများစုက မကြာခဏ မေးမြန်းတတ်သော မေးခွန်းမျိုးများပင် ဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့အတူပင် ကျောင်းသားများ၊ သတင်းထောက်များနှင့် အခြားသူများက အမေးများသောမေးခွန်းများမှာလည်း စာရေးဆရာတစ်ယောက်

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၇၇

၏ ဘဝနှင့် စာရေးဆရာတစ်ယောက်၏ လုပ်ငန်းအလေ့အထများပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

မေး ။ ။ ကျွန်တော့်ဘဝဟာ အင်မတန် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်း တယ်လို့ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေတွေက ပြောကြပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း အဲသလိုပဲ ထင်ပါတယ်။ သည်လို အဖြစ် အပျက်မျိုး ဘယ်ရုပ်ရှင် ဘယ်ဝတ္ထုမှာမှ မရှိဖူးသေးပါဘူး။ ကျွန်တော့်အကြောင်းကို အပြည့်အစုံ ပြောပြမည်ဆိုလျှင် ဆရာ ဝတ္ထုရေးပါမည်လား။

ဖြေ ။ ။ မရေးပါ။ သင်၏ဘဝဇာတ်လမ်းကို သင်ကိုယ်တိုင် ရေးသား သင့်ပါသည်။ ကိုယ့်အကြောင်း ကိုယ်ရေးရခြင်းဖြစ်၍ သင့် အဖို့ အဖိုးထိုက်တန်လှပါသည်။ သင့်အကြောင်း သင်ကိုယ် တိုင် ရေးခြင်းဖြင့် သင့်အဖို့ ကျေနပ်နှစ်သက်မှု ပိုမိုရရှိပါ လိမ့်မည်။

မေး ။ ။ ဆရာ့ကို ကျွန်တော် ဇာတ်လမ်းတစ်ခု ပြောပြနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ဇာတ်လမ်းကိုသာ ဝတ္ထုရေးလိုက်ရရင် ပိုက်ဆံတွေ အများကြီးရမယ်ဆိုတာ သေချာတယ်။ ဒီဇာတ်လမ်းကို ကျွန်တော်တစ်ယောက်ပဲသိတယ်။ တခြား ဘယ်သူမှ မသိ ဘူး။ အဲဒီဇာတ်လမ်းကို ဆရာ ကျွန်တော်နဲ့ပေါင်းပြီး ရေး မလား။ စာမူခ တစ်ယောက်တစ်ဝက်စီပေါ့။

ဖြေ ။ ။ မရေးပါ။ ဝတ္ထုဆိုတာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်ကူးနဲ့ ခံစား ချက်ကသာ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒီဇာတ်လမ်းကို ဖန်ဆင်းတဲ့လူက ရေးမှသာ ကောင်းစွာ အောင်မြင်နိုင်ပါ သည်။

ရတနာပုံစာပေ

မေး ။ ။ ဝတ္ထုများရေးသားတတ်ရန် ဆရာ ကျောင်းတွင် သင်ကြား ခဲ့ပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မသင်ကြားခဲ့ပါ။ အတွေ့အကြုံအရ တတ်မြောက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အတွေ့အကြုံဟူသည်မှာ ရေးလိုက် မှားလိုက် ထပ်ရေးလိုက်ပင် ဖြစ်သည်။ ကျေနပ် အားရသည်အထိ အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ်ရေးပါသည်။

မေး ။ ။ ဆရာဝတ္ထုတွေထဲက ဇာတ်ဆောင်တွေဟာ တကယ် ရှိပါ သလား။

ဖြေ ။ ။ မရှိပါ။ ဖန်တီးထားသော ဇာတ်ဆောင်များဖြစ်ပါသည်။ စိတ်ကူးဇာတ်ဆောင်များကို တကယ့်ဘဝကလူတွေနှင့် တူ အောင် ဖန်တီးပါသည်။

မေး ။ ။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအကြောင်း ဆရာ ရေးလွန်းလှပါသည်။ ဘဝရဲ့ သာယာချမ်းမြေ့မှုများကို ဆရာ ဘာကြောင့် မရေး ပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။ ဘဝရဲ့ သာယာချမ်းမြေ့မှုကို ခံစားနေရသူများသည် ဘဝရဲ့ မသာယာ မချမ်းမြေ့မှုများကို ခံစားနေရသူများထက် အရေအတွက် နည်းပါးပါသည်။ ဤ လူမှုရေးကွာခြားမှု မရှိသော ကာလတွင် ကျွန်ုပ်လည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုများ အကြောင်း ရေးရန် လိုတော့မည်မဟုတ်ပါ။

မေး ။ ။ ဆရာ့လိုမျိုး စိတ်အခြေအနေရှိသူတစ်ဦးကသာလျှင် ဝတ္ထုက မြေ လို ဝတ္ထုမျိုးကို ရေးသားပါမည်။ ဆရာ ရှေးနေပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ကျွန်ုပ်ကိုကျွန်ုပ် ရှေးသည်ဟု မထင်ပါ။ ကျွန်ုပ်အဖို့မူ ကျွန်ုပ် ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ပုံမှန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၇၉

မေး ။ ။ တက္ကသိုလ်တစ်ခု သို့မဟုတ် ကျောင်းတစ်ခုတွင် စာရေးနည်း သင်တန်း တက်ရောက် သင်ကြားခြင်းအားဖြင့် ဝတ္ထုတိုနှင့် လုံးချင်းဝတ္ထုများကို ကျွန်တော် ရေးသားတတ်ပါမည်လား။

ဖြေ ။ ။ သင် ရေးမကြည့်သေးဘဲနှင့် သင် ရေးတတ်လိမ့်မည်ဟု မည်သူမျှ မပြောနိုင်ပါ။ သင့်ကို စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်အောင်လုပ်ပေးမည်ဟု ရိုးသားဖြောင့်မတ်သော မည် သည့်ဆရာတစ်ဦးကမျှ တာဝန်ခံ ကတိပြုမည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော် လမ်းညွှန်သင်ကြားချက်များသည် သင်၏ အားထုတ် ကြိုးပမ်းမှုကို အထောက်အကူပြုပါလိမ့်မည်။

မေး ။ ။ ကျွန်တော် ဝတ္ထုတိုရေးသားတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ပါသည်။ သတင်းစာတိုက်တွင် သတင်းထောက်လုပ်နေခြင်းသည် စာ ရေးခြင်းကို အထောက်အကူပြုပါသလား။ သို့မဟုတ် အနှောင့် အယှက် ဖြစ်စေပါသလား။

ဖြေ ။ ။ ဘယ်လိုစာရေးခြင်းအလုပ်ကို လုပ်လို့ ဘယ်လို လူတစ် ယောက်ကို ထိခိုက်ခဲ့တယ်လို့ ကျုပ် ဘယ်တုန်းကမှ မကြားခဲ့ ဖူးဘူး။ သတင်းစာပညာက သင့်ကို နေ့စဉ် စာရေးတဲ့အလေ့ အကျင့်ကို ပေးလိမ့်မည်။ သင့်ရဲ့ အဆက်အပြတ် စာရေး သား လေ့ကျင့်ရေးကို အထောက်အကူပြုပါလိမ့်မည်။ ဈာန် မဝင်လို့ စာမရေးသေးဘူးဆိုတာမျိုး သတင်းစာလောကက လာတဲ့ စာရေးဆရာတွေမှာ ဘယ်တော့မှ မရှိပါဘူး။

မေး ။ ။ ပိုက်ဆံရဖို့ ဆရာ စာရေးတာလား။

ဖြေ ။ ။ ကျုပ် စာရေးတာကတော့ ကျုပ်ရေးချင်လို့ ရေးတာပဲ။ ဒါပေ မဲ့ ကျုပ်ဟာ စာရေးခြင်းကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း

မဖြစ်ဘူးဆိုရင်တော့ ကျုပ်ဟာ ဘယ်နည်းနဲ့မှ အချိန်ပြည့်
စာရေးနေနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။

မေး ။ ။ ဆရာ စာရေးလို့ ပိုက်ဆံဘယ်လောက်ရပါသလဲ။

ဖြေ ။ ။ ကျုပ်မှာ ပုံမှန်ဝင်ငွေ မရှိပါဘူး။ တစ်နှစ်လုံးမှ ဆယ်ဒေါ်လာ
ပဲ ရတဲ့အခါလည်း ရှိတယ်။ တစ်ပတ်မှာ ဒေါ်လာသုံးထောင်
လောက် ရတဲ့အခါလည်း ရှိပါတယ်။

မေး ။ ။ ဆရာဟာ စာရေးတဲ့အတွက် ဒေါ်လာတစ်သန်းရတယ်လို့
ကျွန်တော် ကြားရပါတယ်။ ဆရာမှာ အဲဒီပိုက်ဆံတွေ အခု
အထိ ရှိပါသေးသလား။

ဖြေ ။ ။ မရှိတော့ပါဘူး။ ကျုပ်ဝင်ငွေရဲ့ လေးပုံသုံးပုံဟာ ကျုပ်
အတွက် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ သုံးတာရယ်၊ လုပ်ငန်းအတွက်
သုံးတာရယ်၊ အခွန်အတုတ်ပေးရတာရယ်ကြောင့် ကုန်ပါပြီ။

မေး ။ ။ ဆရာမှာ ပုံမှန်စာရေးချိန် ရှိပါသလား။ ဒါမှမဟုတ် စာရေး
ချင်စိတ်ပေါ်တဲ့အခါမှ ရေးပါသလား။

ဖြေ ။ ။ မနက်ကိုးနာရီကနေ ညနေငါးနာရီအထိ ကျုပ် အလုပ်လုပ်
ပါတယ်။ တစ်ပတ်မှာ ခြောက်ရက်လုပ်တယ်။ တစ်နှစ်မှာ
ဆယ်လ လုပ်တယ်။

မေး ။ ။ ဆရာရဲ့ အလုပ်ချိန်မှာ တစ်ချိန်လုံးပဲ ဆရာ စာရေးနေပါ
သလား။

ဖြေ ။ ။ မရေးပါ။ ဒါပေမဲ့ လက်နှိပ်စက်ရှေ့မှာ ဒီအတိုင်းပဲ ထိုင်နေ
ပါတယ်။ တစ်နေ့လုံးနေလို့မှ တစ်ကြောင်းမှ မပြီးတဲ့နေ့တွေ
အများကြီးရှိပါတယ်။

မေး ။ ။ ဆရာရေးတဲ့ဝတ္ထုတိုတွေ၊ လုံးချင်းတွေကို မကြိုက်လို့ ပြန်ရေး

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၈၁

တာတွေ ရှိပါသလား။ ဒါမှမဟုတ် ဆရာစိတ်ကြိုက်ကို ပထမ
တစ်ခါတည်းရေးရုံနဲ့ပဲ ရပါသလား။

ဖြေ ။ ။ တစ်နေ့ကုန်သွားတဲ့အချိန်မှာ ကျုပ်ရဲ့ အမှိုက်ခြင်းဟာ အမြဲ
တမ်းပဲ ပြည့်နေပါတယ်။ ကျုပ်ရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေနဲ့ လုံးချင်း
ဝတ္ထုတွေကို ဆယ်ခါ၊ ဆယ့်နှစ်ခါအထိ ပြန်ရေးပါတယ်။

သုတပဒေသာ
အတွဲ-၁၂၊ အမှတ်-၁
ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၉၈၅

ပွတ်ရှုကင်၏ ယူဂျင်းအော်ညီဂင်

ပွတ်ရှုကင် (၁၇၉၉-၁၈၃၇) သည် မြန်မာ စာဖတ်သူများ အကျွမ်းဝင်သော ရုရှစာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သို့သော် ‘သေနတ်သံ’ ‘စပိတ်ကွင်း’ စသည်တို့ကြောင့် ဝတ္ထုတိုသမားအဖြစ်သာ အသိများကြမည်ထင်သည်။ အမှန်တော့ သူသည် ထင်ရှားကျော်ကြားသော ကဗျာဆရာ၊ ပြဇာတ်ဆရာ၊ ဝတ္ထုရှည်ဆရာဖြစ်သည်။ သူ၏ **ယူဂျင်းအော်ညီဂင်** (၁၈၃၃)သည် ၁၉ ရာစု ရုရှဝတ္ထုရှည်ကြီးများ၏ အစအဦးဖြစ်သည်။ ယင်းဝတ္ထုထွက်စဉ်က **ကာရာမာဇော့ညီအစ်ကိုများ**ရေးသူ ဖျိုဒါဒေါ့၊ စတာယက်စကီက ၁၂ နှစ်သား၊ **စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး** ကိုရေးသူ တောစတိုင်းက ၅ နှစ်သားအရွယ်သာ ရှိကြသေးသည်။ ထို့အတူ ယူဂျင်းအော်ညီဂင်ထဲမှ ဇာတ်လိုက်မင်းသမီး ‘တာတီယားနား’သည် ထင်ရှားကျော်ကြားသော ရုရှဇာတ်လိုက် မင်းသမီးများစာရင်းတွင် အမှတ်တစ် နေရာ၌ မရွေ့မလျော့ တည်ရှိနေပါသည်။

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၈၃

သို့သော် မြန်မာစာဖတ်သူများသည် နာတာရှားဟူသော အမည်ကို အသိများကြသလောက် တာတီယားနားဟူသော အမည်ကိုကား မကြားဖူးသလောက်ပင် ဖြစ်ကြမည်။ ထို့အတူ ပွတ်ရှုကင်ဟူသော အမည်ကို အကျွမ်းဝင်ကြသလောက် ယူဂျင်းအော်ညီဂင်ဟူသော အမည်မှာ စိမ်းနေကြပေမည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရသည်မှာ ယူဂျင်းအော်ညီဂင်အကြောင်း အပြောနည်းကြရုံသာမက ယင်းအမည်မှာ မြန်မာတို့၏လျှာနှင့် အခေါ်ရခက်သောကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါမည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင် ဆိုသည်မှာပင် အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်း Eugene O'negin ကို မြန်မာတို့ အခေါ်ရလွယ်အောင် အင်္ဂလိပ်အသံထွက်ကိုလိုက်ပြီး မြန်မာအသံလွယ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရုရှတို့၏ အခေါ်နှင့် အတော်ကြီး နီးစပ်အောင် ရေးရလျှင် **ယက်ဖဂေးညင်းဩညီဂင်*** ဟူ၍ ဖြစ်ပါမည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်သည် ကဗျာဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် ယနေ့ မြန်မာစာပေဝေါဟာရအရ ဆိုလျှင် မဟာကဗျာရှည်ကြီးဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့စာပေသမိုင်းတွင် ကဗျာဖြင့်ရေးဖွဲ့ထားသော ဝတ္ထုရှည်ကြီးအဖြစ် ထင်ရှားသည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် ကဗျာဝတ္ထုဖြစ်သည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်သည် ကဗျာထုံးဖွဲ့မှုတွင် စကားလုံး ကျစ်လျစ်ခြင်း၊ အားကောင်းခြင်း၊ အသံသာယာစီးဆင်းခြင်းတို့ရှိပြီး ဝတ္ထုရှည် အထုံးအဖွဲ့တွင် ဇာတ်ဆောင်စရိုက်များ ပီပြင်ပေါ်လွင်ခြင်း၊ ကာလဒေသ ဖြစ်ပျက်မှု အခြေအနေများ တိကျမှန်ကန်ခြင်းရှိသဖြင့် ထူးခြားသော ကဗျာဝတ္ထုကြီးအဖြစ် သမိုင်းတွင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

---

* ကမ္ဘာ့ကျော် စာအုပ်တစ်ရာ၊ နွယ်သစ်၊ ၁၉၇၅။

ဇာတ်လမ်းများမှာလည်း လူ့သဘာဝနှင့် လူနေမှုသဘာဝတို့ကို အမိအရချုပ်ကိုင်ကာ အားကောင်းကောင်းနှင့်ခေါ်ဆောင်သွားပြီး အဆုံးတွင် ဦးတည်ချက်ကိုရောက်အောင် ပို့နိုင်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။
 ကောင်းပြီ။ ဇာတ်လမ်းကို အရင်ဆုံး ကြည့်ကြရအောင်။

x x x

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်သည် အထက်တန်းစားအသိုင်းအဝိုင်းတွင် ပေါက်ဖွားကြီးပြင်းလာသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူသည် စာပေအနုပညာ နောက်ခံ မကြွယ်ဝလှသော်လည်း ဇေယျာဏ်ကောင်းမွန်ပြီး ဘောဂဗေဒ နှင့်ပတ်သက်သော စာအုပ်စာတမ်းများကို ကောင်းစွာ ဖတ်ရှုထားသည်။ သူ့ဘဝတွင် အစစအရာရာ ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ဟု ဆိုရမည်။ အထူးသဖြင့် အချစ်ရေးကိစ္စများတွင် ကောင်းစွာအောင်မြင်ပြီး မော်စကို အထက်တန်းစားလောကကို ကောင်းစွာ ကျွမ်းဝင်သည်။ သို့သော် သူသည် ယင်းဘဝကို မပျော်ပိုက်ပါ။ အထက်လွှာဆက်ဆံရေးကို ငြီးငွေ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဘဲလေးကပ္ပဲများကိုပင် သူ စိတ်မဝင်စားတော့ပါ။

ယူဂျင်း၏ ဖခင်သည် အထက်တန်းစား အစဉ်အလာကို ကောင်းစွာထိန်းသိမ်းပြီး ပွဲကြီးလမ်းကြီးများကို အမြဲမပြတ် ပေးသည်။ သူ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန် ငွေအမြောက်အမြား ချေးငှားသည်။

သူ၏ဖခင် ဒေဝါလီခံရချိန်မှာပင် သူ၏ဦးလေး အသည်းအသန် နာမကျန်းဖြစ်နေကြောင်းကို ယူဂျင်း သိရှိရသည်။ ယူဂျင်းသည် ဦးလေး ဖြစ်သူ၏ တစ်ဦးတည်းသော အမွေစားအမွေခံ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် သူသည် နာမကျန်းဖြစ်နေသော ဦးလေးထံသို့ အပြေးအလွှား သွားရောက်

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်

၈၅

သည်။ သို့သော် အသက်မမီတော့ပါ။ သူမရောက်ခင်မှာပင် သူ့ဦးလေး ကွယ်လွန်နှင့်ပြီဖြစ်သည်။

အသုဘကိစ္စပြီး၍ ဆွေမျိုးသားချင်းများ ပြန်သွားကြသောအခါ ယူဂျင်းသည် မော်စကိုသို့ မပြန်တော့ဘဲ ဦးလေး၏ ခမ်းနားကြီးကျယ်သော ကျေးလက်အိမ်ဂေဟာကြီးမှာပင် မှီတင်းနေထိုင်တော့သည်။ ပထမတွင်မူ သူသည် အေးမြသောသစ်တောကြီးများနှင့် စိမ်းလန်းသာယာသော လယ်ယာမြေများကို ခံစားနှစ်သိမ့်မိသည်။ သို့သော် နှစ်ရက်မျှ ကြာသောအခါတွင်ကား သူသည် ထုံစံအတိုင်းပင် လောကကြီးကို ငြီးငွေ့လာတော့သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် သူသည် များမကြာမီမှာပင် လူတွေနှင့် မရောနှောဘဲ တသီးတခြားနေထိုင်သူတစ်ဦးအဖြစ် နာမည်ကြီးလာတော့သည်။ ခြံနီးချင်းများက ဖိတ်ကြားလျှင် သူသည် အရေးတကြီး သွားစရာကိစ္စရှိသည်ဆိုပြီး ငြင်းပယ်လေ့ရှိသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ခြံနီးချင်းများသည် သူ့ကို ဘေးမဲ့ပေးထားလိုက်ကြတော့သည်။

သို့ဖြင့် သူ့တွင် ဗလာဒီမာလင်းစကီးတစ်ယောက်သာလျှင် မိတ်ဆွေအဖြစ် ကျန်ရှိတော့သည်။ ဗလာဒီမာသည် အသက် ၁၈ နှစ်အရွယ်ရှိပြီး လူ့ဘဝကြီး၏သာယာမှုနှင့် အချစ်တို့ကို ခံစားနှစ်ခြိုက်လျက်ရှိသည်။ သူသည် ဂျာမနီတွင် နေထိုင်ခဲ့ဖူးပြီး ဒဿနပညာရှင်ကြီးများဖြစ်ကြသော ကန်နှင့် ရှီလာတို့၏ လွှမ်းမိုးမှုအောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ရသည်။ ရုရှနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ သူ၏ ဂျာမန်အတွေးအခေါ် အလေ့အကျင့်များကြောင့် သူသည် တသီးတခြားလို ဖြစ်နေရသည်။ သို့ဖြင့် သူသည် ယူဂျင်းနှင့် ပေါင်းမိသွားပြီး သူတို့နှစ်ယောက်၏ ခင်မင်ရင်းနှီးမှု ကြီးမားသည်ထက် ကြီးမားရတော့သည်။

ဗလာဒီမာသည် အော်လဂါ အမည်ရှိသော မိန်းကလေးတစ်

ယောက်နှင့် စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းထားသည်။ အော်လဂါတွင် တာတီယား နားဟူသော အစ်မတစ်ယောက်ရှိသည်။ အော်လဂါက လှသည်။ အသိုင်း အဝိုင်းတွင် ဝင်ဆန့်သည်။ သို့ဖြင့် ညီအစ်မနှစ်ယောက်တွင် သူမက ရှေ့ဆောင်ဖြစ်နေသည်။ အစ်မဖြစ်သူ တာတီယားနားက အေးသည်။ ဘာသိဘာသာ နေတတ်သည်။ သို့သော် သေသေချာချာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ကြည့်တတ်သူတစ်ဦးအဖို့မူ သူမ၏တကယ့်အလှကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ သူမက ပတ်ဝန်းကျင်လောကနှင့် ထိတွေ့ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း အလျဉ်းမရှိ ပါ။ သို့ဖြင့် မိဘများသည် သူမကို အိမ်ထောင်ချထားရေးအတွက် ပူပန် ကြောင့်ကြနေကြရသည်။

ဗလာဒီမာ၏ ဖိတ်ကြားမှုကြောင့် ယူဂျင်းသည် အော်လဂါတို့ အိမ်သို့ စိတ်မပျက်တပါးဖြင့် လိုက်ပါရသည်။ ဗလာဒီမာနှင့်အတူ လူငယ် တစ်ဦး အဖော်ပါလာမည်ဆိုသောအခါ လူကြီးများသည် တာတီယားနား အတွက် မျှော်လင့်မိကြသည်။ သို့ရာတွင် ယူဂျင်းက သူ အလည်သွား ရောက်ရသည့်အဖြစ်ကို များစွာမှပင် ငြီးငွေ့လေသည်။ တည်ခင်းဧည့်ခံ သည့် အစားအသောက်တွေက များလွန်းပြီး တောဆန်လှသည်။ ပြောကြ ဆိုကြသည့် အကြောင်းအရာတွေကလည်း လေးပြီး ပျင်းစရာကောင်းလှ သည်။ တာတီယားနားကိုလည်း သူက ဂရုမပြုမိသလောက်ပင်ဖြစ်သည်။

သို့သော် တာတီယားနားမှာမူကား ယူဂျင်းပြန်သွားသောအခါ များစွာမှပင် စိတ်လှုပ်ရှားပြီး ကျန်ရစ်သည်။ သူမက သူ့ကို လှိုက်လှိုက် လှဲလှဲပင် ချစ်နေမိပြီဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ့ကို ဘယ်လိုဆွဲဆောင်ရမှန်း မသိ။ နောက်ဆုံးတွင် တာတီယားနားသည် သူမ၏ အထိန်းတော်နှင့် တိုင်ပင်ပြီး ယူဂျင်းထံသို့ စာရေးသည်။ သူမ၏ မေတ္တာကို ဖော်ထုတ် သည်။ ယင်းသို့ ချစ်သဝဏ်လွှာပါးရာတွင် သူမက ပြင်သစ်လို ရေးသည်။

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၈၇

အကြောင်းမှာ သူမသည် ရုရှလို သဒ္ဒါဝါကျ မှန်အောင်မရေးနိုင်သော ကြောင့်ဖြစ်သည်။

ထိုစာကို ရရှိသောအခါ ယူဂျင်း ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သွားပြီး တာတီယားနားတို့အိမ်သို့ သွားသည်။ သူမကို ဥယျာဉ်ထဲတွင် တစ်ယောက်တည်းတွေ့ရသည်။ ယူဂျင်းက သူ့ဘဝအဖြစ်မှန်ကိုပြောပြသည်။ သူသည် မိန်းမပေါင်းမြောက်မြားစွာနှင့် ရှုပ်ပွေ့ခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် ခင်ပွန်းကောင်းတစ်ယောက် မဖြစ်နိုင်။ သူ့ဘဝသည် တာတီယားနားနှင့် မထိုက်တန်။

တာတီယားနား ဘာမျှ ပြန်မပြောပါ။ သူမ၏ဝေဒနာကို တိတ်ဆိတ်စွာပင် ကြိုတ်မှိတ်ပြီး ခံစားသည်။

ယူဂျင်းသည် အထီးကျန်အိမ်ဂေဟာကြီးတွင် အထီးကျန်တစ်ယောက်အဖြစ် နေထိုင်သည်။ နံနက်တိုင်းပင် စမ်းချောင်းကလေးတွင် ရေချိုးသည်။ စာဖတ်သည်။ လမ်းလျှောက်သည်။ မြင်းစီးသည်။ ညအခါ များတွင် နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်သည်။ ဗလာဒီမာတစ်ယောက်သာလျှင် သူ့ထံသို့ ရံဖန်ရံခါ လာရောက်လည်ပတ်သည်။

ထိုနှစ် ဆောင်းတွင်းတွင် တာတီယားနား၏နာမည်နေ့ (သူမ၏ အမည်ကိုရယူသော သူတော်စင်နေ့) ကျင်းပသည်။ ထိုပွဲသည် လူနည်းနည်းကလေးကိုသာ ဖိတ်ကြားသော မိသားစုပွဲဖြစ်ကြောင်း ဗလာဒီမာက ပြောသဖြင့် ယူဂျင်း သွားရောက်သည်။ သို့သော် နာမည်နေ့ပွဲသို့ ရောက်ရှိသောအခါ လူတွေအများကြီးတွေ့ရပြီး အစားအသောက်တွေ ကလည်း တနှင့်တပိုးကြီးဖြစ်ပြီး၊ ထိုမျှမက ကပွဲသဘင်ပါရှိကြောင်းကို ယူဂျင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထိုအခါ ဗလာဒီမာက သူ့ကို လိမ်ညာပြီးခေါ်သည်ဟု ယူဆပြီး စိတ်ဆိုးမိသည်။ သို့ဖြင့် ဗလာဒီမာကို လက်စားချေ

ရတနာပုံစာပေ

သည့်အနေဖြင့် ဗလာဒီမာ၏ချစ်သူ အော်လဂါနှင့် တစ်ချိန်လုံး လိုက်တွဲ က,သည်။ ဗလာဒီမာကို သူ့ချစ်သူနှင့် တွဲခွင့်မရအောင် ပြုလုပ်သည်။

ထိုအခါ ဗလာဒီမာ မနာလိုဝန်တိုစိတ်များ ပွားများကာ ဒေါသ အမျက်ထွက်ပြီး ယူဂျင်းကို သေနတ်ချင်းယှဉ်ပစ်ရန် စိန်ခေါ်သည်။ ယူဂျင်းကလည်း တဖွတ်ထိုးသဘောဖြင့်ပင် စိန်ခေါ်ပွဲကို လက်ခံလိုက် သည်။

ဗလာဒီမာသည် စိန်ခေါ်ပွဲမတိုင်မီတွင် အော်လဂါကို သွား ရောက်တွေ့ဆုံသည်။ သူမ၏အပြုအမူများကို ပြစ်တင်ရှုတ်ချရန် ဖြစ် သည်။ သို့သော် အော်လဂါက ဘာမှမဖြစ်သလိုပင် ကြည်လင်လန်းဆန်း စွာဖြင့် သူ့ကို လက်ခံတွေ့ဆုံသည်။ ထိုအခါ ဗလာဒီမာမှာ စိတ်ပေါ့ပါး သွားသည်။ သို့သော် နားမလည်နိုင်သည်များလည်း ကျန်ရှိလျက်ဖြင့် နှစ်ယောက် ယှဉ်ပြိုင်ပစ်ခတ်ရန်နေရာသို့ သွားရောက်သည်။

သေနတ်ချင်း ယှဉ်ပြိုင်ပစ်ခတ်ကြရာတွင် ယူဂျင်းက ဗလာဒီမာ ၏ ရင်ညွန့်တည့်တည့်ကို ပစ်ခတ်လိုက်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ယူဂျင်း သည် နောင်တ,တရားရရှိပြီး ကျေးလက်စံအိမ်ကြီးမှထွက်သွားပြီး ခြေဦး တည့်ရာသို့ လှည့်လည်လေတော့သည်။ အော်လဂါမှာလည်း များမကြာ မီမှာပင် စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်ပြီး အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်း သွားသည်။

သို့ရာတွင် တာတီယားနားမှာမူ ယူဂျင်းကို ချစ်မြဲချစ်နေပါသည်။ သူမသည် ယူဂျင်းနေထိုင်ခဲ့သော အိမ်ဂေဟာကြီးသို့ သွားရောက်သည်။ အိမ်ထောင်ထိန်းအဘွားကြီးနှင့် မိတ်ဖွဲ့ပြီး ယူဂျင်း၏ စာကြည့်ခန်းသို့ သွားရောက်သည်။ ယူဂျင်း၏ စာအုပ်များကို ဖတ်သည်။ စာမျက်နှာများ ပေါ်တွင် ရေးမှတ်ထားသည်များကို ကြည့်သည်။ ယူဂျင်းသည် အင်္ဂလိပ်

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၈၉

ကဗျာဆရာကြီး ဘိုင်ရှန်၏ ဒွန်ဂျူအန်* ကဗျာရှည်ကြီးကို အထူးနှစ်သက် ဟန်ရှိသည်။ တာတီယားနားသည် သူ၏စာအုပ်များကို ဖတ်ရှုရင်းဖြင့် သူ၏အကြောင်းကို ပိုမို သိရှိရသည်။

တာတီယားနား၏မိခင်သည် သမီးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဘာလုပ် ရမှန်းမသိ ရှိနေသည်။ သူမ၏သမီးသည် လာရောက်ပိုးပန်းသူများကို စိတ်မဝင်စားဘဲ ရှိနေသည်။ စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းမှုများအားလုံးကို လက် မခံဘဲ ငြင်းဆန်နေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဆွေမျိုးများ၏အကြံပေးချက် အရ တာတီယားနားကို မော်စကိုမြို့တော်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားရန် ဆုံးဖြတ် ကြသည်။ မြို့မှာက ပို၍ကောင်းမွန်သော ယောက်ျားများ ရှိသည်။ နောက် ဆုံးတွင် မော်စကိုမြို့ရှိ ဆွေမျိုးတစ်ယောက်အိမ်တွင် ခေတ္တသွားနေကြ သည်။

မြို့သို့ရောက်ရှိသောအခါ တာတီယားနားသည် ဝမ်းကွဲညီမများ ၏ သင်ပြချက်အရ ခေါင်းကို ခေတ်ဆန်အောင် ပြုပြင်တတ်လာသည်။ မြို့နေအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေအောင် နေတတ်လာသည်။ ကပွဲတစ်ခုတွင် နာမည်ကျော် ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦးဖြစ်သော မင်းသားကြီး တစ်ဦးက သူမကို စိတ်ဝင်စား စွဲလန်းသွားသည်။ ထိုမင်းသားကြီးသည် ဝတုတ်ပြုကြီးဖြစ်သော်လည်း တာတီယားနားက မင်းသားကြီး၏ ကမ်း လှမ်းမှုကို လက်ခံလိုက်သည်။

ယူဂျင်းသည် နှစ်နှစ်ကျော်ကျော် စိတ်ကူးပေါက်ရာ လှည့်လည် သွားလာနေပြီးနောက် မော်စကိုမြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။ သူ သည် ထုံးစံအတိုင်းပင် သူ့ဘဝကြီးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဘာမှ အလေးအနက်

---

* Don Juan by George Gordon Byron (1788-1824)

မရှိသည့်အလျောက် အထက်လွှာ က,ပွဲကြီးတစ်ခုသို့ ခဏတဖြုတ်မျှ စိတ်ပြေလက်ပျောက် ဖြစ်လိုငြားဆိုပြီး တက်ရောက်သည်။ အိမ်ရှင်က သူ့ကို လှိုက်လှဲစွာ ဆီးကြိုသည်။ ယင်းအိမ်ရှင်သည် သူ၏ သိဟောင်း ကျွမ်းဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ အိမ်ရှင် မင်းသားကြီးက သူ ရက်ရှည် လများ ပျောက်နေသည့်အကြောင်း ပြစ်တင်ပြောဆိုနေစဉ်တွင် ပရိသတ် အတွင်း၌ အလှူဧကရီမတစ်ပါးပမာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားလျက်ရှိသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို ယူဂျင်း မျက်လုံး မခွာနိုင်ဘဲရှိနေသည်။ ယူဂျင်းက ထိုအမျိုးသမီး မည်သူနည်းဟု စူးစမ်းသောအခါ အိမ်ရှင်မင်းသားကြီးက သူ့ဇနီးဖြစ်ကြောင်း၊ တာတီယားနားဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုသောအခါ ယူဂျင်း များစွာမှပင် တုန်လှုပ် အံ့ဩရသည်။

တာတီယားနားသည် အပြောင်းလဲကြီး ပြောင်းလဲလျက် ရှိချေပြီ။ သူမသည် တစ်ကြိမ်က သူ့ထံသို့ မကွယ်မဝှက်ပင် ရည်စားစာ ရေးခဲ့သော ရှိုးတိုးရှုန်တန် တောသူကလေး အမူအသွင်များ အစအနမျှပင် မရှိပါ တော့ချေ။ ယူဂျင်းသည် သူမကို အထူးပင် စွဲလန်းနှစ်သက်နေသဖြင့် သူမ၏အိမ်သို့ မကြာမကြာ သွားရောက်သည်။ သို့ရာတွင် သူမက သူ့ကို သာမန်ဧည့်သည်တစ်ယောက်အဖြစ်ထက် ပိုမိုဆက်ဆံခြင်းမရှိပါ။

နောက်ဆုံးတွင် ယူဂျင်းသည် သူ၏ရင်ထဲတွင် ခံစားနေရသော ဝေဒနာများကို ဖွင့်ထုတ်ကာ သူမထံသို့ စာများ ရေးသားသည်။ တာတီ ယားနားက မည်သို့မျှ တုန်ပြန်ခြင်းမပြုပါ။ ယူဂျင်းသည် တစ်ဆောင်း တွင်းလုံးပင် အခန်းထဲမှာအောင်းပြီး စာရေးလိုက် တွေးငေးလိုက်နှင့် ရှိခဲ့ ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ယူဂျင်းသည် မည်သို့မျှ သည်းမခံနိုင်တော့ဘဲ သူမထံသို့ ကြိုတင်ကြေညာခြင်း မရှိဘဲ သွားရောက်သည်။ သူ ရောက်ရှိ သွားစဉ်တွင် အမျိုးသမီးက သူ့စာများကို ဖတ်နေခိုက်နှင့် အံ့ဩစွာ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၉၁

ကြိုကြိုက်ရသည်။

တာတီယားနားက သူ၏မေတ္တာတောင်းခံမှုကို လက်မခံပါ။ သူသည် အဘယ့်ကြောင့် တောသူကလေးကို ပြက်ရယ်ပြုခဲ့ပြီး သူသည် အဘယ်ကြောင့် လင်ရှိမိန်းမတစ်ယောက်နောက်ကို လိုက်နေရသနည်း။ သူမအနေနှင့် သူ၏မေတ္တာတောင်းခံမှုအသစ်ထက် ဟိုတုန်းက ရက်ရက်စက်စက် ငြင်းပယ်ခဲ့သည့်စကားများကို နားထောင်ချင်ပါသေးသည်။ သူမသည် တစ်ချိန်က သူ့ကိုချစ်ခဲ့ပါသည်။ သူ၏ဇနီး ဖြစ်လိုခဲ့ပါသည်။ သူမသည် ယခုအထိလည်း သူ့ကို ချစ်နေဆဲဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မင်းသားကြီးနှင့် လက်ထပ်ရန် သူမအမေ၏ တိုက်တွန်းမှုကို လက်ခံခဲ့သည်မှာလည်း မှားယွင်းနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သူမသည် ယခုအခါ အိမ်ထောင်သည် တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ သူမအနေနှင့် ခင်ပွန်းသည်အပေါ်တွင် သေသည်အထိ သစ္စာရှိသွားရပါမည်။

ဤကား ယူဂျင်းအော်ညီဂင်၏ ဇာတ်လမ်းသဘောတည်း။ ဇာတ်လမ်းက ရှင်းသည်။ ပွင့်လင်းသည်။ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက်သည်များကို မခွင်းမချန် ဖော်ပြပြီး အမှန်တရားကို ထောက်ပြ ဆုပ်ကိုင်ထားသည်။

သို့သော် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ကြည့်ရာတွင် ဇာတ်လမ်းတစ်ခုတည်းကိုသာ ကြည့်ရမည်မဟုတ်။ ဇာတ်လမ်းနှင့် ခွဲခွာ၍မရသော အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသည့် စာရေးဆရာ၏ ဒဿန ဇာတ်ဆောင်စရိုက်နှင့် နောက်ခံမြင်ကွင်းများကို ဖော်ပြသော စာရေးဆရာ၏ အတတ်ပညာတို့ကိုလည်း ကြည့်ရပေမည်။ ထို့နောက် စာရေးဆရာ၏ အရေးအသား။

ဤဝတ္ထုတွင် စာရေးဆရာ၏ အရေးအသားသည် စကားပြေမဟုတ်။ ကဗျာဖြစ်သည်။ ထပ်၍ပြောရလျှင် စကားပြေဝတ္ထုမဟုတ်။ ကဗျာဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ဤဝတ္ထု ပိုပြီး ကျော်ကြားထင်ရှားခြင်းသည် စာ

ရတနာပုံစာပေ

ရေးဆရာ၏ ကဗျာအရေးအဖွဲ့နွဲ့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ပွတ်ရှုကင်သည် ဤဝတ္ထုကိုရေးသားရန်အတွက် တစ်ပိုဒ်တွင် တစ်ဆယ့်လေးကြောင်းပါရှိသော တစ်ဆယ့်လေးကြောင်းတစ်ပုဒ်* ရေးစပ်နည်းကို တီထွင်ခဲ့သည်။

သူ၏ဝတ္ထုတွင် ကဗျာကာရန်အားကို လှပအားရှိစွာ အသုံးပြုထားသဖြင့် တစ်ကြောင်းချင်း တစ်ပိုဒ်ချင်း တစ်ခန်းချင်းသည် သူ့အင်အားနှင့်သူ အရည်အချင်း ပြည့်ဝလျက်ရှိသည်။ တစ်နည်း ပြောရလျှင် ရသမြောက်လျက်ရှိသည်။

ယင်းကြောင့်ပင်လျှင် ရုရှ စာရေးဆရာကြီး တူရဂေညက်** က ယူဂျင်းအော်ညီဂင်တွင် ပါဝင်သောစာကြောင်းတစ်ကြောင်းအတွက် သူ၏ လက်သန်းနှစ်ဘက်စလုံးကို ပေးနိုင်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဤဝတ္ထုတွင် ပင်မအခန်းကြီး ရှစ်ခန်း၊ အခန်းကိုးဟု ဆိုနိုင်သော ‘ယူဂျင်း၏ခရီးစဉ်’နှင့် အခန်းတစ်ဆယ်ဟုဆိုနိုင်သော ‘နောက်ဆက်တွဲ’ တစ်ပိုင်းတစ်စတို့ ပါဝင်သည်။ သို့သော် ပထမအစတွင် ဤအခန်းများ အားလုံးကို တစ်ခါတည်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်မဟုတ်ချေ။ ရေးပြီးသမျှကို တစ်ခန်းချင်း တစ်အုပ်စီ ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရောင်စုံစက္ကူ မျက်နှာဖုံးနှင့် ကဗျာစာအုပ်ကလေးများပမာ ဖြစ်သည်။ ပထမသုံးခန်းကို ရေးပြီးချိန်တွင် ပထမဆုံးအခန်းကို ၁၈၂၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က အမှာစာရေးရာတွင် စာရေးဆရာက နောက်ဆက်တွဲများမရှိဟု

---

* 14- Line Stanza ** Ivan Turgenev (1818-83)

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၉၃

ဆိုခဲ့သည်။ တစ်အုပ်နှင့်တစ်အုပ်ကြားတွင် လပေါင်းအတန်ကြာ ခြားပြီးမှ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ အားလုံးပေါင်း တစ်စုတစ်စည်းတည်းအဖြစ် ၁၈၃၃ ခုနှစ်တွင်မှ ထုတ်ဝေသည်။

ထိုမျှမကပါ။ အခန်းကြီးတစ်ခန်းတွင် ပါရှိသော ကဗျာပိုဒ်များ ကိုလည်း တစ်ဆက်တည်း တစ်လျှောက်တည်း တစ်သမတ်တည်း ရေးသားသည်မဟုတ်ပါ။ တစ်ပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ကို စိတ်ကူးဉာဏ် ဝင်စားသည့် အတိုင်းသာ ရေးဖွဲ့သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအပိုဒ်များကို အစီအစဉ်ကျ အောင် နောက်မှပြုလုပ်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ရေးပြီးသော စာကြောင်းများ စာပိုဒ်များကိုလည်း အကြိမ်ကြိမ် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ မွမ်းမံခြင်းများ ပြုလုပ်သည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင် ဇာတ်လမ်း ပေါက်ဖွားရာဒေသသည် ခရိုင်းမီးယားကျွန်းဆွယ် ဖြစ်သည်ဟု ပွတ်ရှုကင်က ပြောပါသည်။ သူသည် သာယာလှပသော ထိုကျွန်းဆွယ်သို့ ၁၈၂၀ ပြည့်နှစ်က ရောက်ရှိခဲ့သည်။ သူ၏ ၂၁ မြောက်မွေးနေ့အပြီးတွင်ဖြစ်သည်။ သူ၏ ကဗျာဝတ္ထုကို ၁၈၂၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ နောက် ရှစ်နှစ်အကြာတွင် ထိုဒေသသို့ ထပ်မံသွားရောက်သည်။ သူ့အနေနှင့် ရေးအားအကောင်းဆုံးကာလတွင် ဖြစ်သည်။ တာတီယားနားထံသို့ပေးသော အော်ညီဂင်၏စာမှ တစ်ပါး နောက်ဆုံးအခန်းကို ၁၈၃၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ရေးသားပြီးစီးခဲ့သည်။ ယင်းစာကို ရေးသားရန်ကား နောက်တစ်နှစ် ကြာမြင့်ခဲ့ပါသည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်ကို ဆက်ရေးရန် ပွတ်ရှုကင်ကို သူ၏မိတ်ဆွေများက တိုက်တွန်းခဲ့ကြသည်။ အကြောင်းမှာ အော်ညီဂင်သည် အိမ်ထောင်လည်းမကျသေး၊ သေဆုံးခြင်းလည်း မရှိသေးသဖြင့် ဇာတ်လမ်း

ရတနာပုံစာပေ

မပြီးဆုံးသေးဟု ယူဆကြသည်။ ဇာတ်လမ်းကို ဆက်မည်ဆိုက ဆက်နိုင်သည်။

ပွတ်ရှုကင်ကလည်း ဆက်လက်ရေးသားရန် အားထုတ်ခဲ့ပါသည်။ သူ ကွယ်လွန်သောအခါ နောက်ဆက်တွဲအခန်းတစ်ဆယ်၏ ရေးပြီးသား အပိုင်းအစများကို တွေ့ရှိကြရသည်။ အပိုင်းအစတစ်ခုသည် သူ မကွယ်လွန်မီ တစ်နှစ်ခန့်အလို ၁၈၃၅ ခုနှစ် ဆောင်းဦးကာလတွင် ရေးသားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

နောက်ဆက်တွဲ အခန်းတစ်ဆယ်တွင် မည်သို့ ဇာတ်သိမ်းမည်ဟု မမှန်းဆနိုင်ပါ။ ထိုအချိန်က ပထမမြောက် နိကိုလပ်ဘုရင်ကို ဖြုတ်ချပြီး ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ရရှိရေးအတွက် ကွန်စတင်တိုင်ကို နန်းတင်ရန် ကြိုးစားသော ‘ဒီဇင်ဘာပုန်ကန်မှု’ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဒီဇင်ဘာပုန်ကန်မှုကို တိုးတက်သော တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဝင် စစ်အရာရှိကြီးများက ခေါင်းဆောင်ခဲ့သည်။ ယူဂျင်းအော်ဦဂင်သည် ယင်းပုန်ကန်မှုတွင် ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပြီး နိဂုံးချုပ်သွားချေမည်လော။ သို့မဟုတ် တာတီယားနား၏ခင်ပွန်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးပါဝင်ပြီး ပြစ်ဒဏ်ခံရကာ ယူဂျင်းအတွက် လမ်းဖွင့်ပေးမည်လောဆိုသည်ကို မည်သူမျှ မမှန်းဆနိုင်ပါ။

မည်သို့ဆိုစေ ပွတ်ရှုကင်သည် တော်လှန်ရေးကို ထောက်ခံသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူသည် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုနှင့် တရားသေအယူဝါဒတို့ကို ဆန့်ကျင်သူဖြစ်သည်။ သူသည် လွတ်လပ်မှုနှင့် အချုပ်အနှောင်ကင်းမဲ့မှုကို မြတ်နိုးသူဖြစ်သည်။ သူသည် ကျွန်ုပ်တို့ရှင်လူတန်းစားမှ ပေါက်ဖွားလာသူတစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။

အမှန်တကယ်တွင် သူသည် နိုင်ငံရေးနယ်နှင်ဒဏ် ခံရသူတစ်ဦး

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၉၅

ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားရေးဌာနတွင် သူ့ အမှုထမ်းခဲ့သည်။ သို့သော် သူ၏ တိုးတက်သောအတွေးအမြင်များကြောင့် ဝေးလံသော တောင်ပိုင်းဒေသ သို့ အပို့ခံရသည်။ မဲဇာသို့ အပို့ခံရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူ့ကို အလုပ်မှ ထုတ်ပစ်ခဲ့သည်။ မဲဇာသို့ အပို့ခံရစဉ်မှာပင် ယူဂျင်း အော်ညီဂင်ကို စတင်ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

နယ်နှင့်ဒဏ်ခံရသည့်အနေဖြင့် သွားရောက်ခဲ့ရသော ခရိုင်းမီး ယားနှင့် ကော့ကေးဆပ်ဒေသတို့ကို အခြေခံသော ‘ကော့ကေးဆပ် အကျဉ်းသမား’ ‘ဂျစ်ပဆီ’နှင့် ‘ညီအစ်ကိုဓားပြများ’ အမည်ရှိသည့် ကဗျာ ရှည်ကြီးများသည် ထင်ရှားလှသည်။ သူ၏ကဗျာများကို အင်္ဂလိပ်ကဗျာ ဆရာကြီး ဘိုင်ရွန်၏ကဗျာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြသည်။ သူ့ကို ‘ရုရှပြည်၏ ဘိုင်ရွန်’ဟုပင် ခေါ်ဆိုကြသည်။

သူသည် ရုရှနိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်ကို ကျော်လွန်ပြီး ကမ္ဘာတွင် ထင်ရှားသော ရုရှစာရေးဆရာများတွင် ပထမဆုံးဖြစ်သည်။

သို့သော် သူသည် စာရေးအား အကောင်းဆုံးအချိန် အသက် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်မှာပင် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ၃၇ နှစ်အရွယ်တွင်ဖြစ်သည်။ သေဆုံးပုံကလည်း သူ့ဝတ္ထုများတွင်ပါဝင်သော သူရေးလေ့ရှိသော စိန် ခေါ်ပွဲတစ်ခုတွင် ဖြစ်သည်။ သူ့ဇနီးသည်၏ ဖောက်ပြားမှုအတွက် စိန် ခေါ်ရာတွင် သေနတ်ကျည်ဆန် ထိမှန်သေဆုံးခြင်းဖြစ်သည်။

ယူဂျင်းအော်ညီဂင်ကို နာမည်ကျော် ရုရှဂီတပညာရှင်ကြီး ချိုင် ကော့စကီး* က အော်ပရာ ကပြခဲ့ရာ အထူးအောင်မြင်ကျော်ကြားသည်။

---

* Tchaikovsky, Piotr Ilich (1840-93)

ပွတ်ရှုကင်၏ ကာရန်တွေက အလိုလို တေးဆိုနေကြသည်ဟု ချိုင်ကော့ စကီးက ပြောပါသည်။

အမှန်ကိုပြောရလျှင် ပွတ်ရှုကင်သည် ယူဂျင်းအော်ညီဂင်ကို ဖန်တီးရာတွင် ကဗျာဆရာတစ်ယောက်၏ ခံစားသိမြင်မှုဖြင့် ရေးဖွဲ့သည် သာမက ဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ယောက်၏ စိတ္တဗေဒ ထွင်းဖောက်မှုအမြင် ဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားခြင်းလည်း ဖြစ်ပေသတည်း။

စာညွှန်း

1. Eugene Onegin by A. Pushkin. Translation by Brbette Deutsch. Edited With An Introduction by Avrahm Yarmolinsky.
2. The Reader's Companion to World Literature. New York, 1964.
3. Masterpieces of World Literature in Digest form. Edited by Frank N.Magill.

ရနံ့သစ် မဂ္ဂဇင်း
မေလ၊ ၁၉၈၉

ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာ ... ကဗျာနှင့်ပြည်သူ ထပ်တူဖြစ်ခြင်း မဖြစ်ခြင်း

(၁)

ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိဟာ ကဗျာတစ်ပုဒ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ဟာတွေအားလုံးဟာ အောက်ခြေမှတ်စုပဲ ဖြစ်ရမယ်။ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ ခံစားမှု၊ တွေးခေါ်မှုနဲ့ လုပ်ဆောင်မှုတွေအားလုံးကို စာဖတ်သူတစ်ဦးက သူ့လက်ဖဝါးပြင်ပေါ်မှာ တင်ကြည့်သလို အားလုံးကုန်ကို တွေ့မြင်ရတဲ့အခါမှာ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ဟာ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ပဲ ဖြစ်နေရမယ်။

တကယ်လို့ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ဟာ သူ့ကိုယ်ကို လူသားတစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ ကဗျာဆရာတစ်ဦးအဖြစ် နှစ်ပိုင်းခွဲခြားခဲ့မယ်ဆိုရင် သူဟာ အနုပညာသမားတစ်ဦးအဖြစ်ကနေ သူ့ကိုယ်သူ မလွဲမသွေ သတ်သေလိုက်တာပဲ ဖြစ်တယ်။

ရင်းဗိုး* ဟာ ကျွန်ကုန်သည်တစ်ဦး ဖြစ်သွားတဲ့အခါမှာ သူ့ရဲ့

---

* Rimbaud, Arthur 1854-1891 ပြင်သစ်ကဗျာဆရာ

ဘဝဟာ သူ့မျှော်မှန်းတဲ့ ကဗျာဆရာဘဝနဲ့ ခြားနားသွားတဲ့အတွက် ကဗျာရေးဖွဲ့မှုကို ရပ်စဲလိုက်တယ်။ ဒါဟာ အရိုးသားဆုံးလုပ်ရပ်ပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒါပေမဲ့ တချို့ကဗျာဆရာ တော်တော်များများဟာ သူတို့ရဲ့ဘဝနဲ့ သူတို့ရဲ့ ကဗျာတွေ တခြားစီဖြစ်သွားပေမယ့် ဆက်ပြီး ရေးနေကြတယ်။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ဘဝနဲ့ တခြားစီပါလို့ ကြိုးစားပြီး သက်သေပြနေကြတယ်။

ဒါပေမဲ့ သူတို့ရေးတဲ့ စာဟာ သူတို့အတွက်သာ ကဗျာဖြစ်တယ်။ ကဗျာကို လှည့်ဖြားလို့ မရဘူး။ ကဗျာက သူတို့ကို ပစ်ပယ်လိုက်တယ်။

ကဗျာဟာ အချစ်ကြီးတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ပဲ။ သစ္စာမရှိမှုကို ခွင့်မလွှတ်တတ်ဘူး။

အမှန်တရားကလွဲရင် အခု ဘယ်ဟာကိုမှ သူ ခွင့်မလွှတ်တတ်ဘူး။ ဘယ်တော့မှ မုသားစကား မပြောဘူးဆိုပြီး ကိုယ့်ကိုကိုယ် ဂုဏ်ယူနေတဲ့လူတွေ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကိုယ်သူတို့ မေးကြည့်ကြစမ်းပါ။ အမှန်တရားကိုမပြောဘဲ နှုတ်ဆိတ်နေကြတဲ့အကြိမ်ပေါင်း ဘယ်လောက် ရှိသလဲလို့။

အဲဒီလူတွေက သူတို့လို လူစားမျိုးတွေက တီထွင်ခဲ့တဲ့ ရှေးဟောင်းစကားတစ်ခုကို ကိုးကားပြီး ကာကွယ်တတ်ကြတယ်။ ‘နှုတ်ဆိတ်ခြင်းသည် ရွှေ’တဲ့။

တကယ်လို့ နှုတ်ဆိတ်ခြင်းဟာ ရွှေဖြစ်ခဲ့ရင် အဲဒီရွှေဟာ အခေါင်းပွကြီးပဲ။ ဒါဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် လူ့ဘဝရဲ့ အမှန်တရားပဲ။ ကဗျာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးပြောရရင်တော့ ပိုပြီးမှန်ကန်တယ်လို့ ဆိုရမယ်။

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၉၉

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကဗျာဟာ မီးမောင်းထိုးထားတဲ့ လူ့ဘဝဖြစ်လို့ပဲ။

“ကျွန်တော် မုန်းတီးစက်ဆုပ်ပြီး ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်နေတဲ့ အချင်း အရာတွေဟာ ဆိုဗီယက်ပြည်သူ့အများအပြားက မုန်းတီးစက်ဆုပ်နေတဲ့ အချင်းအရာတွေပဲဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် ချစ်မြတ်နိုးပြီး ရရှိအောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေတဲ့ အချင်းအရာဟာလည်း မရေမတွက်နိုင်တဲ့ အခြားပြည်သူတွေ ချစ်မြတ်နိုးကြတဲ့ အခြင်းအရာပဲဖြစ်တယ်”

ကျွန်တော့်ရဲ့ ကဗျာတွေထဲမှာ ဖော်ပြနေတဲ့ အတွေးသစ် အမြင်သစ်တွေဟာလည်း ဆိုဗီယက် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးထဲမှာ အရင်ကတည်းက ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် မရေးခင်ကတည်းက ရှိခဲ့တယ်။ ကဗျာတွေထဲမှာ မဖော်ပြခဲ့ကြသေးတာပဲဖြစ်တယ်။ ဒါတွေကို ကျွန်တော် မရေးဘူးဆိုရင်လည်း တခြားတစ်ယောက်က ရေးမှာအမှန်ပဲ”

“ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်အဖြစ် တည်ရှိနေသမျှတော့ တခြားလူတွေရဲ့ မဖော်ပြရသေးတဲ့ အတွေးအမြင်တွေကို ဝမ်းသာအားရစွာနဲ့ တစ်သက်လုံး ဖော်ပြသွားနေမှာပဲဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်မဟုတ်တော့တဲ့အခါမှာတော့ အဲဒါတွေကို ဖော်ပြနိုင်တော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး”

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ‘ကိုယ်တိုင်’ဆိုတာ ဘာလဲ။

အထက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်များသည် ဆိုဗီယက်ကဗျာဆရာ ဖက်ဖီဂေးညီယက်ဖ်တူရှင်ကို*၏ အရွယ်စော ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ** မှ ကောက်နုတ်ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

* Yevtushenko, Yevgeny (1933 —)

** A Precocious Autobiography

(၂)

များသောအားဖြင့် ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကို အတွေ့အကြုံများပြားရင့်ကျက်ပြီး အသက်အရွယ်ရရှိသောအခါမှသာ ရေးတတ်ကြသည်။ သို့သော် အသက်အရွယ်ငယ်စဉ်မှာပင် ရေးသားကြသူများလည်း ရှိသည်။ ကမ္ဘာမှာရော မြန်မာမှာရောဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာသည် သူ၏ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကို အသက် ၂၃ နှစ်အရွယ်တွင် ထုတ်ဝေရန် ရည်စူးပြီး ၂၁ နှစ်အရွယ်တွင် စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ သို့သော် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကို ဖြတ်သန်းရခြင်းနှင့် အခြားအချင်းအရာများကြောင့် ‘ဒဂုန်တာရာ’ကို ၃၂ နှစ်အရွယ်တွင်မှ ထုတ်ဝေဖြစ်သည်။ ပထမတွင် ‘ဆန်းစသော်တာ’ဟု အမည်ပေးပြီး ‘လူငယ်တစ်ဦး၏ ဖွင့်ဟဝန်ခံချက်နှင့် ထင်မြင်ချက်များ’ဟု အမည်ငယ်ပေးထားသည်။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို၏စာအုပ်ကို သူ အသက် ၃၀ အရွယ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အသက် ၃၀ မတိုင်မီတွင် ရေးသားခဲ့သဖြင့် ‘အရွယ်စော ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ’ဟု အမည်ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အချိန်မတန်သေးဘဲ ရင့်ကျက်ခဲ့ရသူတစ်ဦး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိပင် ဖြစ်သည်။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို၏ စာအုပ်သည် သူ၏ဘဝ သူ၏ကဗျာနှင့် သူ၏ခေတ်ကာလကို ရေးဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာ ထပ်တူဖြစ်ရေး၊ ကဗျာနှင့် ကဗျာမွေးဖွားရာကာလ ညီညွတ်မှန်ကန်ရေး တို့ပင် ဖြစ်သည်။

(၃)

ယက်ဖ်တူရှင်ကိုကို ဆိုက်ဗီးရီးယားဒေသ ဗိုင်ကားကန်ကြီးအနီး ရှိ မီးရထားလမ်းဆုံမြို့ကလေး ဇီမာတွင် ၁၉၃၃ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့ တွင် ဖွားမြင်သည်။ ယက်ဖ်တူရှင်ကို ဆိုသည်မှာ ယူကရိန်းအမည်ပင် ဖြစ်သည်။

၁၉ ရာစု အကုန်ပိုင်းလောက်တွင် ဖက်ဖ်တူရှင်ကို၏ ဘေးတော် သူ လယ်သမားကြီးသည် ဇီတိုမာပြည်နယ်တွင် မြေပိုင်ရှင်၏အိမ်ကို မီး တင်ရှို့မှုဖြင့် ဆိုက်ဗီးရီးယားသို့ နယ်နှင့်ဒဏ် ကျခံခဲ့ရသည်။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို၏အဖိုးသည် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် စစ်သား ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူသည် ဆိုက်ဗီးရီးယားအရှေ့ပိုင်းနှင့် ယူရယ် တောင်တန်းဒေသတို့မှ လယ်သမားလှုပ်ရှားမှုများကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခဲ့ သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို၏ အဖေနှင့် အမေတို့သည် ထိုအချိန်က ဖြစ် ပေါ်တည်ရှိခဲ့သော နိုင်ငံရေးအခြေအနေများအရ တောင်ဝင်ရိုးစွန်းနှင့် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းများဖြစ်ကြသည်။ ယင်းကြောင့်လည်း နောက်ဆုံးတွင် သူတို့နှစ်ယောက် ကွဲသွားကြခြင်း ဖြစ်သည်။

သူတို့နှစ်ယောက် ဘူမိဗေဒ သိပ္ပံကျောင်းတွင် ခေတ္တဆုံခဲ့ကြ သည်။ ထိုစဉ်က တက္ကသိုလ်များသို့ အများဆုံး ဝင်ရောက်ခွင့် ရရှိသူများ မှာ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား သားသမီးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ပညာ တတ် လူလတ်တန်းစား၏ သားသမီးများသည် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ဝင်ရောက်ကြရသည်။ သူ၏မိခင်က လယ်သမားအနွယ်ဖြစ်ပြီး သူ၏ ဖခင်က ပညာတတ်အနွယ်ဖြစ်ချေသည်။

ရတနာပုံစာပေ

ယက်ဖ်တူရှင်ကိုသည် ဖခင်ဖြစ်သူ၏သင်ပြမှုကြောင့် ၆ နှစ်သား အရွယ်မှာပင် စာရေးတတ် ဖတ်တတ်ပြီး ရှစ်နှစ်သားအရွယ်တွင် ဒူးမား၊ ဖလောဗဲယား၊ ရှီလား၊ ဗားလ်ဇက်၊ ဒန်တီ၊ မော်ပါဆွန်း၊ တော်စတိုင်း၊ ဗိုကားရှိုး၊ ရှိတ်စပီးယား၊ ဂျက်လန်ဒန်၊ ဆာပင်းတီးနှင့် အိပ်ဂျီဂျီဝဲလ် တို့၏စာများကို အငမ်းမရ ဖတ်ရှုနေပြီဖြစ်သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကို ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ သူ တွေ့မြင် ခံစားရသည်။ အခြားကလေးသူငယ်များ အမျိုးသမီးများနှင့် အတူ တွဲပေါင်း ၁၆ တွဲပါရှိသော မီးရထားကြီးဖြင့် ဆိုက်ဗီးရီးယားသို့ စစ်ပြေးရသည်။ သူ၏ ဇာတိမြို့ကလေး 'ဇီမာလမ်းဆုံ'သို့ ရောက်ရှိအောင် တစ်လခန့် သွားရသည်။

ထိုနှစ်မှာပင် သူ၏မိဘများ ကွာရှင်းပြတ်စဲကြသည်။ မိခင်နှင့် အတူ မော်စကိုသို့ သူ ပြန်ခဲ့သည်။

ဖခင်သည် နောက်အိမ်ထောင်နှင့် ကာဇက်စတန်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သည်။ မိခင်သည် ဘူမိပေဒအရာရှိအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်ပြီး အဆို တော်ဖြစ်လာစေရန် ရှေ့တန်းတွင် သွားရောက်ဖျော်ဖြေသည်။ ထိုကာလ များတွင် ယက်ဖ်တူရှင်ကိုသည် မော်စကိုမြို့တွင် တစ်ယောက်တည်း နေထိုင်ရသည်။ သူသည် လမ်းမများပေါ်တွင် လှည့်လည်ပြီး ဆေးလိပ် သောက်တတ်လာသည်။ အဆဲတတ်လာသည်။ လက်သီးဆုပ်များကို အသင့်အနေအထားတွင် ထားရှိလာတတ်သည်။

ထိုအချိန်က သူနေထိုင်ရာလမ်းတွင် ဗိုလ်ကျနေသူမှာ 'အနီ'ဟု ခေါ်သော အသက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် ကောင်ကလေးတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ 'အနီ'ကို လူငယ်တိုင်းက ကြောက်ရသည်။ သူတောင်းသည့် ပိုက်ဆံကို ပေးရသည်။ ၎င်း၏အိတ်ထဲတွင် သံလက်ခေါက်စွပ် အမြဲတမ်း

ပါရှိသည်။ ‘အနီ’အကြောင်း သူ ကဗျာရေးဖွဲ့သည်။ ယင်းအတွက် ‘အနီ’ က သူ့ကို ထိုးကြိတ်သည်။ သူ ခံလိုက်ရသည့်အတွက် သူ့အိမ်မှာ ကျိတ် ပြီး ဂျူဂျစ်ဆုလေ့ကျင့်ခန်းများ ပြုလုပ်သည်။ အနီကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက် သည်။ အနီ မရှုမလှခံရပြီး လမ်းလူမိုက်အဖြစ်မှ နိဂုံးချုပ်ရတော့သည်။

“ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် သဘောပေါက်နားလည်ရတာ ကတော့ ကဗျာဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ရင် ကဗျာတွေကို ရေးဖွဲ့နေရုံ နဲ့တင် မပြီးဘူး။ အဲဒီကဗျာတွေအတွက် ဘယ်လိုရပ်တည် ကာကွယ် ရမယ်ဆိုတာကိုလည်း နားလည်ရမယ်”

(၄)

ယက်ဖ်တူရှင်ကိုသည် ကျောင်းတွင် ဆရာ၏ အချစ်တော်များ၊ ကုန်းချောတတ်သူများ၊ မြောက်ပင့် ညာဝါးတတ်သူများကို ထိုးကြိတ် သတ်ပုတ်လေ့ရှိသဖြင့် လူဆိုးကလေးအဖြစ် သတင်းကြီးလာတော့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူသည် ကျောင်းမှအထုတ်ခံရသည်။ မိခင်က ဆရာကြီး ကို တောင်းပန်ပြီး သူ့ကို ကျောင်းပြန်တက်ရန် ပြောသည်။

မိခင်နှင့် ရန်ဖြစ်ပြီး ကာဇက်စတန်ရှိ ဖခင်ထံသို့ သူ ထွက်ပြေး သည်။ ၁၅ နှစ်အရွယ်တွင် ဖြစ်သည်။ ဖခင် ခေါင်းဆောင်သော ဘူမိ ဗေဒ လေ့လာရေးအဖွဲ့တွင် အလုပ်သမားအဖြစ် သူ လုပ်လာရသည်။ ဘဝအတွေ့အကြုံများ ရရှိသည်။

သို့သော် နောက်ထပ် လေ့လာရေးခရီးတစ်ခု လိုက်ပါပြီး နောက် ပိုင်းတွင် မိခင်ထံသို့ သူပြန်ခဲ့သည်။ သူ ရရှိလာသော လုပ်ငန်းများဖြင့် လက်နှိပ်စက်တစ်လုံးဝယ်သည်။ ကဗျာများ မနားတမ်းရေးစပ်ပြီး မဂ္ဂဇင်း တိုက်များသို့ တရစပ်ပေးပို့သည်။ သို့သော် တစ်ပုဒ်မျှ မပါပါ။

သူ၏ အခြားဝါသနာတစ်ခုမှာ ဘောလုံးဖြစ်သည်။ သူသည် ညဘက်တွင် ကဗျာရေးပြီး နေ့ခင်းဘက်တွင် ကွက်လပ်များ၊ နောက်ဖေး ခြံဝင်းများတွင် ဘောလုံးကန်သည်။

သူသည် နာမည်ကြီးသော ဘောလုံးအသင်းတစ်ခုတွင် ဂိုးသမား အဖြစ် အရွေးခံရလှဆဲဆဲမှာပင် အခြေအနေ ပြောင်းလဲသွားကာ ကဗျာ ဆရာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

သူသည် စာနယ်ဇင်းအသီးသီးသို့ ကဗျာများ ပေးပို့ခဲ့သော်လည်း ဆိုဗီယက်အားကစားသတင်းစာသို့ကား တစ်ခါမျှ မပို့ဖူးပါ။ တစ်နေ့တွင် သူသည် ဘောလုံးပွဲအပြီးတွင် အားကစားဝတ်စုံဖြင့်ပင် ယင်းသတင်းစာ တိုက်သို့ သွားရောက်ပြီး ကဗျာပို့ရာ အယ်ဒီတာက ချက်ချင်းပင် ဖတ်ပြီး ရွေးချယ်လိုက်သည်။ နောက်တစ်နေ့မှာပင် သူ၏ကဗျာ ပါလာသည်။

ခုနစ်နာရီလောက်မှာ မင်နဲ့ မပြယ်သေးတဲ့ ဆိုဗီယက်အားကစား တစ်စောင်ကို သတင်းစာကိုယ်စားလှယ်ဆီကနေ ယူပြီးကြည့်လိုက်တဲ့ အခါမှာ အောက်ဘက်မှာ ကျွန်တော့်နာမည် ဖော်ပြထားတဲ့ ကျွန်တော့် ကဗျာကို တွေ့ရတယ်။

ဆိုဗီယက်အားကစားအစောင် ၅၀ ကျွန်တော်ဝယ်လိုက်တယ်။ ဆိုင်မှာရှိတဲ့ စောင်ရေအကုန်ပဲ။ သတင်းစာတွေကို လေထဲမှာ ဝှေ့ယမ်းပြီး ခြေလှမ်းကျဲကြီးတွေနဲ့ ကျွန်တော် လျှောက်သွားနေမိတယ်။

ကျွန်တော့်ရဲ့ ခြေထောက်အောက်မှာ ကမ္ဘာမြေကြီးဟာ လည်နေ တယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ပါရမီရှင်တစ်ယောက်ပဲ။

“ဖတ်ကြည့်စမ်းပါ။ သိပ်ကောင်းတယ်”

ကျွန်တော့်ကို မျက်လုံးပြူး၊ မျက်ဆန်ပြူးနဲ့ ကြည့်သွားကြတဲ့ လမ်း

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၀၅

သွားလမ်းလာတွေကို ကျွန်တော်က သတင်းစာတွေ ဝေပေးတယ်။

အိမ်ကိုရောက်တဲ့အခါမှာ အောင်ပွဲရတဲ့ လူတစ်ယောက်အနေ နဲ့ သတင်းစာကို မေမေ့ရှေ့မှာ ဖြန့်လိုက်တယ်။

“အင်း . . . မင်းအတွက် မျှော်လင့်ချက် မရှိတော့ဘူး”

မေမေက သက်ပြင်းတစ်ချက်ချပြီး ပြောလိုက်တယ်။

မေမေပြောတာ မှန်နိုင်ပါတယ်။

အဲဒီကဗျာအတွက် စာမူခ ရူပယ် ၃၅၀ ရတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြားမရှိသေးတဲ့အတွက် မွေးစားရင်းကို သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြရတယ်။

မေမေကလည်း ကျွန်တော့်ကို အမြဲတမ်းပြောတတ်တယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း စာအုပ်တွေထဲမှာ ဖတ်ရတယ်။ ကဗျာဆရာတွေ ဟာ အရက်သမားတွေတဲ့။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော် အခု ကဗျာဆရာဖြစ်ပြီ။ စာမူခရတဲ့ ပိုက်ဆံတွေနဲ့ အရက်သောက်ဖို့ ကျွန်တော် ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။ အသက် ၁၄ နှစ်သားအရွယ်ရှိတဲ့ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း တစ်ယောက်ကို တိုင်ပင်တယ်။ သူက မိန်းကလေးတွေကိုခေါ်ပြီး စားသောက်ဆိုင်တစ်ဆိုင်ကိုသွားဖို့ ပြောတယ်။

အသက် ၁၇ နှစ်အရွယ်ရှိတဲ့ မိန်းကလေး နှစ်ယောက်ကို အဖော်ခေါ်ပြီး ‘မိုးသောက်ပန်းစားသောက်ဆိုင်’ကို သွားကြတယ်။

ကျွန်တော် အိမ်ကိုပြန်ရောက်သွားတော့ အမေ ငိုတယ်။ မနက်ဆယ်နာရီမှာ ဘောလုံးကွင်းမှာ လူရွေးပွဲရှိတာကို ကျွန်တော် မေ့နေတယ်။

ခေါင်းကိုက်နေတဲ့ကြားက ကျွန်တော် သွားခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘောလုံးတစ်လုံးမှ မိအောင်မဖမ်းနိုင်ဘူး။ ကျွန်တော် မျက်စိထဲမှာ ဘောလုံးတွေ နှစ်လုံးသုံးလုံးဖြစ်နေတယ်။

ရတနာပုံစာပေ

နည်းပြဆရာက ကျွန်တော် အရက်မူးနေတာကို သိသွားတယ်။
 မနက် ၁၀ နာရီပဲ ရှိသေးတယ်။ ၁၅ နှစ်သားကလေး အရက်
 တွေ အရမ်းမူးနေတယ်။ ရှက်စရာကောင်းလိုက်တာ။
 ဒီနည်းနဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ ဘောလုံးသမားဘဝ နိဂုံးချုပ်ခဲ့ရတယ်။

(၅)

ဆိုဗီယက် အားကစားမှာ ကျွန်တော့်ကဗျာတွေ နေ့တိုင်းလောက်
 နီးပါး ပါနေတယ်။ ဘောလုံး၊ ဘော်လီဘော၊ ဘတ်စကက်ဘော၊ လက်
 ဝှေ့၊ တောင်တက်၊ လှေလှော်၊ ရေခဲလျှောစီးအကြောင်း ကဗျာတွေ ကျွန်
 တော်ရေးတယ်။ နေ့ကြီးရက်ကြီးတွေအကြောင်းလည်း ကျွန်တော်ရေး
 တယ်။ နှစ်သစ်ကူး၊ မေဒေ၊ မီးရထားအလုပ်သမားများနေ့၊ တင့်ကား၊
 တပ်မတော်နေ့ စသည်ဖြင့်ပေါ့။ ဒီလိုမျိုး ရာသီကဗျာတွေ ရေးတာဟာ
 ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာတော့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ပဲ။ ကနေ့ထက်အထိပဲ။

“၁၉၅၂ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ပထမဆုံးကဗျာစာအုပ် ထွက်လာ
 တယ်။ စာနယ်ဇင်းတွေက ဝေဖန်ချီးကျူးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်ဆိုင်
 ကို ကျွန်တော် ရောက်သွားတော့ တစ်အုပ်မှ မရောင်းရသေးတာကို တွေ့
 ရတယ်။

လူရွယ်တစ်ယောက်ဟာ စာအုပ်စင်ပေါ်က ကဗျာစာအုပ်တွေ
 ကို ကြည့်နေတယ်။ ကျွန်တော့်စာအုပ်ကို သူ ကောက်ယူလိုက်တဲ့အခါ
 မှာ ကျွန်တော့်တစ်ကိုယ်လုံး တောင့်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက သုံးလေး
 မျက်နှာလောက်ပဲ လှန်ကြည့်ပြီး သက်ပြင်းတစ်ချက်ချပြီး စာအုပ်ကို
 စာအုပ်ပုံပေါ်မှာ ပြန်ချထားလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ သူက အရောင်း
 စာရေးကို ပြောတယ်။

ရတနာပုံစာပေ

“ကျွန်တော်ရှာနေတာ ဒါမျိုးမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်မှာ မိန်းကလေး မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သူဟာ ဘဝနဲ့ပတ်သက်ပြီး ယုံကြည်မှုတွေ လျော့ပါးနေတယ်။ သူ့ကို အထောက်အကူပြုနိုင်မယ့် ကဗျာ မျိုး ကျွန်တော်လိုချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီစာအုပ်က ကဗျာမဟုတ်ဘူး။ ဗုံတီး ထားတာပဲ။ ဒီစာအုပ်က ဘယ်လိုလူတစ်ယောက်ရဲ့ ယုံကြည်မှုကိုမှ မြှင့် တင်မပေးနိုင်ဘူး”

ကျွန်တော် အိမ်ကိုပြန်ပြီး ကျွန်တော့်စာအုပ်ကို ဖတ်တယ်။ ဒီ စာအုပ်ဟာ ဘယ်သူ့ကိုမှ အကျိုးမပြုနိုင်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော် ရုတ်တရက် သဘောပေါက်သွားတယ်။

ကျွန်တော် အိမ်ကထွက်လာပြီး ခြေဦးတည့်ရာ လျှောက်သွားတယ်။ ပေါင်မုန့်ကလေးတွေ စားစရာအထုပ်ကလေးတွေကိုင်ပြီး အလုပ်ကနေ မောမောပန်းပန်းနဲ့ ပြန်လာကြတဲ့လူတွေကို တွေ့ရတယ်။

ခြေတစ်ဖက် အတုတပ်ထားပြီး အရက်မူးနေတဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အကော်ဒီယံတီးပြီး သီချင်းဆိုနေတယ်။

လှေကားပေါက်တစ်ခုမှာ လူရွယ်လေးတစ်ယောက်ဟာ ကောင်မလေးတစ်ယောက်ကို ဖက်ထားပြီး နှင်းပွင့်တွေ တင်နေတဲ့ဆံပင်တွေကို နမ်းနေတယ်။

တကယ့်ဘဝကြီးကို ကျွန်တော် တွေ့မြင်လာရတယ်။

မော့စကာဗာမြစ်ကို ကျွန်တော်ရောက်သွားတယ်။ တံတားပေါ်မှာ ရပ်နေမိတယ်။ အင်္ကျီအိတ်ထဲကို လက်နှိုက်ပြီး စီးကရက်ဘူးကို ယူလိုက်တဲ့အခါမှာ ကျွန်တော့်စာအုပ်အတွက် အဲဒီနေ့ကပဲ ပေးလိုက်တဲ့ စာမူခ ငွေစက္ကူထုပ်ကြီးကို တွေ့ရတယ်။

ငွေစက္ကူထုပ်ကြီးကို ကျွန်တော် ဆွဲထုတ်လိုက်ပြီး အောက်ဘက်

ကို ပစ်ချလိုက်တယ်။ ငွေစက္ကူတွေ ပြန်ကျဲသွားပြီး အမှောင်ထဲမှာ လွင့်
ပျံ့သွားကြတယ်။ ဒီလိုလုပ်လိုက်တာဟာ ကလေးဆန်တာတော့ အမှန်
ပဲ။ ဒါပေမဲ့ မမှန်တာတွေကိုရေးတဲ့အတွက် ရတဲ့ပိုက်ဆံတွေကို ကျွန်တော်
မလိုချင်ဘူး။ အခုဆိုရင် ကျွန်တော့်ရဲ့အိတ်တွေထဲမှာ ဘာမှမရှိတော့
ဘူး။

ကျွန်တော့်ရဲ့အိတ်တွေဟာ အတော်ကြီးကြာအောင်ကိုပဲ ဘာမှ
မရှိဘဲ ဖြစ်နေကြတယ်။

ပထမပိုင်းမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဘာမှရေးမရဘဲ ဖြစ်နေတယ်။

ကဗျာဆရာကြီး လီယွန်နက် မာတီနော့လဲ စာမရေးတာ ကြာပြီ။
ဆရာကြီး ပါစတာနက်နဲ့ ဆရာမကြီး အန်နာအက်ခမာတိုဟာတို့လည်း
ဘာသာပြန်တွေပဲ လုပ်နေကြတယ်။ ကဗျာတွေရေးနေတဲ့ ကဗျာဆရာ
တချို့ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာဖတ်သူတွေအတွက် ရေးတာမဟုတ်ဘူး။
စတာလင်ဆုအတွက် ရေးနေကြတာပဲ။

စတာလင်ဆုဟာ အများကြီး တာသွားတယ်။ ချက်ချင်း လက်ငင်း
ဆိုသလိုပဲ စောင်ရေတွေ အများကြီး ပြန်ရိုက်ရတယ်။ သတင်း
စာတွေထဲမှာ ဓာတ်ပုံတွေ ဆောင်းပါးတွေ ဖော်ပြကြတယ်။ ရာထူးတစ်ခု
ရမယ်၊ ကားရမယ်၊ တိုက်ခန်း ရမယ်၊ နွေရာသီ အပန်းဖြေ အိမ်တစ်ခု
တောင် ရနိုင်တယ်။ အဲဒီတော့ လူတော်တော်များများဟာ ဆုရတဲ့ သူတို့
စာအုပ်ကို လူတွေဖတ်တာ မဖတ်တာကို ဂရုမစိုက်ကြတော့ဘူး။ သူတို့
ဂရုစိုက်တာက ဆုပဲ။ ကဗျာဆရာတွေ စာရေးဆရာတွေအားလုံးဟာ
ဒီလိုချည့်ပဲလို့ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော် မှားပါမယ်။ ရိုးရိုးသားသား
နဲ့ ရေးနေကြတဲ့လူတွေလည်း အများကြီးရှိတယ်။ ဆုရတဲ့တိုင်အောင်ပဲ
ဆုရဖို့ရည်ရွယ်ပြီး ရေးကြတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လုပ်စားနေကြတဲ့
လူတွေကတော့ အနမတဝှဲပဲ။

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၀၉

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၅ ရက်နေ့မှာ ရုရှနိုင်ငံတော်ကြီးကို တုန်လှုပ် ချောက်ချားသွားစေမယ့် အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ဖြစ်ပွားပါတယ်။ စတာလင် ကွယ်လွန်ခြင်းပါပဲ။

သည့်နောက်တွင်ကား အပြောင်းအလဲတွေ အများအပြား ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုတွေ အများအပြားဖြစ်ပေါ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာများလည်း ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားလာကြသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်ရဲ့ ဇီမာလမ်းဆုံ* ထွက်တယ်။ ဗော်လရှီဗစ် လက်ဟောင်းကြီးတစ်ယောက်က သတင်းစာကနေ အပြင်းအထန် ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ခဲ့တယ်။ ယုံမှားသံသယတွေဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်သူလို ကျွန်တော့်ကို စွပ်စွဲတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကဗျာဟာ ယုံကြည်မှုအတွက် ရေးသားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တိုင်းပြည်နေရာ အနှံ့အပြား ကနေပြီး စာတွေ ထောင်ပေါင်းများစွာ ရောက်ရှိလာကြတယ်။ အဲဒါဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အရေးကြီးတဲ့အချက်ပါပဲ။

စက်ရုံတွေမှာ၊ တက္ကသိုလ်တွေမှာ၊ သုတေသနသိပ္ပံတွေမှာ၊ ရုံးတွေမှာ၊ ကျောင်းတွေမှာ ကျွန်တော် ကဗျာရွတ်တယ်။ ပရိသတ်နှစ်ဆယ် ကနေပြီး တစ်ထောင်အထိ ရှိတယ်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ အားကစားနန်းတော်မှာ ကျင်းပတဲ့အခါကျတော့ ပရိသတ် ၁၄၀၀၀ အထိ ဖြစ်လာတယ်။

မာယာကော့စကီက စတင်ခဲ့တဲ့ ကဗျာရွတ်ဆိုပွဲတွေဟာ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ အရှိန်ရလာကာ နောက်ဆုံး လက်ရှိအဆင့်ကို ရောက်လာတဲ့

---

* Zima Junction.

အထိပါပဲ။ စိတ်ရှည်ရှည်ထားပြီး အချိန်တော့ ယူရပါတယ်။

အနာဂတ်အတွက် ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူတွေ ဆင်နွှဲနေတဲ့ သူရဲကောင်းပီသတဲ့ တိုက်ပွဲတွေမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဘေးကထိုင်ကြည့်နေသူတစ်ဦး မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆင်နွှဲနေရတဲ့အတွက် အများကြီး ဂုဏ်ယူမိပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ပြည်သူတွေအတွက် အရာအားလုံးဟာ ကျွန်တော့် ရှေ့မှာ ရှိနေပြီလို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။

ယက်ဖ်တူရှင်ကိုက သူ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်ကို ယင်းကဲ့သို့ နိဂုံးချုပ်ထားပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို မောင်ပေါ်ထွန်းက ‘ယက်ဖ်တူရှင်ကို သို့မဟုတ် တိုက်ပွဲဝင်ကဗျာဆရာ’ ဟူသော အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုပြီး ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ချင်းတွင်းစာပေမှ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

“ဇီမာလမ်းဆုံ”ကို မောင်သစ်တည်က ဘာသာပြန်ပြီး မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် အခန်းဆက် ဖော်ပြခဲ့သည်။

“ဇီမာလမ်းဆုံ”ကို ကဗျာဆရာကိုယ်တိုင် ဒါရိုက်တာအဖြစ်နှင့် စီစဉ်ညွှန်ကြားပြီး ရိုက်ကူးထားသော ကင်ဒါဂါတင်* ရုပ်ရှင်ကားကို ယက်ဖ်တူရှင်ကို ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ရန်ကုန်လာရောက်စဉ်က မြန်မာကဗျာဆရာ စာရေးဆရာများကို ဖိတ်ကြားပြီး ပြသခဲ့သည်။

ကဗျာနှင့် ကဗျာဆရာ အစဉ်ထာဝရ ထပ်တူဖြစ်နိုင်ကြပါစေ။

ရနံ့သစ်မဂ္ဂဇင်း

အမှတ်-၇၊ ဇူလိုင်လ၊ ၁၉၈၉

* Kindergarten.

ဂျွန်မီလတန်၏ ကောင်းကင်ဘုံပျောက်ဆုံးခြင်း

ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်းဟူသည့် စကားလုံးကို မြန်မာစာ ဖတ်သူများ အတော်ပင် ကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးကြသည်။ အချို့က စကားလုံး လှပသည်ဟု ယူဆပြီး စွဲလန်းနှစ်သက်ကြသည်။ သို့သော် ယင်းစကားလုံး ၏ နောက်ခံအကြောင်းချင်းရာနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိရှိနားလည်သူ များကား များပြားလှမည်မဟုတ်ပါချေ။

အမှန်မှာ ယင်းစကားလုံးသည် အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာကြီး ဂျွန်မီ လတန်* ၏ ပါရာဒိုက်စ်လော့စ်** ဟူသော ကဗျာအမည်ကို မြန်မာ ဘာသာ ပြန်ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းကမူ ‘ဆုံးရှုံးရသည့် လောကနိဗ္ဗာန်’ဟု ပြန်ဆို ခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ တစ်ချိန်က ‘ပါရာဒိုက်စ်’ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကား

---

* John Milton (1603-74)

** Paradise Lost

လုံးကို ‘နိဗ္ဗာန်ဘုံ’ဟု ပြန်ဆိုခဲ့ကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့် ‘နိဗ္ဗာန်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်း’ဟူသော (ကျော်အောင်၏) မြန်မာဝတ္ထုရှည် တစ်ပုဒ်ပင် ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်လာ နိဗ္ဗာန်သည် အခြားသောအရာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် နောင် အခါတွင် ပါရာဒိုက်စ်ဟူသော စကားလုံးကို ကောင်းကင်ဘုံ၊ သုခဘုံဟု သာ အဓိပ္ပါယ် လဲလှယ်ကြပါသည်။

အဘိဓာန်များတွင် ယင်းစကားလုံးကို ဧဒင်ဥယျာဉ်၊ ထာဝရ ဘုရားသခင် ကိန်းဝပ်ရာ ကောင်းကင်ဘုံ၊ အထူးသာယာ ပျော်မွေ့ဖွယ် ရာအရပ်ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ကြပါသည်။

မိလတန်၏ ပါရာဒိုက်စ် (တိုက်ရိုက်အနက်)သည် ဧဒင်ဥယျာဉ် ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဧဒင်ဥယျာဉ်သည် ထာဝရဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းအပ် သော နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ကြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။

‘ထာဝရဘုရားသခင်သည်လည်း အရှေ့မျက်နှာ ဧဒင်အရပ်၌ ဥယျာဉ်ကို စိုက်ပျိုးပြီးလျှင် ဖန်ဆင်းတော်မူသော လူကို ထိုဥယျာဉ်၌ နေရာချတော်မူ၏။ — ထိုမြေထဲက အဆင်းလှ၍ စားဖွယ်ကောင်းသော အပင်အမျိုးမျိုးကို ထာဝရအရှင် ဘုရားသခင် ပေါက်စေတော်မူ၏။ ထို ဥယျာဉ်အလယ်၌ အသက်ပင်လည်းရှိ၏။ ကောင်းမကောင်းကို သိကျွမ်း ရာ အပင်လည်းရှိ၏။

ထိုဥယျာဉ်ကို စိုစေလိုသောငှာ မြစ်တစ်စင်းသည် ဧဒင်ဥယျာဉ် ထဲကစီးထွက်လာသဖြင့် ဥယျာဉ်ပြင်မှာ လေးဖြာကွဲ၍ မြစ်ကြီးလေးသွယ် ဖြစ်လေ၏။ . . . . .’ *

---

* ကမ္ဘာဦးကျမ်း (ယုဒသန်၏ မြန်မာဘာသာပြန်)

တကယ်တွင်လည်း ကောင်းကင်ဘုံပျောက်ဆုံးခြင်းသည် သမ္မာ ကျမ်းစာလာ ဧဒင်ဥယျာဉ်ကို အခြေပြုပြီး ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာရှည် ကြီးတစ်ပုဒ်ပင် ဖြစ်သည်။ သမ္မာကျမ်းစာဟောင်း ကမ္ဘာဦးကျမ်းမှ အချက် အလက်များကို ကျောရိုးပြုပြီး ဖွဲ့ထားသဖြင့် သမ္မာကျမ်းဆိုင်ရာ ပျို့ကဗျာ ကြီးဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ကဗျာဆရာ၏ ဆိုလိုရင်း အနှစ်သာရ သည် အမှန်တရားကို ရှာဖွေခြင်းဖြစ်ပြီး လူနှင့် လူ့လောကကြီးအကြောင်း ကို ဆင်ခြင်ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဂျွန်မီလတန်သည် ရှိတ်စပီးယားမှ လွဲလျှင် အထင်ပေါ် အကျော် ကြားဆုံးသော အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာကြီး ဖြစ်ပြီး ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက် ဆုံးခြင်းသည် ၎င်း၏ အကောင်းဆုံး လက်ရာမွန်ဖြစ်သည်သာမက ကမ္ဘာ့ စာပေသမိုင်းတွင်လည်း အကြီးကျယ် အခမ်းနားဆုံးသော ကဗျာရှည်ကြီး တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။

ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်းကို ၁၆၆၇ ခုနှစ် ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ရာတွင် နိဒါန်းသဖွယ်ဖြစ်သော ‘ဆိုလိုရင်းအဘော်’ မပါရှိချေ။ ၁၆၇၄ ခုနှစ်တွင်မှ ထုတ်ဝေသူက သူ၏လက်ထဲတွင် ကျန်ရှိနေသော စာအုပ်များတွင် (မီလတန်ရေးသည်ဟု ယူဆရသော) ‘ဆိုလိုရင်း အဘော်’ကို ဖြည့်စွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်းတွင် ကဗျာ ကို အပိုင်း ၁၀ ပိုင်း ခွဲခြားထားပြီး ၁၆၇၄ ခုနှစ် ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်းတွင် အပိုင်း ၁၂ ပိုင်း ခွဲခြားထားသည်။

ကဗျာ၏ အဓိကဇာတ်ကြောင်းသည် ထာဝရဘုရားသခင်နှင့် လူ သားတို့၏ ဆက်သွယ်ရေးဖြစ်သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကမ္ဘာလောကကြီး အကြောင်းဟုပင် ဆိုရပါမည်။ ဘုရားသခင်က မစားရဟု တားမြစ်ထား သောအသီးကို စားသဖြင့် သေခြင်းတရားနှင့် ဆင်းရဲဒုက္ခများ ပေါ်ပေါက်

လာရခြင်းအကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ယင်း၏အဓိပ္ပါယ်မှာ မကောင်းမှုနှင့် ဆင်းရဲဒုက္ခများကို ကြည်ညိုလေးစားအပ်သော ထာဝရဘုရားသခင်ကပင် ဖန်တီးနိုင်လိုက်သည်ဟု တင်ပြထားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဤအချက်သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များအတွက်သာမက တစ်ကမ္ဘာလုံးနှင့် သက်ဆိုင်နေတော့သည်။ ကဗျာဇာတ်လမ်းသည် ဧဒင်ဥယျာဉ်တွင် စတင်သော်လည်း ဧဒင်ဥယျာဉ်တွင် မပြီးဆုံးပါချေ။ မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့်အချိန်တွင်မှလည်း မပြီးဆုံးပါချေ။

ကဗျာဇာတ်လမ်းသည် ကမ္ဘာဦးကျမ်းတွင်ပါရှိသော ဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်းကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်းကလေးပင် ပြန်ပြောင်းပြောဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဧဝက အာဒံကို သွေးဆောင်ဖြားယောင်းခြင်းနှင့် ၎င်းတို့နှစ်ယောက် ဧဒင်ဥယျာဉ်အတွင်းမှ နှင်ထုတ်ခံရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဤဇာတ်လမ်းကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဘုရားသခင်၏ ရန်ဘက်ဖြစ်သော စာတန်မာရ်နတ်ကို သမ္မာကျမ်းစာတွင် လာသည့်အတိုင်း ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ သို့သော် ဤဇာတ်လမ်းတွင် လူသားတို့၏ စရိုက်အသွင်ကို အစုံအလင်တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်၊ ခရစ်ဝင်နှင့် ဒဏ္ဍာရီ အဖြစ်အပျက်များအားလုံးကို ရောပြွမ်းမွေနှောက်ထားပြီး လူတို့၏ တပ်မက်မှုနှင့် ထိန်းသိမ်းမှု၊ မာန်မာနတက်ကြွမှုနှင့် နှိမ့်ချမှု၊ မေတ္တာတရားနှင့် မုန်းတီးခြင်းတို့ကို လှပစွာ နှိုင်းယှဉ်ပြသထားပါသည်။

ဇာတ်ကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဇာတ်လမ်း၏အစမှ မစဘဲ ဇာတ်လမ်း၏အလယ်မှဖောက်ပြီး စသောနည်း* ကို အသုံးပြုထားသည်။ စာတန်နှင့်

---

* in medias res

နောက်ပါများ ထာဝရဘုရားသခင်ကို ဆန့်ကျင်ပုန်ကန်ကြသဖြင့် ငရဲ မီးလျှံပြင်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိကြရသည့်အကြောင်းမှ စတင်ထားသည်။ စာတန်သည် ဘုရားသခင်ကို ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်နိုင်ခြင်းငှာ မစွမ်းသော အခါ ဘုရားသခင်ကို သွယ်ဝိုက်သည့်နည်းဖြင့် ဆက်လက် တိုက်ခိုက်ရန် အဓိဋ္ဌာန်ချမှတ်သည်။

ကဗျာရှည်ကြီး၏ ပထမလေးပိုင်းသည် စာတန်မာရ်နတ် ငရဲ ပြည်မှနေ၍ လူ့ပြည်သို့ ရောက်ရှိလာပုံဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယလေးပိုင်းသည် ရှေ့ပိုင်း အဖြစ်အပျက်များကို ဇာတ်ကြောင်းပြန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကောင်းကင်တမန်များ ပုန်ကန်ခြင်း၊ ဘုရားသခင် ကမ္ဘာမြေကြီးနှင့် လူသားတို့ကို ဖန်ဆင်းခြင်းများဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး အပိုင်းလေးပိုင်း သည် ဒေဒင်ဥယျာဉ်သို့ စာတန်ရောက်ရှိလာပြီး ဧဝကို ဖြားယောင်းသွေး ဆောင်ပုံ၊ ဧဝမှတစ်ဆင့် အာဒံအား မစားရဟုတားမြစ်ထားသော ‘ကောင်း မကောင်းကို သိကျွမ်းရာအပင်’* မှ အသီးကို စားစေပုံတို့ဖြစ်သည်။ စာတန် သည် သူ၏ ဒုစရိုက်မှုအတွက် မြေဖြစ်သွားပြီး အာဒံနှင့် ဧဝတို့သည် ဒေဒင်ဥယျာဉ်အတွင်းမှ နှင်ထုတ်ခြင်းခံကြရသည်။

‘သူတို့နှစ်ယောက် တစ်ယောက်လက်ကို တစ်ယောက်ဆွဲကာ လေးလံသော ခြေလှမ်းများဖြင့် ဒေဒင်ဥယျာဉ်အတွင်းမှနေ၍ အထီးကျန် ခရီးလမ်းကို လျှောက်လှမ်းကြရတော့သည်။’

သို့သော် သူတို့ကို နှစ်သိမ့်မှုတစ်ခုတော့ ပေးလိုက်သည်။ ဘုရား သခင်၏ သားတော်ဖြစ်သော ကယ်တင်ရှင် အရှင်ယေရှုခရစ်က လူ

---

* Tree of Knowledge

အပေါင်းတို့ကို လွတ်မြောက်စေလိမ့်မည်။ အရှင် ယေရှုခရစ်၏ အနစ်နာ ခံခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်ခြင်းကို ရလိမ့်မည်ဟု ဗျာဒိတ်တော်ရှိလိုက်ခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။

မီလတန်သည် ဤအကြောင်းအရာကို ရေးဖွဲ့ရန် အထူးပင် စဉ်းစားချိန်ဆပြီး ရွေးချယ်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ သူသည် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ကဗျာကြီးတစ်ပုဒ်ကိုရေးရန် ကြိုးပမ်းသောအခါ ပဏာမတွင် အကြောင်းအရာ တစ်ရာခန့်ကို စဉ်းစားစိတ်ကူးမိသည်။ အဆိုပါအကြောင်းအရာများထဲမှနေပြီး တစ်ကမ္ဘာလုံး၊ တစ်လောကလုံးနှင့် သက်ဆိုင်မည့် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို ရှာဖွေရွေးချယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပထမတွင် သမ္မာကျမ်းစာလာ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ရွေးချယ်ရမည်လား၊ သို့မဟုတ် ဂရိစာဆိုကြီး ဟိုးမား* နှင့် ရောမစာဆိုကြီး ဗာဂျီ** တို့လို သမိုင်းနောက်ခံ ဒဏ္ဍာရီဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ကို ရွေးချယ်ရမည်လားဟု တွေ့ဝေခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မှ သူ့ခေတ် သူ့အခါက လူတွေ အထူးစိတ်ဝင်စားပြီး အငြင်းပွားနေကြရသော သမ္မာကျမ်းစာဝင် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို ရွေးချယ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ သန့်ရှင်းမြင့်မြတ်သော အဖြစ်အနေမှ ‘မနုဿလူသား ကျဆုံးရခြင်း’အကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။

ကျဆုံးရခြင်းအကြောင်းရင်းကို စိစစ်သောအခါ အသိဉာဏ်၊ လွတ်မြောက်ရေးနှင့် လွတ်လပ်သောစိတ်ဆန္ဒတို့ကို မီလတန် တွေ့ရှိသည်။ လွတ်လပ်သော စိတ်ဆန္ဒသည် မီလတန် တစ်လျှောက်လုံး စိတ်ဝင်

---

* Homer
** Vergil (70-19 B.C)

စား အားပေးခဲ့သော အကြောင်းအရာပင်ဖြစ်သည်။ လူသားတို့အနေဖြင့် အသိဉာဏ်ပညာကို လိုလားရှာဖွေခြင်းနှင့် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို မိလတန်က အထူးပင် နှစ်သက်ချီးကျူးခဲ့သည်။ သို့သော် လူတို့သည် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်သော စိတ်ဆန္ဒအရ ပြုမူဆောင်ရွက်ကြရာတွင် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်ပတ်သက်ပြီး အကောင်းအဆိုးတို့ကို တာဝန်ယူကြရမည်ဟု ၎င်းက ယုံကြည်ယူဆထားသည်။ ယင်းကြောင့်လည်း သူသည် မာန်မာနတရားကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ‘ကောင်းကင်ဘုံတွင် ခစားနေမည့်အစား ငရဲဘုံတွင် အုပ်ချုပ်ကြီးစိုးနေမည်’ဟု စာတန်က ကြွေးကြော်ခဲ့သည်။ စိတ်သာ ပဓာနဖြစ်ပြီး ကောင်းကင်ဘုံကို ငရဲဖြစ်စေကာ ငရဲကို ကောင်းကင်ဘုံဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု နိဂုံးချုပ်ထားပါသည်။

သူ ရေးဖွဲ့သော သမ္မာကျမ်းစာလာ ဒဏ္ဍာရီနှင့် ခရစ်ယာန် အယူအဆတို့ကို စာဖတ်သူများ လက်ခံသည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံသည်ဖြစ်စေ သူ၏တင်ပြချက်များကို နှစ်သက်ကြရမည်ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်မှုကို လိုလားတောင့်တခြင်း ဇာတ်လမ်းအချင်းအရာမှာ ငရဲဘုံမှ ဧဒင်ဥယျာဉ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာခြင်း၊ အသိဉာဏ်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားတို့၏ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှုတို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသဖြင့် သူ၏ ကဗျာကြီးသည် တစ်လောကလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာကြီးတစ်ခု ဖြစ်ရပေတော့သည်။

မိလတန်သည် ဤကဗျာကြီးကိုရေးဖွဲ့ရာတွင် အကြောင်းအရာကို ကြိုးစားရှာဖွေခဲ့သလို အတတ်ပညာပိုင်းနှင့် ရေးဖွဲ့မှုအပိုင်းတို့တွင်လည်း အများကြီးပင် အားထုတ်ကြိုးစားထားပါသည်။ ဟိုးမားနှင့် ဟာဂျီတို့၏ ပျို့ကဗျာကြီးများ နည်းတူပင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဇာတ်ကွက်

ဇာတ်လမ်းများ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ဇာတ်ကောင်စရိုက်များ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ယှက်မြှာသောအကြောင်းအရာများနှင့် ဇာတ်လမ်းကို အလယ်မှစပြီး နောက်ကြောင်းပြန်သော အတတ်ပညာတို့ကို အသုံးပြုထားသည်။ ထိုမျှမက သူ၏ အတွေးအခေါ်များကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြနိုင်ရန် အတွက် တင်းကျပ်သော ကဗျာစည်းကမ်းများကို ဖယ်ရှားပြီး လွတ်လပ်သော ကဗျာရေးဖွဲ့မှု* ကို လှပကြွယ်ဝစွာ အသုံးပြုထားသည်။

ယင်းကြောင့်လည်း သူ၏ကဗျာကြီးသည် အထူးပင် ထင်ရှားကျော်ကြားပြီး အောင်မြင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့စာပေသမိုင်းတွင် ယနေ့တိုင် တင်ကျန်နေခြင်းဖြစ်သည်။

မိလတန်သည် စာပေလေ့လာမှုတွင် ဝါသနာထုံပြီး ငြိမ်းချမ်းသာယာမှုကို ခံမင်သူတစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း သူမှန်သည်ဟု ယူဆလျှင် ဘာကိုမဆို ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မကြောက်မရွံ့ မတွန့်မဆုတ် ပြုလုပ်တတ်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့်ပင် သူသည် ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ကဗျာကြီးများကို ရေးဖွဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်သလို ဘုရင်ခံစနစ်ကို တော်လှန်တိုက်ခိုက်သော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပေသည်။ သူသည် ၁၆၀၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် လန်ဒန်မြို့၌ မွေးဖွားခဲ့ပြီး စိန်ပေါကျောင်းနှင့် ကိမ်းဗရစ်တက္ကသိုလ်၊ ခရိုက်ကောလိပ်တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ခရိုက်ကောလိပ်တွင် ခုနစ်နှစ်တာ ပညာသင်ကြားစဉ် ကာလမှပင် သူ၏ ပထမဆုံး ထင်ရှားကျော်ကြားသော ‘ချောင်းတဟွတ်ဟွတ်ဖြင့် သေဆုံးခဲ့ရသောကလေးငယ်တစ်ဦး’ ကဗျာကို ရေးသားခဲ့သည်။ အမှန်တော့ သူသည် ကိုးနှစ်သားအရွယ်ကတည်းကပင် ကဗျာများကို စတင်

---

* Blank Verse

ရေးသားခဲ့သူဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်မှထွက်ပြီးနောက် မိလတန်သည် လန်ဒန်မြို့မှ မိုင် ၂၀ ခန့် ဝေးကွာသော ဟော်တန်မြို့ရှိ ၎င်းတို့ပိုင်သော အိမ်တွင် နေထိုင်ကာ စာပေပညာကို ခြောက်နှစ်မျှ မိမိဘာသာ ဆက်လက်ဆည်းပူး လေ့လာသည်။ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ကဗျာများကိုလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။

၁၆၃၈ ခုနှစ်တွင် ဥရောပတိုက်သို့ ဒေသန္တရခရီးထွက်သည်။ ယင်းမှာ အင်္ဂလိပ်လူကြီးလူကောင်းများအဖို့ ပညာရှာဖွေ လေ့လာရေး တစ်စိတ်တစ်ဒေသပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ခရီးထွက်ရာတွင် ထိုခေတ်ထိုအခါက ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရသည်။ ထိုအထဲတွင် အီတလီနက္ခတ္တ သင်္ချာနှင့် ရူပဗေဒ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး ဂယ်လီလီယိုလည်း ပါဝင်သည်။ သူသည် ၁၅ လခန့် လှည့်လည်ပြီးနောက် မိခင်နိုင်ငံတွင် ဘုရင်နှင့် ပါလီမန်အဖွဲ့သားများ တိုက်ပွဲပြင်းထန်ပြီး ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်လုဆဲဆဲအချိန်တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံသို့ ပြန်ခဲ့သည်။

အင်္ဂလန်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသောအခါ မိလတန်သည် ဘုရင်စနစ်ကို တိုက်ခိုက်သော ပါလီမန်အဖွဲ့သားများနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို လုပ်ဆောင်နေကြသော ပျူရီတန်တို့ဘက်မှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ စာပေလွတ်လပ်ခွင့် တောင်းဆိုသော စာတမ်းများ ရေးသားခဲ့သည်။ စာပေကို ပုံနှိပ်ခြင်းမပြုမီ ကြိုတင်စိစစ်သောသူကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည်။ ဤဆောင်းပါးများကို သူသည် စကားပြေဖြင့် ရေးသားခဲ့ပြီး ဤကာလအတွင်း သူ၏ ကဗျာလှုပ်ရှားမှုမှာ နိုင်ငံရေးနှင့် ဘာသာရေးအကြောင်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ဆွန်းနက်* ကဗျာများပင် ဖြစ်သည်။

---

* Sonnet ၁၄ ကြောင်းကဗျာ

ဆွန်းနက်ကဗျာဟူသည်မှာ အချစ်အကြောင်းကိုသာ ရေးဖွဲ့သည်ဟူသော အစဉ်အလာကို ချီးဖောက်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဘုရင်နှင့် ပျူရီတန်တို့၏ တိုက်ပွဲသည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်လာပြီး နောက်ဆုံးတွင် လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်သော ပြည်တွင်းစစ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသည်။ ဤတိုက်ပွဲသည် ဘာသာရေးတစ်ပိုင်း၊ နိုင်ငံရေးတစ်ပိုင်း ဖြစ်သည်။ ပျူရီတန်တို့သည် အင်္ဂလန်ခရစ်ယာန်အသင်းတော်ကို ဆန့်ကျင်ပြီး ဒီမိုကရေစီအခွင့်အရေးများ ရရှိရေးအတွက် သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်ကာ ပါလီမန်ကို ထောက်ခံကြသည်။ ခုနစ်နှစ် တာမျှ တိုက်ခိုက်ပြီးနောက် ပျူရီတန်တို့ အနိုင်ရကာ ၁၆၄၉ ခုနှစ်တွင် ပထမမြောက် ချားဘုရင်ကို ခေါင်းဖြတ်ပြီး အဆုံးစီရင်လိုက်ကြသည်။ ဤအခါတွင် မိလတန်သည် ဘုရင်အား အဆုံးစီရင်ခြင်းသည် မှန်ကန်ကြောင်းဖြင့် ရှင်းလင်းရေးသားခဲ့သည်။ ‘ရှင်ဘုရင်များနှင့် တရားသူကြီးများ’* (၁၉၄၉) ကဗျာတွင် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအားလုံးသည် ပြည်သူများ အပေါ်တွင်သာ တာဝန်ရှိပြီး ပြည်သူများက ၎င်းတို့၏ အပြုအမူများကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ရေးသားခဲ့သည်။

ယင်းကဲ့သို့ ရေးသားခဲ့သည့်အတွက်ပင် သူသည် ကရွန်းဝဲ အစိုးရ အဖွဲ့တွင် နိုင်ငံခြားဘာသာစကားများဆိုင်ရာ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ မိလတန်သည် ထိုရာထူးကို ၁၆၄၉ ခုနှစ်မှ ၁၆၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဘုရင်စနစ် ပြန်လည်ထွန်းကားလာချိန်အထိ ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်ကတည်းကပင် စာပေ လေ့လာလိုက်စားလွန်းသဖြင့် မျက်စိမှန်ခဲ့သော မိလတန်သည် ၁၆၅၂ ခုနှစ် မျက်စိလုံးလုံးကွယ်လေ

---

* In the Tenure of Kings and Magistrates

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၂၁

တော့သည်။ သို့သော် သူသည် မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်းမရသည့်ကြားမှ ပင် တာဝန်များကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး မဟာကဗျာကြီးများ ကိုလည်း ဆက်လက်ရေးဖွဲ့ခဲ့ပေသည်။

ဘုရင်ခံစနစ် ပြန်လည်ထွန်းကားပြီး ဒုတိယမြောက် ချားဘုရင် နန်းတက်သောအခါ မိလတန်သည် ထွက်ပြေးပုန်းရှောင်ခဲ့ရသည်။ အောက်လွတ်တော်အမိန့်ဖြင့် ထောင်သွင်းအကျဉ်းခံခဲ့ရသည်။ နာမည် ကြီး ကဗျာဆရာတစ်ဦးဖြစ်သဖြင့်သာ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ခဲ့ရ ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် မျက်နှာကြီးမိတ်ဆွေများ၏ အကူအညီ ဖြင့် ထောင်မှ လွတ်ခဲ့ရသည်။

မိလတန်သည် ကောင်းကင်ဘုံ ပျောက်ဆုံးခြင်းကို ရေးသားရန် ၁၆၅၈ ခုနှစ်ကတည်းကပင် စတင်ကြိုးစားခဲ့သည်။ ၁၆၆၀ ပြည့်နှစ် နောက်ပိုင်း ထောင်မှလွတ်သောအခါ သူ၏အားထုတ်မှုကို အားသွန်ပြီး လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ကောင်းကင်ဘုံပျောက်ဆုံးခြင်းသည် ၁၆၆၄ ခုနှစ်တွင် ရေးဖွဲ့ပြီးစီးပြီး ၁၆၆၇ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ သည်။

ထုတ်ဝေသူက ကောင်းကင်ဘုံပျောက်ဆုံးခြင်း စောင်ရေ ၄၅၀၀ အတွက် စာမူခ ပေါင် ၂၀ ကို လေးရစ်ခဲ့ပြီး ပေးခဲ့သည်။

သို့သော် ဤကဗျာကြီး၏ အောင်မြင်မှုသည် မိလတန်ကို သူ့ ခေတ် သူ့အခါတွင်သာမက ယနေ့ခေတ်ကာလအထိပင် ကြီးကျယ် ထင်ရှားလှသော ကဗျာဆရာကြီးအဖြစ် ထင်ပေါ် တည်တန်စေခဲ့တော့ သည်။

စာပေဂျာနယ်
အမှတ်-၃

မတ်တို့န်း၏စွန်စားခန်းများ

“တိုင်းတစ်ပါးမှ အပြစ်မဲ့များ” အတွက် ပထမဆုံးရသောငွေမှ သူ့အမေသို့ ဒေါ်လာ ၅၀၀ ပေးသည်။ သူ့တွင် မှီခိုသူ ၃၄၆ ဦး ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေများကို မပြတ်ကူညီခဲ့သည်။

THE ADVENTURES OF MARK TWAIN
BY JERRY ALLEN

မင်းက ဒါကို အလုပ်လို့ ပြောသလား။ ကလေးတစ်ယောက် ဆေးသုတ်ခွင့်ရတယ်ဆိုတာ လွယ်တယ်မှတ်သလား . . .

(“တွမ်ကာယား၏ စွန်စားခန်း” ၊ “မက်ကယ်ရီဖင်း၏ စွန်စားခန်း” စသည့် ကမ္ဘာကျော် ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီးများကို ဖန်တီးခဲ့သည့် အမေရိကန်စာရေးဆရာကြီး မက်တို့န်း၏ဘဝသည် သူ့ဝတ္ထုများ၌ ရေးသားထားသည်ထက် ပိုမိုစိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းပါသည်။ သူသည် ကျေးကျွန်စနစ်ကို လက်ခံကျင့်သုံးသော အမေရိကန်ပြည် တောင်ပိုင်းတွင် ကြီးပြင်း

ရတနာပုံစာပေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သူသည် ကျောင်းစာအနည်းငယ်မျှသာ သင်ကြားခဲ့ရ သော်လည်း ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူသည် လူအများ ရယ်မောအောင် ပြောဆိုနိုင်စွမ်းသော်လည်း သူ့ဘဝကား ကြေကွဲဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် အမေရိကန် ဘဝ ပဒေသာမဂ္ဂဇင်း စာအုပ်ကဏ္ဍတွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဂျယ်ရီအယ်လင်၏ “မက်တိုန်း၏ စွန့်စားခန်း”ကို မြန်မာစာဖတ်သူများအတွက် ပြန်ဆိုဖော်ပြ လိုက်ပါသည်။)

မြို့သည် မြစ်ရိုးအတိုင်းကွေ့ဝိုက်နေသည်။ နေ့အခါတွင် နေအရှိန် ပြင်းလွန်းလှသဖြင့် မြို့ကလေးသည် ငိုက်မျဉ်းနေတတ်သည်။ မြို့လယ် လမ်းမကြီးပေါ်တွင်ကား မြေသားများကို ထိုးဖွနေကြသော ဝက်မိသားစု တစ်စု၊ အမှိုက်များကို ယက်ဖွနေသော ကြက်မများ၊ ထို့နောက် ကိုယ်ပေါ် မှ သန်းတွေကို ပျင်းရိစွာကုတ်ခြစ်နေသော ခွေးတစ်ကောင်။ သင်းတို့ သည် လမ်းမကြီးကိုအပိုင်စီးထားပြီး တကျီကျီမောင်းနှင်လာသော မြင်း လှည်းတို့ကို လမ်းဖယ်ပေးခြင်း မပြုကြပေ။

ရေလောင်းတွင်ကား ဈေးသည်များသည် ဈေးဝယ်မည့်သူများ ကို စောင့်မျှော်လျက်ရှိကြသည်။ ကုန်သည်လမ်းထိပ် ဆိပ်ခံတံတားပေါ် တွင်ကား သင်္ဘောတင်မည့် ဆေးခြောက်နှင့် ဆေးရွက်ကြီးများ အသင့်ရှိ နေကြသည်။ သင်္ဘောဆိပ်တစ်ဘက်တွင်ကား မစွစပီမြစ်သည် နေရောင် တွင် လှိုင်းတအိအိ ရှိနေသည်။

မြစ်ဆိပ် ကမ်းနားမှာလည်း မြို့ထဲမှာလိုပင် တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက် လျက်ရှိသည်။ ထိုစဉ်မှာပင် ဆိပ်ကမ်းရှိလူတစ်ယောက်သည် မြစ်ထဲမှ ပေါ်ထွက်လာသော မီးခိုးများကို မြင်တွေ့ရသဖြင့် ကုန်းပေါ်သို့ ပြေးတက် သွားပြီး ကြော်ငြာမောင်းခတ်လိုက်သည်။

ရတနာပုံစာပေ

“သင်္ဘောလာပြီဟေ့”

တစ်မဟုတ်ချင်းမှာပင် အားလုံး လှုပ်ရှားသွားသည်။ အိပ်ငိုက်နေသော ဈေးရောင်းသူများ ဆိုင်ပေါက်သို့ ပြေးထွက်သွားပြီး မြစ်လယ်သို့ လှမ်းမျှော်ပြီးကြည့်သော် လမ်းပေါ်တွင် ဝန်တင်ရထားသံများ ဆူညံသွားသည်။ ရထားမောင်းသူများသည် သူတို့၏ မြင်းလှည်းများကို ကြိမ်ရိုက်ပြီး အပြင်းနှင်ကြသည်။ ထို့နောက် လူကြီးများ၊ ကလေးများ၊ ခွေးများ အားလုံးပင် ဆိပ်ကမ်းဆီသို့ သုတ်ခြေတင်ကြသည်။

များမကြာမီမှာပင် မီးသင်္ဘောကို အဝေးတစ်နေရာတွင် တွေ့မြင်ကြရသည်။ အကယ်၍ အဆိုပါသင်္ဘောသည် “မဟာမစ်ဆိုရီ” ဖြစ်ခဲ့လျှင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှသည်ကို တွေ့ရှိရပေမည်။

ပထမအထပ်၊ ဒုတိယထပ်၊ တတိယထပ် စသည့် သင်္ဘောသုံးထပ်ကို ကာရံထားသော သံလက်ရန်းများသည် ဘော်ငွေရောင်ဖြူဖွေးနေပြီး ဘေးခုတ်စက်ဝိုင်းအိမ်က ရွှေရောင်တောက်နေသည်။ သင်္ဘောဦးတွင် အလံတလူလူလွင့်နေသည်။ စက်ခန်း မီးဖိုတံခါးများ ပွင့်နေသဖြင့် မီးတောက်များ ရဲနေသည်။ ခေါင်းတိုင်မှ မီးခိုးနက်များ ထွက်နေသည်။

ခရီးသည်များသည် အပေါ်ဆုံးအထပ်တွင် စုပြုံလျက်ရှိပြီး ကပ္ပတိန်သည် ခေါင်းလောင်းကြီးအနီးတွင်ရပ်ပြီး ကမ်းကပ်ရန် အချက်ပြအမိန့်ပေးနေသည်။

ခေါင်းလောင်းသံတစ်ချက် ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဘေးခုတ် စက်ဝိုင်းများ ရပ်သည်။ နောက်တစ်ချက် ထွက်လာသည်။ စက်ဝိုင်းမှာ နောက်ပြန်လည်သည်။ ဆိပ်ခံတံတားတွင်ရစ်ထားသောကြိုးမှာ တင်းသွားသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် သင်္ဘောရပ်သွားတော့သည်။

ခရီးသည်များ သင်္ဘောပေါ်မှ အလှူအယက် ဆင်းကြသည်။ ခရီး

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

သည်များ သင်္ဘောပေါ်သို့ အလှအယက်တက်ကြသည်။ ငွေဝယ်ကျွန်
များကလည်း ကုန်ပစ္စည်းများကို အတင်အချ ပြုလုပ်နေကြသည်။ သို့
သော် အတက်အဆင်းနှင့် ကုန်တင်ကုန်ချ ပျားပန်းခတ်မှုသည် ဆယ်
မိနစ်မျှသာ ကြာသည်။ “မဟာမစ်ဆိုရီ” သင်္ဘောကြီး ပြန်လည်ထွက်ခွာ
သည်။ သင်္ဘောဦးမှ အလံ လျှောကျသည်။ သင်္ဘောခေါင်းတိုင်မှ မီးခိုး
များ လွန်တက်လာသည်။

မိနစ်အနည်းငယ်ကြာသောအခါ မြို့ကလေးမှာလည်း ပြန်လည်
ငိုက်မျဉ်းသွားတော့သည်။ ဤကား နယ်စွန်နယ်ဖျားတွင်တည်ရှိသော
ဟန်းနီးဘောမြို့ကလေးပင် ဖြစ်တော့သည်။ ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာ
ကြီး မက်တို့န်း၏ မွေးရပ်မြေပင် ဖြစ်တော့သည်။

“တရားသူကြီး” နှင့် ဂျိန်းကလီမင်တို့တွင် သားသမီးလေးယောက်
ရှိသည်။ သူတို့၏သားကလေး ဆမ်သည် လူဆိုးကလေးပင် ဖြစ်သည်။
ဆိုးပေ ဆိုးတေကလေးဖြစ်သည်။ သို့သော် သူသည် တစ်နေ့သောကာလ
တွင် ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာကြီး မက်တို့န်းအဖြစ် အံ့ဩဖွယ်ရာ ထင်ရှား
ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ဆမ် ကလေးဘဝအရွယ် ၁၈၄၀ ကျော်ကာလက ဟန်းနီးဘော
မြို့ကလေးတွင် လူဦးရေ ၁၅၀၀ မျှသာ ရှိသည်။ သို့သော် တိုင်းပြည်ကြီး
သည် အရှိန်အဟုန်ကြီးမားစွာ တိုးတက်ထွန်းကားနေသည့်အလျောက်
ဟန်းနီးဘောမြို့ကလေးမှာလည်း လျင်မြန်စွာပင် တိုးတက်ထွန်းကား
လျက်ရှိသည်။

ဟန်းနီးဘောမြို့ကလေးတွင် ကုန်စုံဆိုင် လေးဆိုင်၊ လွှစက် သုံး
စက်၊ ပန်းပဲဖို သုံးဖို၊ ဟိုတယ် နှစ်ခု၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း နှစ်ခု၊ စာသင်
ကျောင်း နှစ်ကျောင်း၊ ဆေးရွက်ကြီးစက်ရုံတစ်ခု၊ ဆေးခြောက်စက်ရုံ

တစ်ခု၊ အရက်ချက်စက်ရုံ တစ်ရုံနှင့် အရက်ဆိုင်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရှိသည်။

ဟန်းနီးဘောမြို့သည် မစ္စစ္စပီမြစ်ကြီးပေါ်ရှိ အရေးပါသော ဆိပ်ကမ်းမြို့ကလေးတစ်မြို့ဖြစ်သည်။ နောင်အခါတွင် မက်တို့န်း၏ ကမ္ဘာကျော်ဝတ္ထုများတွင် ဤမြို့ကလေးကို နောက်ခံပြုပြီး ရေးသားသောအခါ ဟန်းနီးဘောသည် ပို၍ ထင်ရှားလေတော့သည်။

x x x

တစ်နေ့တွင် ဆမ်ကလီမင်သည် သူငယ်ချင်း တွမ်နှင့်အတူ ဝက်ဝံချောင်းသို့ ရေသွားကူးသည်။ ဆမ်သည် ဆယ်နှစ်သားအရွယ်ရှိပြီဖြစ်သော်လည်း လူကောင်က သေးငယ်လှသည်။ ဆံပင်နီနီ၊ မျက်လုံးညိုညိုကလေးနှင့်ဖြစ်သည့် တွမ်က အရက်သမားကြီးတစ်ယောက်၏သားဖြစ်သည်။ သူ၏ဖခင်သည် ရသမျှပိုက်ဆံကို အရက်သောက်ပစ်နေသဖြင့် ကလေးရှစ်ယောက်ကို ကျောင်းမထားနိုင်ပါ။

နောင်အခါတွင် မက်တို့န်း၏ ဇာတ်ဆောင် ဟက်ကယ်ဗာရီဖင်း ဖြစ်လာမည့် တွမ်ကလေးသည် ဟန်းနီးဘောမြို့တွင် အလွတ်လပ်ဆုံး လူတစ်ယောက်ပင်ဖြစ်သည်။ သူ့ဘဝကိုသူ ထိန်းကျောင်းနေရသူကလေးဖြစ်သည်။ သူ့ဘဝကို ကောင်းမွန်စွာလည်း ထိန်းကျောင်းနိုင်သည်။ အကြောင်းမှာ ဗယ်ရီသီးတွေ ဘယ်မှာပေါသည်ကို သူသိသည်။ ဘယ်နေရာမှာ ဖရဲသီးတွေ မှည့်နေသည်ကို သူသိသည်။ ဘယ်နေရာမှာ ငါးတွေပေါ်ပြီ။ ဘယ်နေရာမှာ ယုန်တွေအောင်းသည်ကိုလည်း သူသိသည်။ လူကြီးတွေကမူ သူ့ကို လူဆိုးကလေးတစ်ယောက်ဟု ပြောကြသည်။ အကြောင်းမှာ သူသည် ငယ်ငယ်ကလေးနှင့် ဆေးတံသောက်သည်။ ဆဲရေးတိုင်းထွာတတ်သည်။ သူ့ကိုယ်မှာ ရွံ့စော် နံနေသည်။ သို့သော်

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၂၇

မြို့ပေါ်ရှိ လူငယ်ကလေးတိုင်းကပင် သူ့ကို အားကျလျက်ရှိကြသည်။

ဆမ်နှင့် တွမ်တို့သည် အေးမြသောဝက်ဝံချောင်းရေတွင် အားရ ပါးရ ကူးကြသည်။ ငုပ်ကြသည်။ ထို့နောက် ညစာအတွက် ငါးဖမ်းကြ သည်။ သို့သော် ရသည့်ငါးကလေးတစ်ကောင်က သေးသဖြင့် နှစ် ယောက် မစားလောက်ပါ။

သို့ဖြင့် ဆမ် အိမ်ပြန်ရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ အဝတ်အစားများကို ဖြည်းလေးစွာ ဝတ်သည်။ ရှုပ်အင်္ကျီရင်ဘတ်ကို ဝှက်ယူလာသော အပ်နှင့် အပ်ချည်ဖြင့် မိခင်ချုပ်ပေးလိုက်သည်နှင့်တူအောင် ပြန်ချုပ်သည်။ ဆံပင် တွေကိုလည်း ပိပိရိရိ ဖြစ်အောင် ဖြီးသပ်သည်။

အတန်ငယ်ကြာသောအခါ သူသည် တောင်ကုန်းလမ်းရှိ တစ် ထပ်အိမ်ကလေးအတွင်းသို့ ခပ်သုတ်သုတ် ဝင်သွားသည်။

“အမေရေ ထမင်းကျက်ပြီလား”

သူက ခပ်တည်တည်ပင် မေးလိုက်သည်။

ဆမ်၏မိခင် ဂျိန်းကလီမင်သည် သွယ်သွယ်လျလျကလေးဖြစ်ပြီး အပျိုဘဝက အလှသရဖူဖြစ်ခဲ့သည်။

သူမက သားဖြစ်သူကို ကြည့်လိုက်ပြီး-

“ဆမ် ကျက်ပြီလား . . . ဟုတ်လား . . . သားကို ထမင်းစား ဖို့ မေမေခေါ်နေတာ နှစ်နာရီလောက်ရှိသွားပြီ၊ သား ဘယ်သွားနေတာ လဲ”

“ဟောလီးဒေးတောင်ကုန်းပေါ်မှာ တောင်ပြိုတာ အရမ်းပဲ မေမေ၊ နောက်ပြီးတော့ . . . ”

“အင်း . . . သား ရေသွားကူးနေတာတော့ မဟုတ်ဘူး ဟုတ် လား။ တော်သေးတာပေါ့” သူမကုတ်အင်္ကျီတွင် အပ်ချည်နှင့် ချုပ်ထား

ရတနာပုံစာပေ

သည်ကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုယင်း ပြောလိုက်သည်။

“မေမေ ချုပ်ပေးလိုက်တုန်းက အပ်ချည်အပြာနဲ့ပဲ”

ဆမ်၏ညီလေး ဟင်နရီက အရိုးခံအတိုင်း ဝင်ပြောလိုက်သည်။

သူ့ကြောင့်လည်း ဆမ်မှာ ပြဿနာတက်ရပေါင်းများချေပြီ။

“အပ်ချည်အပြာ၊ ဟုတ်တာပေါ့။ ငါချုပ်ပေးလိုက်တုန်းက အပ်ချည်အပြာပါသား။ အခု ချုပ်ထားတာက အပ်ချည်အနက်၊ ဘယ်လိုလဲ ကိုရွှေဆမ်၊ ကဲ - သွားပေတော့၊ အိမ်ရှေ့ဝင်းထဲရံကို ဆေးသုတ်ပေတော့”

“ကနေ့ စနေနေ့လေ”

ဆမ် စောဒကတက်သည်။

“သွား . . . ငါခိုင်းတာလုပ်”

ဆမ် ခေါင်းငိုက်စိုက်ဖြင့် ထွက်သွားသည်။ ဆေးပုံးနှင့် စုတ်တံကို ယူသွားသည်။ သူ့သုတ်ရမည့် ဝင်းထဲရံအနေအထားကို ကြည့်လိုက်သည်။ အမြင့်က သူ့တစ်ရပ်ကျော်သည်။ အရှည်က ကိုက် ၃၀။ စုတ်တံကို ဆေးပုံးထဲတွင် နှစ်လိုက်ပြီးနောက် သူ စတင်၍ သုတ်သည်။

စုတ်တံက သူ့လက်ထဲတွင် လေးသည်ထက် လေးလာသည်။ သစ်သားပြားတစ်ပြားပင် မပြီးတတ်သေး။ ထိုအချိန်တွင် ဂျွန်ရောဘတ် သင်္ဘောခုတ်မောင်းဟန်ဖြင့် ရောက်ရှိလာသည်။

ဆမ်သည် ယခုအခါ အထူးစိတ်ပါဝင်စားစွာဖြင့် ဆေးသုတ်လျက်ရှိသည်။ သူက ပန်းချီဆရာတစ်ယောက်ပမာ စုတ်တစ်ချက်တစ်ချက်ကို ဟန်ပါပါ ဆွဲနေသည်။

“ငါ ရေသွားကူးမလို့။ မင်း မလိုက်နိုင်ဘူးလား၊ မင်း အလုပ်လုပ်နေရတယ် ဟုတ်လား” ဂျွန်က ပြောလိုက်သည်။

“မင်းက ဒါကို အလုပ်လို့ပြောသလား၊ ကလေးတစ်ယောက်

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

ဆေးသုတ်ခွင့်ရတယ်ဆိုတာ လွယ်တယ်မှတ်သလား”

ဆမ်က ယင်းသို့ပြောပြီးနောက် ဝင်းထရံပြားကို ဂရုတစိုက် ဆေးသုတ်နေသည်။ ဂျွန်သည် အတန်ကြာအောင် ငေးကြည့်နေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သည်းမခံနိုင်တော့ဟန်ဖြင့် -

“ဆမ်ရေ . . . ငါလည်း သုတ်ကြည့်ချင်တယ်”

ဆမ်က သူများကို လွှဲပေး၍ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြောသည်။

“မင်းကို ငါ ပန်းသီးအူတိုင်ပေးမယ်ကွာ”

“မင်းပေးတာ ငါ လိုချင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ . . . ”

“တစ်လုံးလုံး ပေးမယ်ကွာ”

ထိုအခါ ဆမ်သည် ပန်းသီးကိုယူပြီး စုတ်တံကိုပေးလိုက်သည်။ ထို့နောက် အရိပ်တွင်ထိုင်ပြီး အင်တိုက်အားတိုက် ဆေးသုတ်နေသော ဂျွန်ကို ကြည့်နေသည်။

ထို့နောက် ကောင်လေးတွေ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ရောက်ရှိလာသည်။ အားလုံးပင် ရေကူးရန် ထွက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းတို့သည် ရေကူးမသွားနိုင်ကြတော့ဘဲ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် အပြိုင်အဆိုင် ဆေးသုတ်လျက်ရှိကြတော့သည်။ ဆေးသုတ်ခွင့်ရရှိရေးအတွက် သူတို့တွင်ပါလာသည့် ပစ္စည်းများကို ဆမ်အား ပေးကြသည်။

ဝင်းထရံတစ်ခုလုံးကို ဆေးသုံးထပ်သုတ်ပြီးသောအချိန်တွင် ဆမ်ရရှိသောပစ္စည်းများမှာလည်း မနည်းတော့ချေ။ ထိုအထဲတွင် စောင်း၊ အကျိုးတစ်ခု၊ တံခါးလက်ကိုင်ဖုတစ်ခု၊ ကြောင်အသေ တစ်ကောင်၊ ကျောက်ခိုး ဆယ့်နှစ်လုံး၊ ဓားရိုးတစ်ခုနှင့် မျက်စိတစ်ဘက်လပ် ကြောင်တစ်ကောင်တို့ ပါရှိသည်။

ဆေးသုတ်ပြီးကြောင်း မိခင်ကို ခေါ်ပြသောအခါ မိခင်မှာ စိတ်

မကောင်းဖြစ်ရတော့သည်။ သားကို အထင်သေးမိကြောင်း ဖွင့်ဟဝန်ခံသည်။ သားကို ပန်းသီးကြီးကြီးတစ်လုံးပေးပြီး ကစားရန် ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

× × ×

နောင် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာရှိသောအခါ အသက် ၄၀အရွယ် ‘မက်တိုန်း’သည် သူ၏ “တွမ်ဆောယား၏ စွန့်စားခန်းများ” ဝတ္ထုတွင် ဝင်းထရံဆေးသုတ်သည့်အကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ ကမ္ဘာကျော် ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီးတစ်ပုဒ်ဖြစ်သော “တွမ်ဆောယား၏ စွန့်စားခန်းများ”သည် ဆမ်၏ကလေးဘဝက တကယ့်အဖြစ်အပျက်များပင် ဖြစ်တော့သည်။

သူငယ်စဉ်က အဖြစ်အပျက်များသည် သူ၏စာအုပ်များတွင် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပါရှိလာသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ဟန်းနီးဘောမှာလည်း ထင်ရှားသော မြို့ကလေးတစ်မြို့ဖြစ်လာရတော့သည်။ အဖြစ်အပျက်တွေကလည်း စုံလှသည်။ ရင်ခုန်ဖွယ်ရာများ ဖြစ်သည်။

ကြည့်ပါ -

တစ်နေ့တွင် ဆမ်နှင့် သူ၏မိန်းကလေးသူငယ်ချင်း ဆန်နီတို့ သည် မက္ကဒိုးပဲ ကျောက်ဂူကြီးထဲတွင် မျက်စိလည်နေကြသည်။ ဆမ်နှင့် သူ့အဖော်များသည် ကျောက်ဂူကြီးထဲတွင် ကစားနေကျဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုနေ့က သူတို့သည် ဝက်ပါသဖွယ် ရှုပ်ထွေးနေသော လိုက်ခေါင်းများထဲတွင် မျက်စိလည်ပြီး လမ်းပျောက်နေကြသည်။ သူတို့တွင်ပါရှိသွားသော ဖယောင်းတိုင်များအားလုံး ကုန်သွားသောအချိန်မှပင် ကယ်ဆယ်ရေးအဖွဲ့ ရောက်ရှိလာတော့သည်။

တစ်နေ့တွင်လည်း ဆမ်နှင့် သူငယ်ချင်းများ မစွစွပီမြစ်ထဲတွင်

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၃၁

ရေကူးနေကြစဉ် ကလင့်လီဗာရင်း အမည်ရှိ ဆယ်နှစ်သားအရွယ် ကောင်ကလေးတစ်ယောက် ရေထဲတွင် မျောပါသွားသည်။ ကလင့်၏ ခေါင်းကလေး ရေပေါ်တွင် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်ပေါ်လာပြီးနောက် တစ်ခါ တည်း ပျောက်သွားသည်။

တစ်မြို့လုံး တပ်လှန့်ပြီး ရှာဖွေရေးအဖွဲ့များ ထွက်ကြသည်။ ကုတို့ သင်္ဘောကိုလည်း ရှာဖွေရေးတွင် အသုံးပြုသည်။ အလောင်းပေါ် အောင် အမြောက်ပစ်ခတ်သည်။ ဓားမြှုပ်ထားသောပေါင်မုန့်များကို ရေ တွင် မျှောကြသည်။ ယင်းပေါင်မုန့်ချပ်များသည် အလောင်းရှိသောနေရာ တွင် ရပ်သွားသည်ဟုဆိုသူက နောက်ဆုံးတွင် အလောင်းကို တွေ့ရှိ သည်။ တစ်ကိုယ်လုံးပြာနှမ်းနေသော အလောင်းကို တွေ့မြင်ကြရသော အခါ ဆမ်နှင့် သူငယ်ချင်းများအားလုံး ကျောစိမ့်ကြရသည်။

ဟန်းနီးဘောမြို့၏ အချမ်းသာဆုံး ကုန်သည်ကြီးတစ်ဦးက အရက်မူးသမားတစ်ယောက်ကို သွေးအေးအေးနှင့် သတ်ပစ်ခဲ့သည်ကို လည်း ဆမ် တွေ့မြင်ရသည်။ အရက်မူးနေသူက ကုန်သည်ကြီးသည် မတရားသဖြင့် အမြတ်ကြီးစားနေသူဖြစ်ကြောင်း၊ သူခိုး ဓားပြဖြစ်ကြောင်း စွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့သည်။ ဒေါသဖြစ်နေသောလူအုပ်ကြီးက လူသတ်သမား ၏အိမ်ကို ဝိုင်းကြသည်။ လူသတ်သမားက သူတို့ကို သေနတ်နှင့်ပစ်မည် တကဲကဲရှိသည်။ နောက်တစ်နှစ်ခန့်ကြာသောအခါ ထိုကုန်သည်ကြီးကို ရုံးတင်စစ်ဆေးသည်။ သို့သော် ကုန်သည်ကြီးသည် ဩဇာအာဏာ ကြီးမားလှသဖြင့် အပြစ်တစ်စုံတစ်ရာ မရရှိချေ။ ထိုအခါ မြို့သူမြို့သား များက သူ့ကို သပိတ်မှောက်ကြသည်။ သူ့ဆိုင်တွင် မည်သူမျှ မဝယ်ပါ။ သူ့ကို မည်သူကမျှ မခေါ်မပြောကြပါ။ နောက်ဆုံးတွင် သူသည် မြို့မှ ထွက်ပြေးရလေသည်။

ရတနာပုံစာပေ

လူဖြူတစ်ယောက်က လူမည်းကျွန်တစ်ယောက်ကို သံချိန်းကြိုးနှင့် ရိုက်သတ်သည်ကိုလည်း ဆမ် တွေ့မြင်ရသည်။ သေသွားသည့်လူအတွက် ဆမ် စိတ်မကောင်းဖြစ်ရသည်။ သူ့စိတ်ထဲတွင် မတရားမှုတစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ သို့သော် လူကြီးတွေကမူ သည်ကိစ္စကို ဘာမျှ မပြောကြပါ။ သူတို့က လူဖြူအတွက်ပင် စိတ်မကောင်းဖြစ်နေကြသည်။ အကြောင်းမှာ တန်ဖိုးမရှိသောပစ္စည်းတစ်ခု ဆုံးရှုံးသွား၍ဖြစ်သည်။

ဆမ်သည် အမှတ်အသားရှိသော ကလေးငယ်တစ်ဦးဖြစ်သည် နှင့်အညီ ဟန်းနီးဘောမြို့၏ အကြမ်းပတမ်းမှုများနှင့် ကြေကွဲဖွယ်ရာ အဖြစ်များကို သူ့စိတ်ထဲတွင် တစ်သက်လုံး စွဲကပ်လျက်ရှိတော့သည်။

ထိုအတူ ငယ်စဉ်က ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ပျော်ရွှင်မှုကလေးများနှင့် စွန့်စားခန်းကလေးများကိုလည်း မမေ့နိုင်ရှိရသည်။

လရောင်ကလေး ထွက်ပေါ်လာသောအချိန်တွင် တွမ်က အပြင်မှ အချက်ပေးလိုက်သည်။ ထိုအခါ ဆမ်သည် အိပ်ရာမှ တိတ်တိတ်ကလေးထပြီး ခေါင်မိုးပေါ်သို့ တက်သည်။ ပြီးမှ ရေပိုက်ကိုတွယ်ဖက်ပြီး အောက်သို့ ဆင်းရသည်။

ထိုမျှမက ဆမ်သည် နွေရာသီရက်များတွင် အန်တီပက်ဆီနှင့် အန်ကယ်ဂျွန်တို့၏ လယ်တောအိမ်၌ သွားရောက်နေထိုင်ရသည်ကိုလည်း မမေ့နိုင်ရှိသည်။

အန်တီပက်ဆီတွင် သားသမီးရှစ်ယောက်ရှိသည်။ ထို့ထက်ပို၍ ထူးခြားသည်ကတော့ အန်ကယ်ဂျွန်တွင် ကပ္ပလီကျွန် နှစ်ဆယ်ရှိသည်။

အန်ကယ်ဂျွန်သည် ကျွန်စနစ်ကို မည်သို့မျှ မှားယွင်းသည်ဟု မထင်ချေ။ သို့သော် သူသည် အခြားသူများကဲ့သို့ကား ကျေးကျွန်များအပေါ်တွင် နှိပ်စက်ခြင်းကား မရှိချေ။

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၃၃

ယင်းကျွန်တွေထဲတွင် ဆမ်နှင့် အဖွဲ့ကျသူတစ်ယောက်ရှိသည်။ အန်ကယ်ဒန်နယ် ဖြစ်သည်။ အန်ကယ်ဒန်နယ်သည် စာမတတ်ချေ။ သို့သော် သူ့မှာ တွေးတောတတ်သည့်ဉာဏ်ရှိသည်။ သူတို့နှစ်ယောက် သမ္မာကျမ်းစာအကြောင်း ပြောကြသည်။ ထိုအထဲတွင် ဆောလမုန်ဘုရင်ကြီးအကြောင်း ပါရှိသည်။ ဆောလမုန်ဘုရင်ကြီးသည် လူသားများအနက် ဉာဏ်ပညာအရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်၏။ မောင်းမမိသံပေါင်း တစ်သန်းရှိသည်။ အန်ကယ်ဒန်နယ်သည် ထိုအဖြစ်ကို ဘဝင်မကျချေ။

အန်ကယ်ဒန်နယ်၏ ပြောကြားချက်များကို ‘ဟပ်ကယ်ဗာရီဖစ်’ ဝတ္ထုတွင် ကပ္ပလီကြီး ‘ဂျင်’၏ ပြောစကားအဖြစ် ဆမ်က အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားသည်။

အနောက်ဆောင်ဆိုတာ ဘော်ဒါတစ်ခုပဲလို့ ကျုပ်ထင်တယ်။ အဲဒီမှာ မိန်းမတွေ အလကား အားနေကြတာပဲ။ ဒီမိန်းမတွေဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ရန်ဖြစ်နေကြမှာပဲ။ ဒါနဲ့တောင် သူတို့က ဆော်လမုန်ဟာ ပညာအရှိဆုံးလူတစ်ယောက်လို့ ပြောကြသေးတယ်။ ပညာရှိတစ်ယောက်ဟာ ဒီမိန်းမတွေကြားထဲမှာ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး နေနိုင်မလဲ။ ကျုပ်တို့ မထင်ဘူး”

ဆမ်သည် ကပ္ပလီ ဒန်နယ်အပေါ်တွင် သံယောဇဉ်ကြီးမားလှသည်။ သူသည် ဒန်နယ်အပေါ်တွင် လက်တွေ့ဘဝ၌ ဘာမျှ လုပ်မပေးနိုင်သော်လည်း သူ့ဝတ္ထုထဲတွင်ကား ကျွန်ဘဝမှ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးလိုက်သည်။ ‘ဟပ်ကယ်ဗာရီဖစ်’ ဝတ္ထုမှာပင်ဖြစ်သည်။

x x x

ရတနာပုံစာပေ

၁၈၄၇ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ဆမ်တို့ မိသားစုကို ကြမ္မာဂြိုဟ်ဆိုး မွေ့တော့သည်။ ထိုအချိန်က ဆမ်သည် ၁၁ နှစ်သား အရွယ်သာ ရှိသေး သည်။

ဆမ်ဖခင်မှာ ရှေ့နေတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ အောင်မြင်လှသည် တော့မဟုတ်။ သို့သော် လူချစ်လူခင်ပေါများသည်။

“တရားသူကြီး” ဟု ချစ်စနိုးခေါ်ကြသည်။

တစ်နေ့တွင် သူသည် မြို့နှင့် ၁၁ မိုင်ဝေးကွာသော ပါမီရာသို့ ကြွေးတောင်းရန် သွားရောက်သည်။ ထိုငွေကို အထူးပင် လိုအပ်နေ၍ ဖြစ်သည်။

သို့သော် အလိုရှိသောငွေကို မရရှိဘဲ အပြန်ခရီးတွင် မိုးကြီးလေ ကြီးမိပြီး အိမ်ရောက်သောအခါ အဆုတ်အအေးမိသော ရောဂါကိုသာ ရရှိသည်။

ဖခင် အဖျားတက်နေချိန်တွင် ဆမ်နှင့် ဟင်နရီတို့သည် အိမ်ထဲ တွင် ခြေသံမကြားအောင် ခြေဖျားထောက်ပြီး သွားနေကြရသည်။ ဖခင် ကွယ်လွန်သောအခါ မည်းမှောင်သောအခန်းကလေးတစ်ခုထဲတွင် ထိတ် လန့်တုန်လှုပ်စွာ ငိုကြွေးကြရသည်။

ဖခင်ကြီး ကွယ်လွန်ပြီးသောအခါ သူတို့မိသားစုသည် စားဝတ် နေရေးအခက်အခဲကြုံတွေ့ရတော့သည်။ သူတို့မိသားစုတွင် ဝင်ငွေဟူ၍ ဆမ်၏အစ်ကို အိုရီယင် ပုံနှိပ်တိုက်အလုပ်မှ ရရှိသော လစာနှင့် ဆမ်၏ အစ်မ ပမယ်လာ စန္ဒရားအတတ်သင်ပြရာမှ ရရှိသော ငွေအနည်းငယ် မျှသာ ဖြစ်လေသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ဆမ်သည် ကျောင်းအားချိန်၌ ဟန်းနီး ဘောဂေဇက် သတင်းစာတွင် တောက်တိုမည်ရ အလုပ်သမားကလေး အဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရတော့သည်။

ရတနာပုံစာပေ

နောက်ဆုံးတွင် ဆမ်သည် ကျောင်းမှ လုံးဝနှုတ်ထွက်လိုက်ရပြီး အသက် ၁၂ နှစ်အရွယ်တွင် “မစ်ဆိုရီကိုရီးယား” ဂျာနယ်တိုက်တွင် ပုံနှိပ် လက်တိုလက်တောင်းအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရသည်။ ယင်း တိုက်တွင် ပညာသင်အဖြစ် နှစ်နှစ်တိတိ လုပ်ကိုင်စဉ်အတွင်းတွင် သူ ထမ်းဆောင်ရသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်တွေက များပြားလှသည်။ မနက်စော စောထပြီး မီးမွှေးရသည်။ တံမြက်စည်းလှည်းရသည်။ ဖုန်သုတ်ရသည်။ ခဲစာလုံးတွေ ရွေးရသည်။ ဖယောင်းတိုင်မီးရောင်တွင် စာစီရသည်။ စက္ကူ ခေါက်ရသည်။ ဂျာနယ်တွေကိုပို့ရန် လိပ်ရသည်။ ကြာသပတေးနေ့ နံနက်တိုင်း နံနက်လေးနာရီတွင်ထပြီး ဂျာနယ်များကို တစ်လမ်းဝင် တစ်လမ်းထွက် လိုက်ပို့ရသည်။

“ဝက်စတင်းယူနီယံ” အထူးရှိသော အပတ်စဉ်ဂျာနယ် တစ် စောင်ကို သူ၏အစ်ကို အိုရီယင် ထုတ်ဝေသောအခါ ဆမ်သည် မစ်ဆိုရီ ကိုရီးယားမှထွက်ပြီး အစ်ကို၏ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ပြောင်းသည်။ ဆမ်သည် အသက် ၁၅ နှစ်ရှိပြီး ကျွမ်းကျင်သော အလုပ်သမားဖြစ်နေပြီ ဖြစ်သဖြင့် အိုရီယင်က တစ်ပတ်လျှင် သုံးဒေါ်လာခွဲပေးမည်ဟု ကတိပြုသည်။ သို့ သော် လုပ်ငန်းမှာမအောင်မြင်သဖြင့် လက်တွေ့တွင် ပေးနိုင်ခြင်းမရှိချေ။

ဆမ်သည် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုကို အမြဲ ရှာဖွေနေသူဖြစ်သည်။ တစ်နေ့တွင် သတင်းစာတစ်စောင် ဖတ်ရသည်။ နယူးယောက်ကမ္ဘာ့ပြပွဲ သတင်း ဖြစ်သည်။ သူ့တွင် စုဆောင်းထားသော ငွေကြေးအနည်းငယ် ရှိသဖြင့် ပြပွဲသို့သွားရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ သူ့အသက်မှာလည်း ၁၇ နှစ်ထဲသို့ ရောက်နေပြီဖြစ်သည်။

အစုန်မီးသင်္ဘောကြီး ခေါင်းလောင်းထိုးပြီး စိန့်လူးဝစ်သို့ ထွက် ခွာရန်ရှိသောအခါ ဆမ်သည် သင်္ဘောပေါ်တွင် ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။

ဤကား ဟန်းနီးဘောမြို့ကလေးကို သူ့နောက်ဆုံး ခွဲခွာခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူသည် စာရေးသက် ၃၅ နှစ်လုံးလုံးလိုမှာပင် ထိုမြို့ကလေးသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိနေသည်။

၁၈၅၃ ခုနှစ်နွေဦး အရောက်တွင် နယူးယောက်မြို့သို့ ဆမ်ရောက်ရှိသွားသည်။ သူ့အိတ်ထဲတွင် သုံးဒေါ်လာရှိပြီး ကုတ်အင်္ကျီ လိုင်နင်ကြားထဲတွင် ဆယ်ဒေါ်လာတန် ငွေစက္ကူတစ်ရွက်ထည့်ပြီး ချုပ်ထားသည်။

နယူးယောက်မြို့ အပြင်ဘက် လယ်ကွင်းပြင်ကြီးထဲတွင်ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ပြပွဲကြီးကို တအံ့တဩ ကြည့်ရှုသည်။ ယင်းကွင်းပြင်ကြီးသည် နောင်အနှစ်ငါးဆယ်ကြာသောအခါ ပဉ္စမ ရိပ်သာလမ်းနှင့် ၄၂ လမ်းတို့ ဖြစ်လာသည်။

အိတ်ထဲတွင်ပါလာသောပိုက်ဆံ ကုန်သောအချိန်မှာပင် သူ့အလုပ်ရသည်။ ကလစ်လမ်းရှိ ဂျွန်အေဂရေနှင့် ဂရင်းပုံနှိပ်တိုက်တွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

x x x

သူ့အနေနှင့် နယူးယောက်မြို့တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် အိုရီယင်သည် သူ၏မိသားစုကို ခေါ်ဆောင်ကာ ဟန်းနီးဘော၏ မြောက်ဘက် မိုင် ၅၀ခန့်အကွာတွင်ရှိသော ကျိုကုတ် အမည်ရှိသော မြို့ကလေးသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားသည်။ ဆမ်သည် ကျိုကုတ်သို့ လိုက် သွားပြီး အိုရီယင်၏ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ကူညီလုပ်ကိုင်သည်။ သို့သော် အိုရီ ယင်၏လုပ်ငန်းသည် ထုံးစံအတိုင်းပင် အောင်မြင်ခြင်းမရှိချေ။

ဆမ်သည် လပေါင်းအတော်ကြာအောင်ပင် အိုရီယင်၏ ပုံနှိပ်

စက်တွင် စာစီသမားအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသည်။ သို့သော် သူ၏စိတ်တွင် အလုပ်တွင် မပျော်မွေ့ချေ။ ယင်းသို့ဖြင့် သူသည် တစ်နေ့တွင် အမေရိကန် ရေတပ်ဗိုလ်ကလေး ဝီလီယံလူးဝစ်ဟန်ဂျွန်သည် ပထမဆုံး အမေရိကန်လူမျိုးတစ်ယောက်အဖြစ်နှင့် အမေဇုံဒေသသို့ ရောက်ရှိကြောင်း သတင်းစာတွင် ဖတ်ရှုရသည်။ ဟန်ဂျွန်သည် ပီရူးလမ်းပြတစ်ဦးနှင့်အတူ မိုင် ၄၀၀၀ ရှည်လျားသော အမေဇုံမြစ်ကြီးကို အင်ဒီးယန်းများ လှော်ခတ်သော လှေကလေးဖြင့် သွားလာခြင်းဖြစ်သည်။

အသက် ၂၀ အရွယ်သို့ ရောက်ရှိနေသော ဆမ်သည် စွန့်စွန့်စားစား သွားရောက်လိုသောဆန္ဒများ ပြင်းပြလျက်ရှိတော့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ သူတွင် အမေဇုံရောဂါ စွဲကပ်လာတော့သည်။ သို့သော် သူ့ကို အိုရီယင်ပေးသော လခမှာ နည်းပါးလှသဖြင့် သူမှာ ငွေကြေးမပြည့်မစုံဖြစ်နေသည်။

နိုဝင်ဘာလ တစ်နေ့တွင် သူသည် လေတိုက်ထဲတွင် ခေါင်းငုံ့ပြီး လျှောက်သွားနေသည်။ ရုတ်တရက်ဆိုသလို သူသည် စက္ကူတစ်ရွက်ကို တွေ့မြင်လိုက်သည်။ ထိုစက္ကူကို ကောက်ယူလိုက်သည်။ ဒေါ်လာ ၅၀ တန် ငွေစက္ကူ။

ဆမ်သည် ငွေစက္ကူ ကောက်ရသည့်အကြောင်း သတင်းစာထဲတွင် ကြော်ငြာထည့်သည်။ လေးရက်တိတိ စောင့်ဆိုင်းသည်။ လေးရက်ပြည့်၍မှ ပိုင်ရှင်မပေါ်သောအခါ ဆမ်သည် သည်းမခံနိုင်တော့ဘဲ ယင်းငွေဖြင့် နယူးအော်လင်းမြို့သို့ သွားရောက်ရန်ဖြစ်သည်။

“ပေါ့ဂျုံး” အမည်ရှိ သင်္ဘောကြီး မိုင် ၁၅၀၀ ခရီးကို တရွေ့ရွေ့ သွားနေစဉ်အတွင်းတွင် ဆမ်သည် “လက်ဘုတ်” “စတားဘုတ်” ဟူသော အသုံးအနှုန်းများကို ကြားရသည်။ စည်းတိမ်များ၊ ကျောက်ဆောင်များ၊

ဝဲများအကြောင်း နားထောင်ရသည်။

ညအခါတွင် မဲမှောင်နေသော ရေပြင်ကြီးကို ထွင်းဖောက်ကြည့် မြင်နိုင်သူများအား သူ ချီးကျူးမိသည်။ လေထဲတွင်ပါလာသော အနက် အဓိပ္ပာယ်များကို ဖော်ထုတ်သူများအား အံ့ဩမိသည်။

မာလိန်များအခန်းတွင် ဆေးလိပ်သောက်ရင်း သင်္ဘောပျက်သည့် အကြောင်းများကို သူ စိတ်ဝင်စား နားထောင်ရသည်။ သူ၏လက်များ သည် တက်မဘီးကို ကိုင်ချင်စိတ် မြင့်မားလာတော့သည်။

“ပေါကျုံး”တွင် တက်မကိုင်နှစ်ဦးရှိသည့်အနက် ဟိုးရေးဘစ်ဘီ သည် ဆမ်၏ အာသာဆန္ဒကို သနားသဖြင့် တက်မဘီးကို ကိုင်လှည့် ခွင့် ပြုသည်။ ဘစ်ဘီ၏ သင်ပြမှုဖြင့် ဆမ်သည် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ၊ မိုင်ပေါင်းများစွာကို တက်မကိုင်ရသည်။

နယူးအော်လင်းသို့ ရောက်ရှိသောအခါ ဆမ်သည် အမေ့မြစ်မ ရှိ ပါရာမြို့သို့ထွက်ခွာမည့် သင်္ဘောကို အရေးတကြီး မေးမြန်းစုံစမ်း သည်။ ရရှိသည့်အဖြေက သူ့ကို တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေသည်။ နောက် ဆယ်နှစ်၊ ဆယ့်နှစ်နှစ်အတွင်းတွင် ထိုမြို့သို့ ထွက်ခွာမည့်သင်္ဘောမရှိ ဟု ဆိုသည်။

သူ့တွင် ဆယ်ဒေါ်လာမျှသာ ကျန်ရှိတော့သည်။ သူသည် ထို ကာလအထိ စောင့်စားမနေနိုင်ပါ။ သို့ဖြင့် ဆမ်သည် အမေ့စီမံကိန်းကို ဖျက်သိမ်းလိုက်သည်။ ဟိုးရေးဘစ်ဘီထံသို့ သွားရောက်ပြီး သူ့အား ပဲနင်း အတတ်ကို သင်ကြားပေးပါရန် တောင်းပန်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဘစ် ဘီက ဒေါ်လာ ၅၀၀ ရလျှင် သင်ကြားပေးမည်ဟု ဆိုသည်။ ဒေါ်လာ ၁၀၀ ကို ချက်ချင်း ပေးရမည်။ ကျန်ငွေကို ရသည့်လခထဲက ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၃၉

သို့ဖြင့် ဆမ်သည် ဘစ်ဘီ၏လက်ထောက်အဖြစ်နှင့် “ပေါဂျိုး” တွင် လိုက်ပါရသည်။ စိန့်လူးဝစ်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ သူ့ယောက်ဖ ဝီလ်မော့ဖက်ထံမှ ဒေါ်လာ ၁၀၀ ချေးပြီး ဘစ်ဘီကို ပေးလိုက်သည်။ သူ့အစ်မ ပမယ်လာနှင့် မော့ဖက်တို့သည် စိန့်လူးဝစ်မြို့တွင် နေထိုင် လျက်ရှိကြသည်။

သည့်နောက်တွင်ကား ဆမ်သည် လက်ထောက်မာလိန်များအဖြစ် နှင့် ၁၇ လတိုင်တိုင် မြစ်အကြောင်း၊ ရေအကြောင်းနှင့် တက်မ၊ကိုင် အတတ်ပညာတို့ကို ဆည်းပူးသင်ကြားရတော့သည်။

မာလိန်များ၏ တာဝန်က ကြီးမားလှသည်။ သူ့လက်ထဲတွင် ခရီး သည် ၅၀၀ တို့၏ အသက်ရှိနေသည်။ သင်္ဘော၏တန်ဖိုးကလည်း ဒေါ်လာ နှစ်သိန်းငါးသောင်းဖြစ်သည်။

ဆမ်သည် အဆန်ခရီးတစ်ခေါက် ပြီးဆုံးတိုင်း စိန့်လူးဝစ်မြို့တွင် ဝင်ရောက်နားနေသည်။ ပမယ်လာတို့သည် အိမ်ကြီးကြီးတစ်လုံးကို ဝယ် ယူထားသဖြင့် သူတို့မိသားစုအားလုံး ချောင်ချိစွာနေနိုင်သည်။ ဆမ်နှင့် ဟင်နရီတို့သည် သင်္ဘောနားသည့်အချိန်များတွင် သူတို့နှင့်အတူ နေထိုင် လေ့ရှိသည်။

ဆမ်သည် သူ့ညီကလေး ဟင်နရီကိုလည်း “ပင်ဆီပေးနီးယား” သင်္ဘောကြီးတွင် စာရေးအဖြစ် လုပ်ကိုင်စေသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဟင် နရီသည် အသက်နှစ်ဆယ်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြင့် နယူးအော်လင်းတွင် နားနေကြစဉ်တစ်နေ့တွင် ဆမ်က ဟင်နရီကို သြဝါဒစကားတစ်ခု ပြောခဲ့သည်။

“မတော်တဆ သင်္ဘောကြီးတစ်ခုခုဖြစ်ခဲ့ရင် ခရီးသည်တွေရဲ့ အသက်ကို မင်း ဂရုစိုက်ပါ။ အသက်ကယ်လေ့ထဲကို မိန်းကလေးတွေနဲ့

ကလေးတွေ ဆံ့သလောက် လိုက်ပါစေ။ မင်းဘယ်တော့မှ လိုက်မသွားပါနဲ့။ အခုလို နွေဆိုရင် မြစ်ရဲ့အကျယ်ဟာ အများဆုံးမှ တစ်မိုင်ပဲရှိတယ်။ မင်းအနေနဲ့ ကောင်းကောင်းကူးနိုင်တယ်”

နောက်တစ်နေ့တွင် ဟင်နရီသည် “ပင်ဆီဗေးနီးယား” သင်္ဘောကြီးဖြင့် စိန်လူးဝစ်သို့ ဆန်တက်သွားသည်။ စတုတ္ထနေ့မြောက် နံနက်စောစောတွင် သင်္ဘောကြီးပေါက်ကွဲသည်။ လူပေါင်း ၁၅၀ သေဆုံးသည်။

ဟင်နရီသည် လွင့်ထွက်သွားပြီး ရေထဲသို့ ရောက်သွားသည်။ ကမ်းဆီသို့ ကူးသွားနေပြီဖြစ်သည်။ သို့သော် လမ်းခုလတ်မှာပင် သူသည် ဆမ်၏ ဩဝါဒစကားကို အမှတ်ရလိုက်သည်။ မီးလောင်နေသော သင်္ဘောကြီးဆီသို့ သူ ပြန်ကူးသွားသည်။ ခရီးသည်များကို ကယ်တင်သည်။ သူ ဒဏ်ရာရရှိသည်။ ကယ်တင်သည့်သင်္ဘောတစ်စင်းက သူနှင့် အခြားဒဏ်ရာရရှိသူများကို မမ်ဗီးမြို့သို့ သယ်ဆောင်သွားသည်။

ဆမ်သည် သင်္ဘောပျက်သည့်သတင်းကို ကြားကြားချင်း လိုက်သွားသည်။ မမ်ဗီးမြို့သို့ရောက်ရှိသောအခါ သူ၏ညီကို အခြားဒဏ်ရာရရှိသူ လေးဆယ်နှင့်အတူ တွေ့ရသည်။ ဟင်နရီ၏ဒဏ်ရာမှာ ပြင်းထန်လှသဖြင့် မျှော်လင့်ချက်မရှိတော့ချေ။

ဟင်နရီသေဆုံးသည့်အတွက် ဆမ်သည် စိတ်များစွာထိခိုက်သည်။ သူ့ညီ သေဆုံးခြင်းမှာ သူ၏ သူရဲကောင်းဝါဒကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူကျုံးမရရှိနေသည်။

ယင်းအဖြစ်အပျက်များကို နောင်တွင် “မစ္စစ္စပီမြစ်ပေါ်က ဇာတ်လမ်း”ဟူသော စာအုပ်တွင် ကြေကွဲဖွယ်ရာ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

x x x

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၄၁

သို့သော် ဆမ်သည် သူ၏ ရေကြောင်းအတတ်သင်လုပ်ငန်းကို မစွန့်လွှတ်ချေ။ သူ၏ မဟုတ်မဟတ်သော ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ဟင်နရီ သေဆုံးပြီး သုံးလအကြာတွင် အောင်မြင်မှုသရဖူကို ရရှိသည်။ သူ၏ ၂၃နှစ်မြောက်မွေးနေ့ မတိုင်မီ ၁၈၅၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် မာလိန်မှူးလိုင်စင် ရရှိသည်။

သူသည် အောင်မြင်ကျော်ကြားသော မာလိန်မှူးတစ်ဦးဖြစ်လာ သည်။ နာမည်ကျော် သင်္ဘောကြီးများကို သူ ပဲ့ကိုင်ခဲ့သည်။

သို့သော် သူ၏ဘဝ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲရန် အကြောင်းများ ပေါ်လာသည်။ ၁၈၆၁ ခုနှစ်၊ နွေရာသီတွင် ပြည်တွင်းစစ်မီးသည် မစွတ် စပီမြို့သို့ ရောက်ရှိလာသည်။ ထိုအခါတွင် သူ၏အသက်မှာ ၂၅ နှစ်ရှိ ပြီး မာလိန်မှူးသက်တမ်း သုံးနှစ်ပြည့်သွားပြီဖြစ်သည်။ သူ၏ဝင်ငွေမှာ တစ်လလျှင် ဒေါ်လာ ၂၅၀ ဖြစ်သည်။

ပြည်တွင်းစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားသောအခါ တောင်ပိုင်းနှင့်မြောက်ပိုင်း အပြိုင်အဆိုင် တပ်များ ဖွဲ့စည်းကြသည်။ မစ်ဆိုရီပြည်နယ်သည် အခြား သော နယ်ခြားပြည်နယ်များကဲ့သို့ပင် နှစ်ဘက်စလုံးအတွက် တပ်များ ဖွဲ့စည်းပေးသည်။

ဇူလိုင်လထဲတွင် ပြည်ထောင်စုတပ်ဖွဲ့များ မစ်ဆိုရီပြည်နယ်ထဲ သို့ ဝင်ရောက်လာသည်။ ဘုရင်ခံ ဂျက်ဆင်က ကျူးကျော်သူများကို တွန်းလှန်ရန် ပြည်သူ့စစ် ၅၀,၀၀၀ စုဆောင်းသည်။

ဆမ်သည် ငယ်သူငယ်ချင်းတစ်ဦး၏ ဆွဲဆောင်ချက်အရ ပြည်သူ့ စစ်သို့ ပါဝင်ရန် ဟန်းနီးဘောသို့ ပြန်သည်။

ဟန်းနီးဘောတွင် လူငယ် ၁၅ ဦးဖြင့် ပြောက်ကျားတပ်တစ်ခု ဖွဲ့စည်းကြသည်။ သူတို့၏ တပ်ဖွဲ့ကို “မာရီယင်ရိန်းဂျား” ဟု အမည်ပေး

ရတနာပုံစာပေ

သည်။ သူတို့သည် လယ်သမားများထံမှ မြင်းများ ငှားယူပြီး တကယ့် တော်လှန်ရေးသမားကြီးများပမာ ဟန်ရေးပြလျက် ရှိကြသည်။ အပျို ကလေးများရှေ့တွင် ဝင့်ဝါကြသည်။

တစ်ညတွင်မူ စပါးကျီတစ်ခု၌ ၎င်းတို့တပ်ချနေစဉ် ဒုန်းစိုင်းလာ သော မြင်းခွာသံတစ်ခုကြောင့် အားလုံးပင် အိပ်ရာမှ လန်နိုးကြသည်။ သစ်တုံးများအကြားမှ ချောင်းကြည့်သောအခါ မြင်းစီးသမားတစ်ဦးကို တွေ့ရသည်။ ရန်သူတွေ ချီတက်လာပြီဟု သတင်းရထားသည်။ ထို့ ကြောင့် ထိုမြင်းစီးသမားကို သူတို့ ဝိုင်းပြီး ပစ်ကြသည်။ မြင်းစီးသမား သေဆုံးသည်။

သို့သော် မည်သည့်စစ်တပ်ကြီးမှ ချီတက်လာခြင်းမရှိသောအခါ သူတို့ခံကတုတ်အတွင်းမှ ထွက်ပြီး ကြည့်ကြသည်။ သူတို့၏ လက်ချက် ကြောင့် သေဆုံးသူတွင် စစ်ဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ထားခြင်းမရှိ။ လက်နက် ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းလည်း မရှိပါ။ သူသည် ရန်သူတစ်ယောက်မဟုတ် ပါ။ လူစိမ်းတစ်ယောက်မျှသာဖြစ်သည်။ ဆမ်သည် ဝိုင်းဝန်းပစ်ခတ်သူ များတွင် အပါအဝင် တစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့သဖြင့် သူ့ကိုယ်သူ လူသတ် သမားအဖြစ် မြင်မိတော့သည်။

ဤအဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် သုံးပတ်အကြာတွင် ဆမ် သည် အခြားတပ်ဖွဲ့ဝင် တစ်ဝက်နီးပါးနှင့်အတူ ပြောက်ကျားအဖွဲ့မှ နှုတ်ထွက်သည်။

x x x

စိန်လူးဝစ်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသောအခါ ဆမ်သည် မယုံကြည်နိုင်ဖွယ်ရာ သတင်းတစ်ခုကို ကြားသိရသည်။ သူ၏အစ်ကို အိုရီယင်သည် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် မိတ်ဆွေဝန်ကြီးတစ်ဦး၏ အကူအညီဖြင့် နီဗားဒါးပြည်နယ်သစ်တွင် ပြည်နယ်အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ပြည်နယ်အတွင်းရေးမှူးသည် ဘုရင်ခံမရှိသည့်အခါတွင် ခေတ္တဘုရင်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ သူ၏လစာငွေမှာ တစ်နှစ်လျှင် ဒေါ်လာ ၁၈၀၀ ဖြစ်သည်။ ကာဆင်မြို့တွင် ရုံးထိုင်ရမည်။ အိုရီယင်က ဆမ်ကို သူ၏ကိုယ်ရေးအရာရှိအဖြစ် ခေါ်ဆောင်သွားလိုသည်။ နီဗားဒါးသို့ အမြန်ဆုံး သွားရောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ့တွင် ပိုက်ဆံမရှိချေ။

ဆမ်မှာ ပိုက်ဆံရှိသည်။ မာလိန်မှူးဘဝက စုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဆမ်သည် ထိုအခွင့်အရေးကိုရယူရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ နောက်ခြောက်ရက်အကြာတွင် သူသည် မစ်ဆိုရီပြည်နယ် စိန်ဂျိုးဇက်မြို့၌ သူနှင့် ပြည်နယ်အတွင်းရေးမှူးအတွက် ခရီးထောက် လက်မှတ်နှစ်စောင် ကို တစ်စောင်လျှင် ဒေါ်လာ ၁၅၀ ပေးပြီး ဝယ်လိုက်သည်။ ရထားထိန်းက ကြာပွတ်ကိုဝင့်လိုက်သောအခါ မြင်းခြောက်ကောင်က ရထားကြီးအနောက်ပိုင်း ခရီးရှည်ကြီးကို စတင်ထွက်ခွာတော့သည်။ ပရေရီ မြက်ခင်းပြင်နှင့် တောင်တန်းဒေသများကို တစ်နာရီ လေးမိုင်နှုန်းဖြင့် ဖြတ်ကျော်ပြီးနောက် အရက်နှစ်ဆယ်တိတိ ကြာသောအခါ ခရီးထောက်ရထားကြီးသည် နီဗားဒါးပြည်နယ်၊ ကာဆင်မြို့သို့ ရောက်ရှိသွားလေတော့သည်။

နီဗားဒါးပြည်နယ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သည်မှာ ခြောက်လမျှသာ ရှိသေးသည်။ မက်ဆီကို စစ်ပွဲအတွင်းက မက်ဆီကိုနိုင်ငံမှ ရရှိလိုက်

သော အပြောကျယ်သည့်ဒေသကြီးကို ပြည်နယ်သစ်တစ်ခုအဖြစ် ဖန်တီး လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤဒေသကို သတ္တုတွင်းတူးသူများက သုံးနှစ်လုံး လုံး စိုးမိုးခြယ်လှယ်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ အစိုးရအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ရှိရပေတော့ မည်။ စည်းကမ်းဥပဒေများ ထားရှိရပေတော့မည်။

ကာဆင်မြို့တွင် ရှိနေသူများသည် သတ္တုတွင်းတူးပြီး သန်းကြွယ် သူဌေးကြီးများဖြစ်ရန် မျှော်လင့်နေသူများဖြစ်ကြောင်း ဆမ်နှင့် အိုရီယင် တို့တွေ့ရှိကြရသည်။ တစ်နေ့တစ်နေ့တွင် သတ္တုတွင်းတူးသည့်အကြောင်း ပြောနေကြသည်။ အချို့လူများသည် တကယ်ပင် နေ့ချင်းညချင်း သူဌေး ဖြစ်သွားကြသည်။ ငွေတုံးများအပြည့် တင်ဆောင်ထားသော လှည်းရထား များကလည်း ကာဆင်မြို့တွင်းသို့ ဝင်လာမစဲ တသဲသဲ ရှိသည်။

ဆမ်သည်အထူးပင် ကြီးပွားတိုးတက်လိုသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်နှင့် အညီ သူများပြောသည်များနှင့် မရောင့်ရဲနိုင်တော့ဘဲ ကိုယ်တိုင်စွန့်စား ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ပြည်နယ်အတွင်းရေးမှူး၏ ကိုယ်ရေးအရာရှိ ရာထူးကို စွန့်လွှတ်လိုက်သည်။ အက်စ်မာရယ်ဒါ သတ္တုတွင်းဒေသသို့ သွားရောက်သည်။

အက်စ်မာရယ်ဒါဒေသကား ကြမ်းတမ်းလှသည်။ ကစားဝိုင်းတွေ ရှိသည်။ အရက်ဝိုင်းတွေရှိသည်။ ကပွဲတွေ ရှိသည်။ ပြည့်တန်ဆာအိမ် တွေ ရှိသည်။ အရက်မူးပြီး ရန်ဖြစ်ကြသည်။ ပစ်ကြ သတ်ကြသည်။

ဆမ်သည် ထိုဒေသသို့ မြင်းတစ်စီးဖြင့် ရောက်ရှိသွားသည်။ သူ ၏ ဆံပင်များမှာ မရိတ်မဖြတ်ဘဲ ရှည်လျားနေပြီး မုတ်ဆိတ်မွေးတွေက ရဲရဲနီနေသဖြင့် အခြားသော သတ္တုတွင်းသမားများနှင့် မခြားမနားပင် ရှိသည်။ သူက သတ္တုလတ်ဦးထုပ်ကိုဆောင်းပြီး ခါးမှာ ခြောက်လုံးပြူး ချိတ်ထားသည်။ ရှုပ်အင်္ကျီအပြာကို ဝတ်ပြီး ဘောင်းဘီရှည်အောက်နား

ရတနာပုံစာပေ

ကို ဘွတ်ဖိနပ်ရှည်ကြီးထဲတွင် လျှို့ဝှက်ထားသည်။ ခြောက်လုံးပြူးသည် နီဗားဒါးပြည်နယ်တွင် မရှိမဖြစ်သည့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ဆမ်သည် သူများတွေ အပြောမခံရအောင် ခြောက်လုံးပြူးကို ခါးတွင်ချိတ်ထားသော်လည်း ဘာတစ်ခုကိုမျှ ထိမှန်အောင် ပစ်နိုင်သူ မဟုတ်ချေ။

ဆမ်သည် အခြားသူနှစ်ဦးနှင့် ပေါင်းဖွဲ့ပြီး သတ္တုတူးဖော်သည်။ တစ်ဦးမှာ သတ္တုတွင်းအတွေ့အကြုံရှိသော ပန်းဘဲဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် တောင်ပေါ်တွင် တစ်ပတ်ပြီးတစ်ပတ် တူးကြသည်။

အက်စ်မာရယ်ဒါသည် သတ္တုကြွယ်သောဒေသဖြစ်သည်။ ဆမ်တို့ တူးဖော်သောနှစ်က ဒေါ်လာလေးသန်းခန့် တန်သော ငွေတုံးများ ရရှိသည်။ သို့သော် ဆမ်တို့တူးဖော်သည့်တွင်းကမူ ထိုအထဲတွင် အနည်းငယ်မျှ မပါဝင်ပါချေ။

သို့သော် ဘော်တွင်းရှိလူများအားလုံးပင် စိတ်အားထက်သန်လျက် ရှိကြသည်။ နေ့ခင်းဘက်တွင် မျှော်လင့်ချက်ကြီးစွာဖြင့် တူးဖော်ကြသည်။ ပေါက်တူးတစ်ချက်ပေါက်တိုင်း သူဌေးဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ သူတို့အဖို့ ညများက ရှည်လျားလှသည်။

ဆမ်သည် အချိန်ဖြုန်းရန်အတွက် ညဘက်တွင် စာရေးသည်။ သတ္တုတွင်းတူးသူများ၏ ဘဝအဖုံဖုံကို လက်ကလောင်ချက် ပိုင်ပိုင်ဖြင့် ရေးသားပြီး ဗားဂျီးနီးယားမြို့မှ ထုတ်ဝေသော “တယ်ရီတိုရီ ယဲအင်တာပရိုက် နေ့စဉ်သို့ ပေးပို့သည်။ အယ်ဒီတာက အရေးအသားကို ကြိုက်နှစ်သက်သဖြင့် “အင်တာပရိုက်” တွင် တစ်ပတ်လျှင် ၂၅ ဒေါ်လာဖြင့် သတင်းထောက်အဖြစ် လာရောက်လုပ်ကိုင်ရန် ဖိတ်ခေါ်သည်။

x x x

ရတနာပုံစာပေ

ယင်းသို့ဖြင့် ဆမ်သည် ခါးတွင် ခြောက်လုံးပြူးချိတ်လျက် သတ္တုတွင်းသမားပုံစံဖြင့် ဗာဂျီးနီးယားမြို့သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ ဗာဂျီးနီးယားသည် လူဦးရေ ၁၅၀၀၀ ရှိပြီး ထင်ရှားကျော်ကြားသော သတ္တုတွင်းနယ်မြေတစ်ခုပင် ဖြစ်တော့သည်။

အင်တာပရိုက်သတင်းစာပိုင်ရှင် ဂျိုးဇက်ဂွတ်မင်းက သူ၏ ကြီးမားသော လုပ်ငန်းကြီးကို ဆမ်အား ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားစွာဖြင့် ပြသသည်။ ရေခဲခဲနှင့်လည်နေသော ပုံနှိပ်စက်၊ လက်ထောက်အယ်ဒီတာငါးဦး ရှိသော အယ်ဒီတာအဖွဲ့နှင့် စာစီသမား ၂၃ ယောက်ရှိသည်။ တစ်လလျှင် အမြတ်ငွေ ဒေါ်လာ ၆၀၀၀ ရှိသည်။

ဆမ်၏တာဝန်က ကိုယ်တိုင် သတင်းလိုက်ပြီး တစ်နေ့လျှင် နှစ်ကော်လံရေးရန်ဖြစ်သည်။ သတ္တုတွင်းပုံပြင်များနှင့် လူသတ်မှု ဇာတ်လမ်းများပင်ဖြစ်သည်။ လူသတ်မှုပေါများလှသည်။ သို့သော် လူသတ်သမားအချို့သာ အဖမ်းခံရသည်။ အချို့ကိုသာ ရုံးတင်သည်။ သို့သော် ပြစ်ဒဏ်ရသူကား မရှိသလောက်ပင်။

ဆမ်သည် မတရားမှုများကို ဖော်ထုတ်ရေးသားရသဖြင့် အမည်ရင်းဖြင့် မရေးသားဘဲ ကလောင်အမည်ပုံဖြင့် ရေးသားရသည်။ သူသည် မစ္စစ္စပီအတွေ့အကြုံများကို သတိရ ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် “မက်တိုန်း” ဟူသော ကလောင်အမည်ကို ယူခဲ့သည်။

မက်တိုန်းအမည်ဖြင့် ရေးသားသော သတင်းဆောင်းပါးများမှာ ထင်ရှားကျော်ကြားလှသည်။ သူ၏လစာငွေမှာလည်း တစ်ပတ်လျှင် ဒေါ်လာ လေးဆယ်သို့ တက်လာသည်။

၁၈၆၄ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် သတင်းစာတိုက်ပိုင်ရှင် ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမြို့သို့ အလည်အပတ် သွားရောက်သောအခါ ဆမ်ကို ခေါင်းကြီးပိုင်း

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၄၇

ရေးရန် တာဝန်လွှဲအပ်ခဲ့သည်။

ဆမ်သည် ခေါင်းကြီးပိုင်းမှနေ၍ ပြိုင်ဘက် သတင်းစာ “ဗာဂျီးနီးယားယူနီယံ” ပိုင်ရှင် ဂျိမ်းလေယတ်ကို ပြောင်မြောက်စွာ ကိုယ်တိုင် ရေးသားသည်။ လေယတ်ကလည်း ပြင်းထန်စွာ တုံ့ပြန်ရေးသားသည်။

ထိုစဉ်က နီဗားဒါးတွင်ရှိသော အစဉ်အလာမှာ ဂုဏ်သိက္ခာ မထိခိုက်ရေးပင်ဖြစ်သည်။ မိမိ၏ သိက္ခာကို ထိပါးစော်ကားလျှင် စိန်ခေါ်ပြီး နှစ်ယောက်ချင်း တိုက်ခိုက်ကြသည်။

ဆမ်သည် နှစ်ယောက်ချင်း တိုက်ခိုက်ခြင်းကို မလိုလားချေ။ သို့သော် အင်တာပရိုက်လက်ထောက် အယ်ဒီတာများက စိန်ခေါ်ပြီး တိုက်ခိုက်ရန် တိုက်တွန်းကြသည်။ အယ်ဒီတာတစ်ယောက်က ဆမ်၏ အမည်ဖြင့် လေယတ်ထံကို စိန်ခေါ်စာရေးလိုက်သည်။ ဆမ်၏မိတ်ဆွေ တစ်ဦးဖြစ်သော စတီဂီလီက ဆမ်၏လက်ထောက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်သည်။ လေယတ်မှာ သေနတ်သမားကောင်းအညီ ဖြစ်သဖြင့် စိန်ခေါ်ခြင်းကို လက်ခံလိုက်သည်။

ချိန်းထားသည့်နေ့ နံနက်လေးနာရီတွင် စတီဂီလီက ဆမ်ကို မြို့နှင့် တစ်မိုင်ကွာလောက် တောင်ကြားတစ်ခုထဲသို့ ခေါ်သွားပြီး သေနတ်ပစ် သင်ပေးသည်။ ဆမ်သည် ကိုက် ၂၀ ခန့်အကွာရှိ စပါးကျီတံခါးကို ချိန်တွယ်ပစ်ခတ်သည်။ ကျည်ဆန်သည် တံခါးကိုမမှန်ဘဲ စပါးကျီ၏ နောက်ဘက်မှ တောင်နံရံကိုသာ ထိမှန်သည်။ လေယတ်မှာလည်း တစ်ဘက်တောင်ကြားထဲတွင် သွေးပူလေ့ကျင့်ခန်း ယူနေသည်။

စတီဂီလီက ဆမ်ကို သင်ကြားပြသသည့်အနေဖြင့် ခပ်လှမ်းလှမ်း ရှိ စာကလေးတစ်ကောင်၏ ဦးခေါင်းကို ပစ်လိုက်သည်။ ဆမ်နှင့် စတီဂီလီ စာကလေးကို ကောက်ယူရန် ပြေးသွားကြစဉ်တွင် လေယတ်နှင့် သူ၏

ရတနာပုံစာပေ

လက်ထောက်တို့ တောင်ကုန်းပေါ်သို့ တက်လာကြသည်။

“ဘယ်သူပစ်တာလဲ”

လေယတ်၏လက်ထောက်က မေးသည်။

“ကလီမင်”

စတိက ခပ်တည်တည်နှင့် လိမ်လိုက်သည်။

“တကယ်တော်တာပဲ။ ဘယ်လောက်ဝေးဝေးကနေ ပစ်တာလဲ”

“သိပ်မဝေးပါဘူး၊ ကိုက် ၃၀ လောက်ကပါ”

ဆမ် ဘာမျှမပြောဘဲ ဆိတ်ငြိမ်နေသည်။

“တကယ် အံ့ဩစရာပဲ။ သူ ဒါမျိုး ဘယ်နှစ်ခါလောက် ပစ်နိုင်သလဲ”

“ငါးခါပစ်ရင် လေးခါလောက်ပေါ့”

လေယတ်နှင့် သူ၏ လက်ထောက်တို့သည် သူတို့ကိုနှုတ်ဆက်ပြီး အိမ်ပြန်သွားကြသည်။ သည်မျှ လက်ဖြောင့်သော သေနတ်သမားတစ်ယောက်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်ပြီး ပစ်လိုကြဟန်မရှိချေ။

ဆမ်က စိန်ခေါ်သည့်သတင်း မြို့တွင်းသို့ ချက်ချင်း ပျံ့သွားသည်။ စိန်ခေါ်သည့် ပွဲများကို တားမြစ်သည့်ဥပဒေ မကြာမီကပင် ထုတ်ပြန်ထားသည်။ ပြစ်ဒဏ်မှာ ထောင်ဒဏ်နှစ်နှစ်ဖြစ်သည်။ ဘုရင်ခံက ဥပဒေအရ အရေးယူရလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဆမ်ကို သတိပေးလိုက်သည်။ နီဗားဒါးနယ်မြေအတွင်းမှာ ဆမ်ရှိနေသေးလျှင် နောက်တစ်နေ့ နံနက်တွင် အဖမ်းခံရမည်ဖြစ်သည်။ ဘုရင်ခံ၏ သတင်းကို ယူဆောင်လာသူက ဆမ်ကို နောက်ထပ်သတင်းတစ်ခု ထပ်ပြီးပေးသည်။ နောက်တစ်နေ့ နံနက်လေးနာရီတွင် ဆန်ဖရန်စစ္စကိုသို့ သွားမည်။ ခရီးထောက်ရထား ရှိသည့်အကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။

သို့ဖြင့် ဆမ်သည် ဥပဒေကို တိမ်းရှောင်သည့်အနေဖြင့် ခရီး
ထောက်ရထားကြီးဖြင့် ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမြို့သို့ လိုက်ပါသွားရတော့သည်။

× × ×

ယခုအခါ ဆမ်သည် ကျွမ်းကျင်သော သတင်းစာဆရာတစ်ဦး
ဖြစ်နေပေပြီ။ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမြို့သို့ ရောက်ရှိသောအခါ သူသည် စာရေး
ဆရာကြီး ဘရက်ဟာတီ တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေသော “ကာလီဖိုးနီးယား”
အပတ်စဉ်တွင် ဆောင်းပါးရေးသားသည်။

သို့သော် ဆမ်သည် ခရီးသွားစွန့်စားလိုသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်နှင့်
အညီ “စကာရာမင်ကိုယူနီယံ” သတင်းစာကြီးက သူ့ကို ဟာဝေယံကျွန်း
အကြောင်း ဆောင်းပါးများ တစ်လလျှင် လေးစောင် ရေးပေးရန် ပြော
သောအခါ ဆမ်သည် ဟာဝေယံကျွန်းသို့ သွားရောက်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်
သည်။ ဆောင်းပါးတစ်စောင်အတွက် ဒေါ်လာနှစ်ဆယ် ရရှိမည်ဖြစ်
သည်။

ဆမ်သည် ဟာဝေယံကျွန်းတွင် လေးလမျှ နေခဲ့သည်။ ဆန်ဖရန်
စစ္စကိုမြို့သို့ ရောက်ရှိသောအခါ ဆမ်သည် ဟာဝေယံကျွန်းအကြောင်း
ဟောပြောပွဲပြုလုပ်ရန် စိတ်ကူးရပြီး ဇာတ်ရုံကြီးတစ်ခုကို ဒေါ်လာ ၅၀နှင့်
ငှားပြီး လူတစ်ယောက်လျှင် ဝင်ကြေးငွေ တစ်ဒေါ်လာဖြင့် လာရောက်
နားထောင်နိုင်ကြောင်း ကြေညာလိုက်သည်။

သို့သော် သူ၏ဟောပြောပွဲ အောင်မြင်ပါ့မလားဟု စိုးရိမ်ထိတ်
လန့်နေမိသည်။ သို့သော် ဟောပြောရန်အချိန် ကျရောက်၍ စင်မြင့်
ပေါ်သို့ တက်လိုက်သောအခါ ဇာတ်စင်တစ်ခုလုံး ပြည့်လျှံနေသည်ကို
တွေ့ရှိရသည်။

ဆမ်သည် စကားပြောကောင်းသူဖြစ်သည်။ ရယ်မောဖွယ်ရာ ပြောဆိုတတ်သည်။ ဟောပြောပွဲ သုံးပတ်အတွက် ဒေါ်လာ ၁၅၀၀ ရရှိ သည်။ သူ စာရေး၍ရသည့်ငွေထက်လည်း ပိုသည်။ ဘော်တွင်းတူး၍ ရသည့်ငွေထက်လည်း ပိုသည်။ လက်ထဲတွင် ငွေရှိလာသောအခါ ခရီး သွားရန် စိတ်ကူးပြန်သည်။

တန်ချိန် ၁၀၀၀ ရှိသော “ကွေကာစိတီ” သင်္ဘောကြီး နယူး ယောက်မြို့မှနေ၍ ဘုရားဖူးခရီးထွက်ခွာမည့်အကြောင်း ဖတ်ရသည်။ လိုက်ပါမည့်ခရီးသည်များ သင်္ဘောပေါ်တွင် ၆ လမျှ နေကြရမည်ဖြစ် သည်။ သင်္ဘောခမှာ ဒေါ်လာ ၁၂၅၀ ဖြစ်သည်။ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမြို့မှ ထုတ်ဝေသော “အော်လတာ ကာလီဖိုးနီးယား” သတင်းစာကြီးက ဆမ်၏ ဆောင်းပါးများကို တစ်စောင်လျှင် ဒေါ်လာ ၂၀ နှုန်းဖြင့် ဆောင်းပါး အစောင် ၅၀ ဝယ်ယူရန် သဘောတူသည်။ သို့ဖြင့် သူသည် စာရေးခ ဒေါ်လာ ၁၀၀၀ ရရှိရန် သေချာသွားပြီ။ ဟောပြောပွဲအတွက်လည်း ငွေ အများကြီး ရရှိဦးမည်ဖြစ်တော့သည်။

သို့ဖြင့် ဆမ်သည် “ကွေကာစိတီ” သင်္ဘောကြီးဖြင့် လိုက်ပါသွား တော့သည်။ သင်္ဘောပေါ်တွင် ပါသူများမှာ တကယ့်ဘာသာရေး ကိုင်းရှိုင်းသူများသာဖြစ်ကြောင်း ဆမ် တွေ့ရှိရမည်။ ညတိုင်းပင် ဘုရား ဝတ်ပြုကြသည်။ ထွက်ခါစတွင် လွဲမှားမှုများ ရှိသည်။ သို့သော် သုံးရက် အကြာတွင် မစင်ကြယ်သောအမှုများဟူ၍ ပိတ်ပင်ကြသည်။

သို့သော် ဆမ်သည် အတွေ့အကြုံများကို ဟာသနှောပြီး “နယူး ယောက်ထရီဖြန်” “နယူးယောက် ဟာရယ်” နှင့် “ဘော်လတာ ကာလီ ဖိုးနီးယား” သို့ သွက်လက်မြူးကြွသော ဆောင်းပါးများအဖြစ် ရေးသား သည်။

x x x

ရတနာပုံစာပေ

ကျွန်ုပ်တို့ သဘောကြီးပေါ်တွင် ထူးခြားသော အဖြစ်အပျက် တစ်ခုကို ကြုံတွေ့ရသည်။ အမှတ်မထင် တွေ့ရှိလိုက်ရသော ဓာတ်ပုံ တစ်ခုက သူ့ဘဝကြီးတစ်ခုလုံးကို ပြောင်းလဲပစ်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

သဘောပေါ်တွင် ချာလီလင်ဒန်ဟူသည့် အသက် ၁၈နှစ်အရွယ် လူငယ်ကလေးတစ်ယောက် ပါရှိလာသည်။ သူ့ဖခင်က ချမ်းသာသည်။ ဘာသာရေးကိုင်းရှိုင်းသူများအကြားတွင် လိမ္မာရေးခြားမှုများ ရရှိလာစေ ရန် သူ့ကို ထည့်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ချာလီက ဘာသာရေးသမား လူကြီးများနှင့်မပေါင်းဘဲ ဘဝအတွေ့အကြုံနည်းသော ဘော်တွင်းပြန် ဆန်နှင့် ပေါင်းသင်းသည်။ တစ်နေ့တွင် ချာလီက သူ့အစ်မ အိုလီဗီယာ ၏ ဓာတ်ပုံကို ဆမ်အား ပြသသည်။

“သူ့ကို လူတိုင်းက လစ်ဗီလို့ခေါ်ကြတယ်”

ဆမ်သည် ဓာတ်ပုံကိုတွေ့မြင်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်ပင် စွဲလမ်း နှစ်သက်သွားသည်။ သို့ဖြင့် ဆမ်သည် နယူးယောက်သို့ ရောက်ရှိသော အခါ ချာလီ၏ အကူအညီဖြင့် သူ၏မိသားစုကို တွေ့ရသည်။ အိုလီဗီ ကို တွေ့ရသည်။ လစ်ဗီသည် တကယ်ပင် ချောမောလှပသော မိန်းမငယ် ကလေးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ အသက် ၂၂နှစ်ပဲ ရှိသေးသည်။ မျက်လုံး ကလေးမှာ နက်နေလျက်ရှိသည်။ လစ်ဗီ၏မိသားစုသည် ဘာသာရေး အလွန်အင်မတန် ကိုင်းရှိုင်းသူများဖြစ်ကြောင်းလည်း ဆမ် တွေ့ရှိရသည်။ လစ်ဗီ၏မိသားစုများက ဆမ်ကို ကိုယ်ကျင့်တရား မကောင်းသူတစ်ဦး အဖြစ် မြင်သည်။ အကြောင်းမှာ ဆမ်သည် ဆေးလိပ်လည်း သောက် သည်။ ဘဝအတွေ့အကြုံလည်း မျိုးစုံသည်။ လစ်ဗီသည် မိဘများ၏ လောင်းရိပ်အောက်တွင် ရှိနေသည်။ ဆမ်၏မေတ္တာကို ငြင်းပယ်သည်။

ဆမ်သည် တစ်ဘက်က သတင်းစာအများတွင် ဆောင်းပါးရေး ရင်း “တိုင်းတစ်ပါးမှ အပြစ်မဲ့များ” စာအုပ်ကိုရေးသားလျက်ရှိသည်။ လစ်ဗီ၏ဖခင်သည် နောက်ဆုံးတွင် ဆမ်နှင့် သူ၏သမီးကို လက်ထပ်ရန် သဘောတူလိုက်သည်။ ထိုမျှမက ဆမ်ကို ဘတ်ဖဲလိုးအိတ်စ်ပရက်တွင် လက်ထောက်အယ်ဒီတာအဖြစ် အလုပ်သွင်းပေးသည်။

သည်စဉ်မှာပင် ဆမ်၏ “တိုင်းတစ်ပါးမှ အပြစ်မဲ့များ” စာအုပ် ထုတ်ဝေသည်။ အရောင်းရ တွင်ကျယ်သည်။ တစ်လအတွင်းမှာပင် စောင်ရေ ၁၂၀၀၀ ရောင်းရသည်။ ၁၈၆၉ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် သူသည် မင်္ဂလာဆောင်ရန် နေ့ရက်ကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ၁၈၇၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက် လက်ထပ်သည့်အချိန်တွင် မက်တိုန်း၏အသက်မှာ ၃၄ နှစ်ဖြစ်သည်။ လစ်ဗီ၏ဖခင်အိမ်တွင် လက် ထပ်ပြီးနောက် ဘတ်ဖဲလိုးမြို့သို့ သွားသည်။ ဆမ်သည် ခရီးထွက်သည်။ မင်္ဂလာမောင်မယ်နှင့်အတူ မင်္ဂလာအဖွဲ့သား ၁၅ ဦးပါရှိသည်။ လစ်ဗီ၏ မိဘနှစ်ပါး၊ ဆမ်၏အစ်မ ပမယ်လာ၊ ပမယ်လာ၏ ၁၇ နှစ်ရွယ်သမီး အန်နီး။ လက်ထပ်ပေးသည့် ဘုန်းကြီးနှစ်ပါးနှင့် ၎င်းတို့၏ဇနီးများ၊ ထို့ နောက် ဆွေမျိုးများနှင့် မိတ်ဆွေများ၊ တစ်စုတဝေးကြီး ရထားဖြင့်သွားကြ သည်။

မက်တိုန်းသည် ပထမစာအုပ်အောင်မြင်သော်လည်း သူ၏ အယ်ဒီတာလစာငွေမှာ အထိုက်အလျောက်မျှသာ ဖြစ်သဖြင့် အိမ်တစ် အိမ်တွင် အိမ်ခန်းငှားနေရန် စိတ်ကူးသည်။ သူ့မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ကို အိမ်ခန်းရှာခိုင်းထားသည်။ သို့သော် ဘတ်ဖဲလိုးသို့ ရောက်သောအခါ အိမ်သစ်ကြီးတစ်လုံးတွင် နေရသည်။ လစ်ဗီ၏ဖခင်က ဝယ်ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၅၃

မက်တိုန်းသည် ဘတ်ဖဲလီးအိတ်စ်ပရက်တွင် အယ်ဒီတာလုပ် ရင်း နောက်စာအုပ်သစ် “တုံးပေကတ်သတ်” ကို ရေးသည်။ သူ၏ သတ္တု တွင်း ဘဝအတွေ့အကြုံများပင် ဖြစ်သည်။

သူတို့ လက်ထပ်ပြီး သုံးလအကြာတွင် လစ်ဗီ၏ဖခင် မကျန်း မမာဖြစ်သည်။ သြဂုတ်လတွင် ဆုံးပါးသွားပါသည်။ လစ်ဗီသည် သူမ၏ ဖခင်ကို ပင်ပင်ပန်းပန်းပြုစုခဲ့ရသဖြင့် သားကြီး လင်ဒန်ကို လမစေဘဲ မွေးဖွားခဲ့ရသည်။ ကလေးငယ်မှာ ချူချာလှသည်။ ကြက်ညှာရှိသည်။ လစ်ဗီမှာလည်း ချူချာလျက်ရှိတော့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် မက်တိုန်း သည် ထိုအိမ်ကြီးကို ရောင်းပစ်လိုက်ပြီး ဟတ်ဖို့တွင် အိမ်ငှားပြီး နေထိုင် သည်။

ထို့နောက် မက်တိုန်းသည် တစ်မြို့ပြီးတစ်မြို့ လှည့်လည်ပြီး လေးလတိတိ နီဗားဒါးအတွေ့အကြုံများကို ဟောပြောသည်။ ပရိသတ်ကို တသောသောဖြစ်စေသည်။

၁၈၇၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဒုတိယကလေးကို မွေး ဖွားသည်။ မိန်းကလေးဖြစ်သည်။ အိုလီဗီယာဆူဆန်ကလီမင်သည် ဖခင် ၏ အသည်းစွဲဖြစ်သည်။

ဆူဆန်ကိုမွေးဖွားပြီး သုံးလအကြာတွင် သားကြီးလင်ဒန် ဆုံးသည်။ မက်တိုန်း၏ ဒုတိယစာအုပ်သည် ပထမစာအုပ်ထက်ပင် အောင် မြင်သည်။ သူ၏ဟောပြောပွဲများမှာလည်း အောင်မြင်လှသည်။

မက်တိုန်းသည် စီးပွားရေးအဆင်ပြေသဖြင့် ကိုယ်ပိုင်အိမ်တစ်လုံး စိတ်ကြိုက်ဆောက်သည်။ ထိုခေတ်က ပုံစံမှာ မှောင်မှောင်ကုတ်ကုတ်ဖြစ် သည်။ သူ့အိမ်က လင်းလင်းထင်းထင်းဖြစ်သည်။ ပြတင်းပေါက်တွေက များပြီး ဖောက်ထားသည့်တံခါးတွေ အကုန်ဖွင့်ထားသည်။ သူ့အိမ်ကို

ရတနာပုံစာပေ

လည်း အရေးဆို တံခါးမရှိ ဓားမရှိ ဝင်နိုင်သည်။ သူ့အိမ်တွင် ကြေးဝါ စာလုံးကြီးများဖြင့် စာကပ်ထားသည်။ ကဗျာဆရာကြီး အီမာဆင်၏ အဆိုအမိန့်ပင် ဖြစ်သည်။

“အိမ်၏ အဆင်းတန်ဆာသည် မကြာမကြာ လာရောက်သော ဧည့်သည်များသာဖြစ်သည်”

မက်တို့န်း မိသားစုသည် ထိုအိမ်ကြီးတွင် ၁၇နှစ်တိုင်တိုင် ပျော်ရွှင်စွာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအိမ်မှာပင် နောက်ထပ် သမီးငယ်နှစ်ဦး ဖြစ်သော ကလယ်ရာနှင့် ဂျင်ဟိုးကို မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူ၏စာအုပ် ဆယ့်နှစ်အုပ်ကိုလည်း ထိုအိမ်ကြီးမှာပင် ရေးသားခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တွင် အယ်လ်မာရာရှီသူတို့၏ နွေရာသီအိမ်တွင် သွားရောက်ရေးသားသည်။ သူ၏ နွေရာသီအိမ်ကလေးတွင် ကြက်ပေါက်ခုနစ်ပေါက်ရှိသည်။ မက်တို့န်းသည် သူ၏အမည်တွင် “တွမ်ဘောယား၏ စွန့်စားခန်းများ” ကို ၁၈၇၆ ခုနှစ်တွင် ထိုအိမ်ကလေးတွင် စတင်ရေးသားခဲ့သည်။

၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်သည်ကား မက်တို့န်း၏ဘဝသို့ အကုသိုလ်ဂြိုဟ် ဆိုး ဝင်သည့်နှစ်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ ကျောက်ကုန်သည် ဒွိုက်ဘူအယ်သည် မက်တို့န်းထံသို့ ရောက်ရှိလာပြီး ဂျိမ်းစိတ်ဆိုသူ တီထွင်သည့် ခဲစာလုံးစီစက်အကြောင်း ပြောသည်။ မက်တို့န်းသည် ကိုယ်တိုင် စာစီခဲ ရသူတစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် မည်သည့်စာ စီမည်ဆိုသောအခါ အထူးပင် စိတ်ဝင်စားသည်။ ဒေါ်လာ ၂၀၀၀ အစုပါဝင်လိုက်သည်။ ယင်းမှာ သူ၏ဘဝ ပျက်စီးရေးလမ်းစပင် ဖြစ်တော့သည်။

မက်တို့န်းသည် စာရေးခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေများစွာ ရရှိသော်လည်း သူ၏မိသားစု နောင်ရေးအတွက် လုပ်ငန်းတစ်ခုခု တည်ထောင်ရန် စိတ်အားထက်သန်လျက် ရှိသည်။ များမကြာမီတွင် သူ့စာအုပ်များ အရောင်း

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၅၅

ကျသွားမည်ကို စိုးရိမ်သည်။

သူ၏စာအုပ်များ အရောင်းတွယ်ကျယ်လှသည်။ သို့သော် သူသည် ထိုက်သင့်သလောက် မခံစားရပေ။ သူ၏စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေသော “အမေရိကန်ထုတ်ဝေရေးကုမ္ပဏီ”က သူ့စာအုပ်များအားလုံးအတွက် ကျိတ်နှုန်း တစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းသာ ပေးသည်။ အမည်မရသေးသော စာရေးဆရာများကို ပေးသည့်နှုန်းသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့်ပင် သူ၏ ပထမပိုင်းရေးသားခဲ့သော စာအုပ်ခြောက်အုပ်အတွက် တစ်နှစ်လျှင် ဒေါ်လာ ၃၀၀၀ မျှသာ ရရှိခဲ့သည်။ သူ၏ ဟောပြောပွဲများမှ ဝင်ငွေ ပိုမိုရရှိခဲ့သည်။ သူ၏လုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်မည့်သူတစ်ဦးလိုသည်ဟု မက်တို့န်း ယူဆသည်။

သို့ဖြင့် သူ့တူမ အန်နီ၏ယောက်ျား ချားလ်စစ်ဝက်ဘစတာကို မန်နေဂျာ ခန့်သည်။ ဝက်ဘစတာသည် ထိုစဉ်က အသက် ၃၀မျှသာ ရှိသေးပြီး မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ့တွင် လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံမရှိပါ။ သို့သော် သူ့ကို မက်တို့န်းကြိုက်သည်။ ကြိုးစားပမ်းစားလုပ်သူဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကျိုးမဖက်၍ ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် မက်တို့န်းသည် သူ ဝယ်ယူထားသော ကိုလာတိုက်ကုမ္ပဏီကို အုပ်ချုပ်ရန် ချာလီကို တာဝန်ပေးသည်။ ကိုလာတိုက်ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းမှာ ဘလောက်လုပ်ရန် ပလိတ်ပြားများ လုပ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်နှစ်အကြာတွင် ယင်းကုမ္ပဏီ ဆုံးရှုံးပျက်စီးသွားသည်။

မက်တို့န်းသည် ကိုယ်ပိုင်စာအုပ်တိုက်ထူထောင်ရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ ချားလ်အယ်လ်ဝက်ဘစတာ ကုမ္ပဏီကို တည်ထောင်ပြီး ချာလီကို အုပ်ချုပ်စေသည်။ ယင်းတိုက်မှထုတ် စာအုပ်များနှင့် အခြားစာရေးဆရာများ စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေမည်ဖြစ်သည်။

ရတနာပုံစာပေ

၁၈၈၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စာအုပ်တိုက်မှနေ၍ “ဟတ်ကယ်ဘာရီဖင်း” စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။ သည်စာအုပ်က တာထွက်လှစေသည်။ ဟတ်ကယ်ဘာရီဖင်းသည် အောင်မြင်လှသည်။ သူ့စာအုပ်များတွင် ဝင်ငွေအကောင်းဆုံးစာအုပ်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်ဖြစ်သည်။

၁၈၈၅ ခုနှစ်သည် မက်တိုန်းအဖို့ စီးပွားရေးအရ အအောင်မြင်ဆုံးနှစ်ပင်ဖြစ်သည်။ ဝက်စကာကုမ္ပဏီမှ အမြတ်ငွေ ဒေါ်လာ ၄၀၀၀၀ ရရှိသည်။ သို့သော် ယင်းပိုက်ဆံများသည် သူ၏လက်ကြားထဲမှ ပြန်ထွက်သွားကြသည်။

မက်တိုန်းသည် အပေးအကမ်း ရက်ရောသူဖြစ်သည်။ “တိုင်းတစ်ပါးမှ အပြစ်မဲ့များ” အတွက် ပထမဆုံးရရှိသောငွေမှ သူ့အမေသို့ ဒေါ်လာ ၅၀၀ ပေးသည်။ ကျောင်းသားများ၊ သရုပ်ဆောင်များ၊ ပန်းချီဆရာများ၏ တစ်စုံတစ်ခုသောကြိုးပမ်းမှုများအတွက် သူ အမြဲတမ်း ကူညီထောက်ပံ့သည်။ လူဖြူလူမည်းမရွေးပါ။ ယေးဥပဒေကျောင်းတွင် ပညာဆက်လက် သင်ကြားရန်အတွက် နီးဂရိုးကျောင်းသား ချားလ်ဂျွန်ဆင်ကို ထောက်ပံ့သည်။ သရုပ်ဆောင် စီလီယံဂီလက်တီကို အနုပညာသင်တန်းတက်ရန်အတွက် ကူညီသည်။ စက်ပြင်ဆရာလေး ဂါဟက်သည် ပါရီမြို့တွင် သုံးနှစ်ကြာ သွားရောက်ပြီး ပန်းပုသင်တန်းတက်သည်ကို သူ အားပေးသည်။ သူ့တွင် မှီခိုသူ ၃၄၆ ဦးနှင့် ဆွေမျိုးများ၊ မိတ်ဆွေများကို ထောက်ပံ့ ပေးကမ်းနေရသည့်ကြားကပင် အခြားသူများကိုလည်း မပြတ်လိုပင် ကူညီထောက်ပံ့သည်။ သူ ကူညီပေးကမ်းခဲ့သူများတွင် အမည်ကျော်အရ ဆရာကြီး ဘရက်ဟတ်နှင့် လူမှုရေးခေါင်းဆောင်ကြီး ဟယ်လင်ကဲလား တို့လည်း ပါဝင်သည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ထုတ်ငွေများသည် ပိတ်အလုံး ဆီစက်ထဲသို့

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စောင်စောင်း

၁၅၇

လည်း တရဟော ဝင်ရောက်လျက်ရှိသည်။ ယင်းလုပ်ငန်းထဲသို့ စုစုပေါင်း
ဒေါ်လာ ၁၃၀၀၀ ထည့်ဝင်ခဲ့သည်။

ဂျာမနီပြည်ဖွား အော့တမာမာဂျင်ဘာလာဆိုသော နာရီပြင်
ဆရာတစ်ဦးသည် ကိုင်နိုတိုင်စာလုံးကို တီထွင်ခဲ့သည်။ မာဂျင်ဘာလာ
ကို ကျောထောက်နောက်ခံပြုသူများက မက်တိုန်း၏ လုပ်ငန်းတွင်လည်း
သူတို့၏ ငွေရင်းတစ်ဝက် မြှုပ်နှံရန် ကမ်းလှမ်းသည်။ သို့သော် ပိတ်နှင့်
မက်တိုန်းတို့ကလည်း ပယ်ခဲ့ကြသည်။

၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ဘရိုင်ယင်မော်ယာ မိန်းကလေး
ကောလိပ်တွင် ကူညီ ပထမနှစ်သင်တန်းပြီးဆုံးသောအခါ မက်တိုန်း သည်
သူ၏ စီးပွားရေးအခြေမကောင်းသည်ကို သုံးသပ်မိပြီး အကုန်
အကျများသော အမေရိကန်တွင်မနေတော့ဘဲ ဥရောပတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့
နေထိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ကူဆီက ၁၉နှစ်၊ ကလယ်
ယာက ၁၇ နှစ်နှင့် ဂျင်းက ၁၁ နှစ် ဖြစ်သည်။

အီတလီနိုင်ငံ ဖလောရင့်မြို့ အပြင်ဘက်တွင် အိမ်တစ်လုံးငှား
ပြီး တစ်နှစ်ကျော် နေထိုင်သည်။ မက်တိုန်းသည် မဂ္ဂဇင်းများအတွက်
စာမူများနှင့် လုံးချင်းစာမူများကို တရစပ် ရေးသားသည်။ အမေရိကနှင့်
အီတလီ အထူးသဘောပေါ်မှာပင် ရေးသားသည်။ သူ၏ စာအုပ်တိုက်
နှင့် စာလုံးစီစက်အတွက် လိုအပ်သောငွေကို အပူတပြင်း ရှာကြံသည်။

သို့သော် ဝက်ဘစတာ ကုမ္ပဏီသည် ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ
၉၄၀၀၀ တင်ပြီး ဒေဝါလီခံရသည်။ မက်တိုန်းသည် ဥပဒေအရ ထိုငွေ
များကို တာဝန်ယူရန် မလိုတော့သော်လည်း တစ်ပြားမကျန် ပြန်လည်
ဆပ်ရန် သူ ဆုံးဖြတ်သည်။

ကြွေးရှင်စုစုပေါင်း ၉၆ ယောက်ရှိသည်။ ထိုအထဲတွင် ပုံနှိပ်တိုက်

ရတနာပုံစာပေ

နှင့် ပတ်သက်သော ကုန်သည်ကလေးများမှာ အများစုအဖြစ် ပါဝင်သည်။ သူတို့သည် ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီးအပေါ် စာနာတရား ရှိကြသည်။ သို့သော် အခြားအကျန် မှာယူလိုသူအချို့လည်း အနည်းစုအဖြစ် ရှိနေသည်။

ထိုအနည်းစုက ဟက်ဖို့မှကို တောင်းကြသည်။ သူတို့သည် မက်တိုန်း၏စာအုပ် ၁၅ အုပ်မှ ယူပိုင်ခွင့်များကို တောင်းခံကြသည်။ စီးပွားရေးပျက်ကပ်ကြီးသည်ပင် ယင်းစာအုပ် ၁၅ အုပ်မှ တစ်နှစ်လျှင် ဒေါ်လာ ၂၅၀၀၀ ရရှိနိုင်သည်။

x x x

သို့ဖြင့် မက်တိုန်းသည် အသက် ၅၈ နှစ်အရွယ်တွင် ဥပဒေအရ ဒေဝါလီခံရသည်။ သူ့ဘဝကို အသစ်တစ်ဖန် ပြန်စရသည်။

သူ၏ထွက်ပေါက်သည် စာလုံးစီစက်ပင်ဖြစ်သည်ဟု မက်တိုန်း မျှော်လင့်ခဲ့သည်။ သို့သော် နောက်ဆုံးတွင် လုံးဝ လက်လျှော့လိုက်ရပြီး ထိုစက်ကို ပြတိုက်သို့ လှူလိုက်ကြရသည်။

မက်တိုန်းသည် “ဂျိုးအော့ဆက်” စာအုပ်ကို လက်စသတ်သည်။ ထို့နောက် ကမ္ဘာလှည့်ပြီး တစ်နှစ်ခန့် ဟောပြောရန် စီစဉ်သည်။ လင်မယားနှစ်ယောက် တစ်နှစ်တာ ခွဲမနေနိုင်သဖြင့် လစ်ဗီသည် သူနှင့်အတူ လိုက်ပါမည်ဖြစ်သည်။ အမ်းလက်ကလယ်ရာလည်း အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် လိုက်ပါသည်။ ဘူရီနှင့် ဂျင်းတို့မှာမူ အဒေါ်နှင့်အတူ ကွာရီဖမ်း နွေရာသီအိမ်တွင် နေရစ်ခဲ့ကြမည်ဖြစ်သည်။

သူ၏ ကမ္ဘာလှည့်ဟောပြောပွဲသည် အောင်မြင်လှသည်။ သူ့ကို ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ စာဖတ်ပရိသတ်များက လှိုက်လှဲစွာ ကြိုဆိုကြသည်။

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၅၉

အားပေးကြသည်။ ပွဲတိုင်းလိုပင် ရုံပြည့်လှသည်။

အင်္ဂလန်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အမြင့်ဆုံး စာပေဘွဲ့ဖြစ်သော စာပေပါရဂူဘွဲ့ကို အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်က ပေးအပ်သည်။

x x x

၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် မက်တွန်းသည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ဂီးလ်မြို့တွင် အိမ်တစ်လုံးငှားရမ်းနေထိုင်သည်။ သူ၏ ကမ္ဘာလှည့်ဟောပြောပွဲ မှတ်တမ်းကို “အီကွေတာတလျောက်” အမည်ဖြင့် စာအုပ်ရေးသားရန် စိတ်ကူးသည်။ တစ်နှစ်တာကွဲကွာနေသော မိသားစု ပြန်လည်ပေါင်းဆုံရန် ရည်မှန်းသည်။

သို့သော် သမီးကြီး ဆူဇီသည် မိဘများရှိရာသို့ ရောက်ရှိမလာနိုင်တော့ချေ။ ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အမေရိက၌ ကွယ်လွန်သွားသည်။

မက်တွန်းမိသားစုသည် သူ၏အတွက် စိတ်ထိခိုက်လှသဖြင့် လန်ဒန်မြို့တွင် လူအများနှင့် မတွေ့အောင် ပုန်းအောင်းနေထိုင်သည်။ မက်တွန်းသည် သမီးကြီးအတွက် စိတ်ထိခိုက်လျက်နှင့် “အီကွေတာတလျောက်” ကို ကြိုးပမ်းပြီး ရေးသားသည်။

ထို့နောက် သူတို့မိသားစုသည် စိတ်တည်ငြိမ်ရာ မရသဖြင့် ဥရောပတိုက် နိုင်ငံများတွင် တစ်နိုင်ငံပြီးတစ်နိုင်ငံ လှည့်လည်နေထိုင်သည်။ သုံးနှစ်လောက်မျှ ကြာမြင့်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူတို့သည် စန္ဒရားအတီးသင်နေသော ကလယ်ရာအတွက် ဗီယင်နာမြို့တွင် အခြေစိုက်နေထိုင်သည်။

x x x

ရတနာပုံစာပေ

သည်အတွင်းတွင် ကြွေးများ တစ်စထက်တစ်စ လျော့ပါးသွားသည်။ သူတို့မိသားစု အတတ်နိုင်ဆုံး ချွေတာစားသုံးသည်။ မက်တိုန်းက အပြင်းထန်ဆုံး ကြိုးပမ်းရေးသားသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် ဒေဝါလီခံရပြီး လေးနှစ်အကြာ ၁၈၉၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ကြွေးများအားလုံး ကျသွားပြီ။

ထိုအကြောင်းကို သတင်းစာများက အကျယ်တဝင့် ကြော်ငြာကြသည်။ ခေါင်းကြီးပိုင်းများက ဂုဏ်ပြုရေးသားကြသည်။

သို့ဖြင့် မက်တိုန်းသည် ပြည်နှင့်ဒဏ်ကို ခံရပြီးနောက် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် မိမိနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်ရှိတော့သည်။

သို့သော် ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာကြီး၏ နောက်ပိုင်းနှစ်များသည် ကြေကွဲဖွယ်ရာများသာ ပြည့်လျှံနေတော့သည်။

သူ၏သမီးအငယ် ဂျင်းသည် ဝက်ရှူးပြန်ရောဂါရှိသဖြင့် ဆေးရုံသို့ တက်ရောက်ရသည်။

သူ၏ဇနီး လစ်ဗီမှာလည်း ဘဝ၏ဒဏ်ရာဒဏ်ချက် ပြင်းထန်လှသဖြင့် နှလုံးရောဂါဖြင့် အိပ်ရာထဲတွင် လဲရတော့သည်။ ၁၉၀၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်တွင် လစ်ဗီကွယ်လွန်သည်။

မက်တိုန်းသည် ဇနီးသည်ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် “ဧဝတ်နေစဉ် မှတ်တမ်း” ကို ရေးသားသည်။

သူကိုယ်တိုင်လည်း နှလုံးရောဂါနှင့် လည်ချောင်းရောဂါရှိသဖြင့် ဘာမူဒါတွင် သွားရောက်နေထိုင်ရသည်။

သို့သော် သူသည် မိမိနိုင်ငံမှာနေထိုင်လိုသဖြင့် ကွန်နက်တိတ်တွင် အိမ်အလတ်တစ်လုံး ဆောက်သည်။ “မုန်တိုင်းနယ်မြေ” ဟု အမည်ပေးသည်။

သို့သော် သူတို့မိသားစုမှာ သည်အိမ်မှာလည်း ကြာကြာမနေ

ကမ္ဘာ့စာပေတစ်စုတစ်စောင်း

၁၆၁

ကြရပါ။ ကလယ်ရာသည် ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် လက်ထပ်ပြီး ခင်ပွန်းသည် နှင့်အတူ ဥရောပသို့ သွားသည်။

ထိုနှစ် ခရစ်စမတ်အကြိုနေ့မှာပင် သမီးငယ်ဂျင်း ကွယ်လွန် သည်။

မက်တို့န်းသည် သမီးကြီး ဆူလီနှင့် ဇနီးသည် လစ်ဗီအတွက် အမှတ်တရ ရေးသားခဲ့သလို သမီးငယ်ဂျင်းအတွက်လည်း အမှတ်တရ ရေးသားသည်။

သမီးငယ်အကြောင်းကို ရေးသားပြီးသောအခါ ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီးသည် ကလောင်ကို ချထားလိုက်သည်။

“ကျုပ် ဘယ်တော့မှ စာမရေးတော့ဘူး”

တကယ် မရေးတော့ပါ။

ယင်းတို့ဖြင့် “ဂျင်းသေဆုံးခြင်း”သည် မက်တို့န်း၏ နောက်ဆုံး လက်ရာပင်ဖြစ်တော့သည်။

မက်တို့န်းသည် သမီးငယ်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဘာမူဒါတွင် ငါးလ သွားနေသည်။ ထို့နောက် အမေရိကသို့ ပြန်လာသည်။

၁၉၁၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီ ၂၁ ရက်နေ့ ညနေစောင်းတွင် အသက် ၇၄ နှစ်အရွယ် ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာကြီး မက်တို့န်းသည် “မုန်တိုင်း နယ်မြေ” တွင် ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်သည်။

အယ်လ်မီရာမိသားစု အမျိုး မြေ၌ မက်တို့န်း (ခေါ်) ဆမ်ကလီ မင်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို လစ်ဗီ၊ ဆူလီ၊ ဂျင်းနှင့် လင်ဒန်တို့၏ အုတ်ဂူများ ဘေးတွင် မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် သူ၏ပျော်ရွှင်ဖွယ် စာပေနှင့် ကြေကွဲဖွယ်ဘဝခရီးတို့ အဆုံးသတ်ချေတော့သတည်း။

ပမ္မဝတီမဂ္ဂဇင်း

ရတနာပုံစာပေ

အိန္ဒိယ

ကမ္ဘာတလ
တလတလတလ

ILLUSTRATED BY KO SAN, GLORY COMPUTER